

ŞEBEKE: GENÇLERİN KATILIMI PROJESİ

UZAKTAN ÖĞRENİM AĞIRLIKLIL EĞİTİM PROGRAMI UYGULAMA REHBERİ

ve İZLEME & DEĞERLENDİRME RAPORU

ŞEBEKE: Gençlerin Katılımı Projesi

**Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı
Eğitim Programı
Uygulama Rehberi
ve**

**İzleme & Değerlendirme
Raporu**

ŞEBEKE: Gençlerin Katılımı Projesi
Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı Uygulama Rehberi ve İzleme ve Değerlendirme Raporu

İstanbul Bilgi Üniversitesi

Şebeke Gençlerin Katılımı Projesi Kitapları – No: 12

İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 484

Birinci Baskı İstanbul, Haziran 2014

ISBN: 978-605-399-356-8

© İstanbul Bilgi Üniversitesi

Yazışma Adresi: İnönü Cad.No:6 34387 Kuştepe / İstanbul

(0 212) 311 61 64 / 311 64 63 - Sertifika No: 11237

www.bilgiyay.com

e-posta: yayin@bilgiyay.com

Dağıtım: dagitim@bilgiyay.com

Yayına Hazırlayan: Nurhan Yentürk ve Özlem Ezgin

Tasarım ve Uygulama: Pelin Telyak

Redaksiyon: Bülent Çınar

Düzeltili: Remzi Abbas

Baskı & Cilt: ER-AY Basım Hiz. Tic. Ltd. Şti. Mas Sit. No: 87 Bağcılar 34204 İstanbul Türkiye - Sertifika No: 30034

Proje Koordinasyon Ekibi: Devin Bahçeci, Kenan Dursun, Özlem Ezgin

Proje Danışmanları: Nurhan Yentürk, Laden Yurttagüler, Yörük Kurtaran

2012-2013 Dönemi Eğitim Ekibi:

Koordinasyon: Kenan Dursun

Eğitmenler: Cengiz Kayhan, Merve Seda Çevik, Necmettin Yemiş, Serra Cankur, Volkan Akkuş

Moderatörler: A. Alper Akyüz, Yiğit Aksakoğlu

İzleme Değerlendirme: Erhan Okşak

2013-2014 Dönemi Eğitim Ekibi:

Koordinasyon: Kenan Dursun

Eğitmenler: Evren Sener Ünal, Halil Öz, Laden Yurttagüler, Merve Seda Çevik

Moderatörler: A. Alper Akyüz, Volkan Akkuş

İzleme & Değerlendirme: Erhan Okşak

Katalog Bilgileri:

İstanbul Bilgi University Library Cataloging-in-Publication Data

İstanbul Bilgi Üniversitesi Kütüphanesi Kataloglama Bölümü Tarafından Kataloglanmıştır.

Uzaktan öğrenim ağırlıklı eğitim programı uygulama rehberi ve izleme & değerlendirme raporu /
yayına hazırlayan: Nurhan Yentürk, Özlem Ezgin.

p. : charts, map ; cm.

Includes bibliographical references.

ISBN: 978-605-399-356-8

1. Distance education. 2. Distance education -- Handbooks, manuals, etc. 3. Distance education -- Curricula -- Handbooks, manuals, etc. 4. Effective teaching. 5. Effective teaching -- Handbooks, manuals, etc. 6. Learning strategies -- Handbooks, manuals, etc.

7. Computer-assisted instruction. I. Yentürk, Nurhan, 1958- II. Ezgin, Özlem.

LC5800 .U93 2014

Bu yayının içeriği, eğitim programı koordinatörü, eğitmenleri, moderatörleri ve izleme-değerlendirme uzmanının sağladığı yazılı içerikten derlenmiştir.

Bu çalışmanın tüm yayın hakları saklıdır. Aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz. Baskıdan kaynaklanabilecek hata ve eksiklikler için lütfen www.sebeke.org.tr adresini ziyaret ediniz. Bu yayının, İstanbul Bilgi Üniversitesi tarafından yürütülen ve Avrupa Birliği tarafından desteklenen Şebeke: Gençlerin Katılımı projesi kapsamında hazırlanmıştır. Bu yayının, Avrupa Birliği'nin resmi görüşlerini yansıttığı düşünülmemelidir. "

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
A. UZAKTAN ÖĞRENİM AĞIRLIKLİ EĞİTİM PROGRAMI UYGULAMA REHBERİ	9
BÖLÜM 1: Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı Kapsam ve Yöntemi	9
1.1. Giriş: ŞEBEKE Projesi ve Eğitim Programı	11
1.2. Eğitimin Metodolojisi ve Yaklaşımı	13
1.2.1. Akran Eğitimi Modeli (Peer Education) ve Ezilenlerin Pedagojisi	14
1.2.2. Deneyimsel Öğrenme	15
1.2.3. Grup Dinamikleri Modeli	18
1.3. ŞEBEKE Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programında Uygulamaya Yönelik Metodoloji	20
BÖLÜM 2: Birinci Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim	25
2.1. Giriş	27
2.2. Açılış Eğitimi	33
2.3. Uzaktan Eğitim	69
2.4. Kapanış Eğitimi	73
BÖLÜM 3: İkinci Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim	87
3.1. Giriş	89
3.2. Açılış Eğitimi	95
3.3. Uzaktan Eğitim	131
3.4. Kapanış Eğitimi	135
B. İZLEME ve DEĞERLENDİRME RAPORU	153
Kaynaklar	179

ÖNSÖZ

Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi'nin (ŞEBEKE) amacı, genç yurttaşların ve gençlerle çalışan sivil toplum kuruluşlarının (STK) kamusal tartışmalara ve karar alma mekanizmalarına katılımını güçlendirmektir. Aynı zamanda, gençlerin toplumsal katılımının desteklenmesi de hedeflenmektedir.

Bu amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetler arasında, genç yurttaşların güçlendirilmesi için farklı alanlarda ihtiyaç duyulan bilgi ve tartışmanın geliştirilmesi ve ilgili öznelere paylaşımları bulunmaktadır. Bu kapsamda, proje çerçevesinde iki yıl boyunca, iki kez tekrarlanan bir **Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı** düzenlenmiştir.

Eğitim programı kapsamında her iki programda, İstanbul'da gerçekleştirilen açılış ve kapanış olmak üzere toplam dört kez yüz yüze eğitim gerçekleştirilmiştir. Her iki programda da 6 ay süre ile uzaktan eğitim çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Bu eğitim kitabında paylaşılan deneyimler tek bir kişi tarafından kaleme alınmamış; eğitimciler, moderatörler ve izleme-değerlendirme uzmanlarından sağlanan yazılı içeriklerden derlenmiştir. Bütün bu süreç şebeke proje çalışanları ve danışmanları tarafından da desteklenmiştir.

Kitap iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısmın kapsamı eğitim programının uygulama rehberidir. İkinci kısım ise eğitim programının izleme ve değerlendirme süreç ve sonuçlarını yansıtmaktadır.

Eğitim programının uygulama rehberinin oluşturulabilmesi için programın her aşaması detaylı olarak kayıt altına alınmış, yüz yüze eğitimde kullanılan tüm metotlar ve her oturumun içeriğiyle ilgili ayrıntılı raporlar ile yapılan değerlendirmelerden derlenmiştir. Uzaktan eğitim ile ilgili olarak modüller tanıtılmış, misafir konuşmacıların sunumlarının dökümü yayına eklenmiştir. Eğitim programının izleme ve değerlendirilmesi ise amaç, yöntem, bulgular ve nerileri içermektedir ve eğitim programının değerlendirme uzmanı tarafından kaleme alınmıştır.

Bu eğitim ve değerlendirme kitabını yayınlamamızın amacı, bir eğitim sürecinin nasıl yürütülmesi gerektiğine yönelik bir rehber kitap ya da bir kontrol listesi sunmak değildir. Gerek yüz yüze gerçekleştirilen, gerekse uzaktan eğitim süresince eğitmenler, moderatörler, değerlendirmeciler ve tabii ki katılımcıların yaşadığı deneyimi, kullandığımız yöntemleri ve yaklaşımı kayıt altına almak ve paylaşmak için tasarlanmış bir araçtır.

STK gönüllü ve profesyonelleri tarafından yapılan eğitimlere katkıda bulunacağı umudundayız.

Nurhan Yentürk
STK Eğitim ve Araştırma Birimi
şEBEKE projesi danışmanı

Özlem Ezgin
şebeke Koordinasyon Ekibi

UZAKTAN ÖĞRENİM AĞIRLIKLİ EĞİTİM PROGRAMI UYGULAMA REHBERİ

BÖLÜM 1: Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı Kapsam ve Yöntemi

1.1.

Giriş: ŞEBEKE Projesi ve Eğitim Programı

Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi'nin (ŞEBEKE) amacı, genç yurttaşların ve gençlerle çalışan sivil toplum kuruluşlarının (STK) kamusal tartışmalara ve karar alma mekanizmalarına katılımını güçlendirmektir. Aynı zamanda, gençlerin toplumsal katılımının desteklenmesi de hedeflenmektedir.

Bu amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetler arasında, genç yurttaşların katılımının güçlendirilmesi için farklı alanlarda ihtiyaç duyulan bilgi ve tartışmanın geliştirilmesi ve ilgili öznelerle paylaşılması bulunmaktadır. Bu kapsamda, proje çerçevesinde iki yıl boyunca, bir adet saha araştırması, dört adet akademik araştırma gerçekleştirilmiş, konu hakkındaki uluslararası kaynaklar taranarak altı adet çeviri kitaplaştırılmış ve gençlerin katılımı hakkında yeni tartışmalar açmak için üç adet çalıştay düzenlenmiştir. Proje boyunca sürdürülen tüm çalışmalar, proje sonunda düzenlenen bir uluslararası konferansla genç yurttaşlar, ilgili STK'lar ve karar alıcılarla paylaşılmıştır.

Kavramsal çerçeve

Demokrasiye ilişkin güncel tartışmaların başında “yurttaşlık ve katılım” ilişkisi gelmektedir. Bu ilişkinin önemsenmesinin arkasında, demokrasinin temel eksenini olarak yurttaşların aktif ve sürekli katılımına dayanan bir karar alma sürecinin esas olması yatmaktadır. Bu ilişkinin yaşama geçirilme biçimi toplumsal karar alma süreçlerini de belirlemektedir.

Katılım; yurttaşların, kamusal yaşamı ile ilgili olan kararlara dahil olma ve bu kararları etkileme süreci olarak tanımlanabilir. Bu açıdan katılım, demokrasinin vazgeçilmez köşetaşlarından biridir. Yurttaşlık ise; devlet ile bireyler (yurttaşlar) arasında çok boyutlu ilişkisel bir bağ olarak tanımlanabilir. Yurttaşlık, sivil, siyasal ve sosyal hakları ve sorumlulukları üzerinden toplumu oluşturan bireylerin her birine eşit statü sağlama iddiasındadır.

Hakların biçimsel eşitliği, yurttaşlara eşit ve adil bir statü sağlama noktasında eksik kalabilir. Eşit statünün var olabilmesi için hakların biçimsel eşitliğinin yanında, kaynaklara erişim yollarının ve karar alma süreçlerine katılımın da adil ve eşitlikçi bir biçimde var olması gerekir.

Bu noktada, yurttaşlığın haklar bağlamında soyut bir biçimsel eşitlik sağlayan statüsünü, ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal farklılıkları ve bu farklılıkların katılıma etkileri üzerinden sorgulamak gerekmektedir. Çünkü bu soyut biçimsel eşitlik, yurttaşın cinsiyeti, cinsiyet kimliği, cinsel yönelimi, dini, dili, etnik kimliği, kendini ait hissettiğini sınıfı, ekonomik ve sosyal statüsü gibi birçok değişkenden etkilenebilmektedir. Genç olma hali ise, yurttaşlık bağlamında, önemli eşitsizlikler içeren değişkenlerden olmasına rağmen yeterince tartışılmamaktadır.

Yukarıda da tartıştığımız gibi, Türkiye'deki genç yurttaşların her düzeyde karar alma süreçlerine katılımını etkileyen konular üzerine olan bu proje kapsamındaki tartışmalara kavramsal zemin oluşturabilmek için "Yurttaşlığın Genç Hali" tanımlanmıştır.

Yurttaşlığın Genç Hali: Yurttaşlığın Genç Hali, *gençlerin, "genç olmalarından dolayı" yurttaş olma hallerini etkileyen, onları avantajlı ve / veya dezavantajlı duruma düşüren siyasal, toplumsal ve ekonomik öğelerin bütünü* olarak tanımlanabilir. Genç algısı, gençlerin toplumsal ilişkileri, genç olmaktan dolayı ortaya çıkan dezavantajlar ve ilgili dezavantajların sebep sonuç ilişkileri, yerel ve ulusal seviyede gençlerin yurttaş olarak ihtiyaçları, ekonomik ve sosyal haklara erişimi, kimlik ve aidiyet duyguları, kamusal karar alma süreçlerindeki durumları ve bu karar alma süreçlerine etkileri ve gençler ile yurttaşlık konusuna ilişkin diğer öğeler "Yurttaşlığın Genç Hali" başlığı altında toplanabilir.

Şebeke projesinin amacına ve kavramsal çerçevesine uygun olarak gerçekleştirilen başka temel bir faaliyet de örgütlü genç yurttaşların uzaktan öğrenim ağırlıklı bir eğitim programıdır. Bu eğitim programı ile örgütlü gençlerin sosyal, siyasal ve ekonomik katılımlarına katkıda bulunmak amacıyla güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. "Gençlerin Güçlendirilmesi", gençlerin özerk ve eşit bireyler olarak yaşayabilmeleri ve genç olarak toplumsal hayata katılabilmeleri için yapabilirliklerinin ve yetkinliklerinin artırılmasını hedefleyen bir yaklaşımı nitelendirir. Eğitim programının hem içeriği hem de yöntemi bu anlayış çerçevesinde kurgulanmaya çalışılmıştır. Eğitim programına zemin oluşturan metodoloji ve yaklaşımla ilgili bilgiler özetle aşağıda verilmektedir. Kitabın ikinci ve üçüncü bölümünde ise eğitim ile ilgili bilgilere, eğitmenler ve moderatörler tarafından kaleme alınmış modüllerin içeriklerine yer verilmiştir.

1.2. Eğitim Metodolojisi ve Yaklaşımı¹

Son yıllarda bütün dünyada yapılan eşit yurttaşlık ve ayrımcılık tartışmaları “yaş ayrımcılığı” kavramını gündeme getirmiştir. İngilizce’de “Age discrimination” ya da “ageism”² olarak kullanılan bu kavram toplumsal hayatın her alanında belirli yaş gruplarına dahil olan bireylerin katılımının önünde ciddi engel oluşturan pratikleri nitelendirmektedir. Türkiye’deki ve uluslararası ilgili yazında özellikle çocuk hakları ve çocuğa karşı ayrımcılığın önlenmesine yönelik çalışmalarda karşımıza çıkan yaş ayrımcılığı kavramı ayrıca yaşlılara ya da gençlere yönelik ayrımcılık için de kullanılır (IHOP, 2012).

Gençler söz konusu olduğunda, Türkiye’deki genç algısı daha çok gelecekte birey olacak, umut vaat eden ancak henüz bir birey olarak yetişkinlerle eşit derecede söz hakkına sahip olmayan bir grubu işaret etmektedir. Yaşa, deneyime ya da daha fazla biliyor olmaya atfedilen değer Türkiye’de gençlerle yetişkinler arası hiyerarşik güç/iktidar ilişkileri oluşmasına neden olmaktadır. Kamu kurumları tarafından üretilen gençlik politikalarında da gençlerin yetkinleşmemiş, dolayısıyla da “onlar adına karar verilen” ve geleceğe yönelik olarak “kendilerine yatırım yapılan” bir grup olarak görüldüklerini söylemek yanlış olmayacaktır. Aynı durum gençlerle birlikte çalışan sivil toplum örgütlerinin örgüt içi karar alma süreçleri-ne ve örgütlü olarak kamusal karar alma süreçlerine katılımı için de geçerlidir.

1. Bu bölüm Volkan Akkuş tarafından kaleme alınmıştır.

2. Ageism kavramı 1969 yılında Robert Neil Butler tarafından ilk olarak kullanılmıştır. 2009 yılında ise Iversen, Larsen & Solem tarafından geliştirilmiştir.

Projenin diğer faaliyetleri gibi, Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı da gençlerin özellikle sivil toplum alanındaki aktif katılımını desteklemeyi amaçlamaktadır. Katılım başlığı altında yapılan bir çalışmanın kullandığı dil, tutum, yaklaşım, araçlar ve metotlar da katılım sürecini destekleyici nitelikte olmalıdır. O nedenle, eğitim, ana akım eğitim yaklaşımlarına ve araçlarına alternatif oluşturabilecek bir yaklaşım ve metodu benimsemeye ve aktörler arasındaki ilişkiyi hiyerarşik olmaktan çıkarıp, gençlerin “eşitlik zemininde” güçlendirilmesine katkıda bulunacak şekilde tasarlanmaya çalışılmıştır. Eğitim programının ek olarak hem yeni olanaklar sunan, hem de güçlükler oluşturan bir boyutu ise uzunca bir uzaktan öğrenim bölümünü içermesidir. Bu yaklaşıma zemin oluşturan “akran eğitimi”, “deneyimsel öğrenme” ve “grup dinamikleri” konuları ile ilgili bilgiler aşağıda okuyucuyla paylaşılmaktadır.

1.2.1. Akran Eğitimi Modeli (Peer Education) ve Ezilenlerin Pedagojisi

“Akran” (Peer) kavramı Avrupa coğrafyasında sosyal statü, yaş ve kıdem olarak eşit olma durumunu anlatmak için kullanılmaktadır. Bu kitapçıkta kullandığımız haliyle de bir eşitlik haline işaret eder, ancak buradaki akranlık durumu yaşla ya da sosyal statü ile ilgili değil, öğrenenle öğretene arasındaki ilişkinin kendisine dair bir tanımlamadır. “Akran Eğitimi” öğrenen-öğreten ilişkisinde bilgi, deneyim, yaş gibi herhangi bir hiyerarşik ilişki gözatılmeyen, katılımcı (öğrenen) odaklı bir eğitim yaklaşımıdır.

Bu yaklaşımın temelinde;

- Katılımcıların en yüksek düzeyde katılımını sağlamak,
- Yönlendirici ve otoriter tutumlardan kaçınmak,
- Sürekli ve güvenli bir tartışma pratiği sağlamak,
- Eğitim/öğrenme süreci boyunca grup dinamiklerini gözeterak katılımcıların birbirlerinden öğrenmelerine alan sağlamak

gibi bazı temel prensipler yatar.

Benzer şekilde, Freire tarafından ‘problem tanımlayıcı eğitim’ olarak tanımlanan ve tek taraflı bir aktarıma karşı bir diyalog olarak kurgulanan eğitim yaklaşımı da uygulamaya geçirilmeye çalışılmaktadır (Freire, 1972). Freire’nin tanımladığı biçimiyle öğreneni eğitimci tarafından aktarım yoluyla doldurulması gereken (boş) bir çerçeve ve (işe yönlendirilecek) bir yatırım olarak ele alan “bankacı eğitime” karşı, öğrenenlerin özellikle toplum içindeki güç ilişkilerinden kaynaklanan sorunları kendi dillerinde tanımlamalarına, böylece bu sorunları aşabilecek güçlenmiş özneler haline gelmelerine yardımcı olmayı amaçlayan “problem tanımlayıcı eğitim”, öncelikle eğitimcinin öğrenenlerin üzerindeki bilgiye ve sosyal konuma dayalı otoritesinin şekil değiştirmesini gerekli görür. Özellikle “dışarıdan” bir etken olarak eğitimci, öğrenenlerin günlük yaşamlarında kullandıkları söz dağarcığının dışında bir tarz kullanmamalı ve kendilerini gerçekleştirmelerinin önündeki engellerin (ve yeri geldiğinde bununla ilgili kuramların) öğrenenlerin deneyimlerinden ve yorumlarından yola çıkarak eleştirel analize tabi tutulmasını, böylece sorunların dönüştürülebilecek bir durum olarak ortaya getirilmesini sağlamalıdır. Bu yüzden eğitimci öncelikle dinlemeli ve çeşitli görüş, kuram ve bilgileri mutlak gerçek ve doğrular olarak değil, eleştiriye tabi düşünme nesneleri olarak sunmalıdır. Eğitimin temel amacı açıklamak değil, eylemleri hakkında öğrenenlerle konuşmak haline gelir. Diyalog olarak eğitim, dünyayı (birlikte) deşifre etmeyi, bunun sonucu olarak da onu dönüştürmeye adanmayı amaçlar. Ancak Freire’ye göre, özellikle eğitimci ‘dışarıdan’ ise eğitimin önkoşulu öğrenenlerin ve bağlamlarının iyi bir analizi ve gerçek ihtiyaçlarının belirlenmesidir.

Bütün bu süreç sırasında eğitimcinin rolü daha çok süreci tasarlamak/düzenlemek ve sürecin sağlıklı işlemesi için yerinde müdahalelerde bulunmaktır. Bu süreçte eğitimci moderatördür ve şu yetkinlikler kendisinden beklenir:

- Tüm öğrenenlerin katkıları ölçüsünde eşit söz hakkı almasını ve bir kısmının ortamda baskın pozisyon yaratmamasını gözetmek,
- Farklı düşünme ve katılım hızları olan öğrenenleri de gözetmek,
- Öğrenenler grubundan alınabilecek bütün yanıtların ortaya çıkmasını sağlamak,
- Öğrenenleri aktif olarak dinleyebilmek, kendisinin ne söyleyeceğine değil, onların ne söylediğine odaklanmak,
- Öğrenenlerin söylemek istediklerini açık ve anlaşılır cümlelere dönüştürerek ön plana çıkarabilmek,
- Katılım ve yaratıcılık uyandırmak,
- Öğrenenler grubunu özel konu ve odak sorulara yöneltmek,
- Öğrenenlerden gelen yanıtları yaratıcılığa, kavramsallaştırmaya ve genelleştirmelere yönlendirerek bazen provokasyonlarla ortamı ateşlemek,
- Öğrenenler grubunu yüzeysel yaklaşımlardan derinlemesine etkilerin incelenmesine doğru yönlendirecek soruları yaratmak,
- Ortaya çıkan bütüncül verilerin yutulabilecek parçalara bölünmesini sağlamak (Nemutlu ve Akyüz, 2005).

Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı'nda, eğitmen ve moderatör rolünü üstlenenler de sivil toplum ve formel olmayan eğitim alanında tecrübe sahibi kişiler arasından seçilmiştir. Eğitmenler, katılımcıların içinden geldikleri sivil toplum alanı ile doğrudan temas içinde olma anlamında bir deneyimi eğitim ortamına getirmekte, katılımcılarla programın ve öğrenmenin sağlıklı bir süreç ve takvim içinde ilerlemesini gözetmek dışında olabildiğince hiyerarşik olmayan bir ilişki geliştirmekte ve öte yandan sivil toplumla ilgili akademik çalışmaları da takip ederek bu öğrenmeyi bir adım ileri götürecek olan yazılı ve görsel kaynakları kullanıma sokmaktadır. Yazılı ve görsel malzemelerin doğrudan kullanımı programın uzaktan öğrenim boyutu için ayrıca önem taşımaktadır.

1.2.2. Deneyimsel Öğrenme

Eğitim alanındaki akademik çalışmalar ve konu üzerine yapılan araştırmalar öğrenme tarzlarının kişiden kişiye değişiklik gösterdiğini ortaya koymuştur (Honey ve Mumford, 1992). Farklı öğrenme türlerinin birçoğuna aynı anda temas edebilen ve Freire'nin anlayışına koşut olarak diyaloga dayalı bir metodoloji olan **Deneyimsel Öğrenme** kuramı Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı süresince kullandığımız metotları tasarlamamızda temel oluşturdu.

Amerikalı bir eğitim teorisyeni olan David Antony Kolb ve meslektaşı Ron Fry tarafından 1970'lerin başında ortaya konan **Deneyimsel Öğrenme Kuramı** özetle bireylerin ve/veya grupların öncelikle yaşadıkları deneyimlerden öğrendikleri ve yeni davranışlar geliştirdikleri tespitine dayanır (Kolb, 1984). Kolb ve Fry tarafından ortaya konan bu model temel olarak 4 aşamada özetlenebilir:

1. Yaşanan/Aktif olarak yapılan deneyim (Experience): Bireyin farkında olarak ya da olmayarak gerçekleştirdiği ve/veya maruz kaldığı eylem ve durumlara işaret eder.
2. Deneyimi gözlemleme ve yansıtma (Reflection): Yaşanan deneyim üzerine

- düşünülen ve çıkarımlarda bulunulan evreyi tanımlar.
3. Yansıtma dayalı soyut kavramların ve genellemelerin oluşumu (Abstract Conceptualisation): Bu evrede, birey yaptığı çıkarımdan yola çıkarak bir genellemeye gider, kısaca bir öğrenme (bilgi, beceri vs.) oluşturur.
 4. Ortaya konan yeni kavramın deneyimlenmesi (Active Experimentation): Birey yaptığı çıkarımları ve öğrendiği bilgi, beceri ve değerleri yeni bir deneyimle test eder.

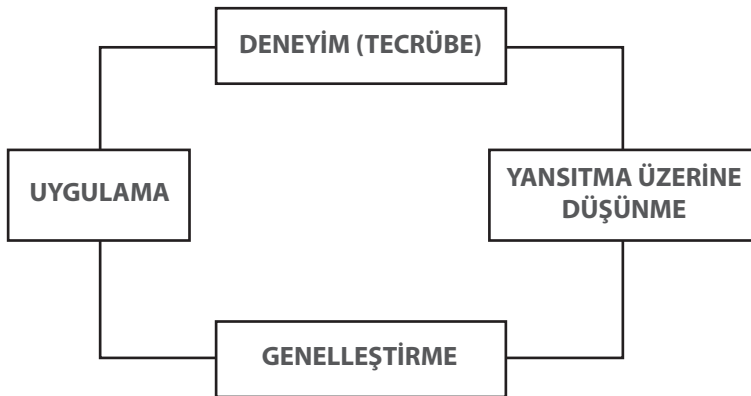
Küçük bir örnekle açıklamak gerekirse

1. Kişi sıcak sobaya dokunur ve eli yanar (Deneyim)
2. Yaşadığı deneyimi gözlemleyerek bir çıkarımda bulunur: "Sıcak sobaya dokunduğum zaman elim yanıyor" (Yansıtma)
3. Yansıtma dayalı soyut bir genelleme yapar: "Sıcak nesnelere dokunmak tehlikelidir. Bir araç kullanmalıyım (Genelleme)
4. Bir sonraki seferde sobaya dokunması gerektiğinde bir araç (maşa) kullanır ve öğrenmesini test eder (Aktif deneyimleme)

Kolb ve Fry tarafından ortaya konan model bu dört aşamayı yeni deneyimlere yol açan bir öğrenme süreci olarak tanımlayarak "Deneyimsel Öğrenme Döngüsü" olarak adlandırır. Özetle, edinilen öğrenme, bilgi ve/veya davranış yeni deneyimlere ve öğrenmelere yol açacak şekilde döngüyü yeniden başlatır. Kolb'a göre deneyimsel öğrenmenin altı temel özelliği bulunur:

1. Öğrenme çıktılarından çok sürece odaklanarak anlaşılabilir.
2. Öğrenme deneyime dayalı ve devamlı bir süreçtir.
3. Öğrenme doğası gereği gerilimli bir süreçtir.
4. Öğrenme dünyaya adapte olmayı sağlayan bütüncül bir süreçtir.
5. Öğrenme bireyle çevre arasında karşılıklı etkileşimler barındırır.
6. Öğrenme sosyal ve bireysel bilgiler arasındaki etkileşimden bilgi üretme sürecidir.

Deneyimsel öğrenme kuramını açıklamaya çalışan bir şematik gösterim Şekil 1'de bulunabilir:

Şekil 1. Deneyimsel Öğrenme Kuramı

Bu öğrenme döngüsünü eğitim ortamında işletmek için, döngüye gerekli müdahaleler eğitimi tarafından yapılmaktadır. Şemada gösterilmeyen, fakat öğrenmenin gerçekleşmesi için kaçınılmaz olan 'hazırlık' aşaması, deneyimin sağlanması öncesinde gerek ortamın düzenlenmesi anlamında fiziksel bir hazırlık, gerekse de katılımcılar arasında pozitif ve birbirlerine ve eğitmenlere güven duyabilecekleri bir duygusal ve zihni hazırlık halinde gerçekleşebilir. **'Deneyim'** aşaması, örneğin, katılımcıların tamamına basitçe herhangi bir kavramın çağrıştırdığı ilk kelimenin sorularak tahtaya not edilmesi şeklinde gerçekleşebileceği gibi simülasyonlar, canlandırmalar ve rol oyunları, gerçek durumlar üzerine grup tartışmaları, ortak sorun haritalama, beyin fırtınası, film seyretme ve üzerine tartışma, münazara gibi faaliyetler de yürütülebilir. Bu faaliyetler yoluyla öğrencilerin "gerçek yaşamdaki" durumlara nasıl tepki vereceklerinin ortaya çıkmasına yönelik ve sürecin ileri aşamasında düşünme nesnesi olarak kullanılacak ve eleştirel analize tabi tutulacak tutum ve tercihlerin ortaya konabileceği bir süreç yürütülür. Söz konusu faaliyetler süresince eğitmen, öğrenenlerin tutum, görüş, yaklaşım vs. konularında yaptıkları ve söylediklerini dikkatlice izler ve not eder.

Deneyimsel öğrenme, bir deneyimin yaşanması ya da deneyim üzerine konuşulması yoluyla o deneyimlerin bütünlüklü (bilgi, beceri ve tutumlar bütününe yönelik) bir öğrenmeye dönüştürülmesi sürecidir. Bu dönüşüm sürecinin en temel aşaması olan **yansıtma ve üzerine düşünme** öğrenenin deneyim esnasında yaptıklarına dışarıdan bakma olanağı sağlayarak kendinden farklı düşünenlerle empati kurmasını sağlar ve kendi önyargılarıyla yüzleşmesine olanak verir. Örneğin, bir simülasyon faaliyetinde çevreyi önemsemeyip kazancı ön plana çıkaran bir sanayici rolünü oynayan öğrenci, bu rolün (aktörün) kendisi ve diğer insanlar üzerindeki etkisini daha iyi gözlemler; ya da etnik kimliği ya da özürüllüğü nedeniyle toplumdan dışlanmış rolünü oynayan bir öğrenci bu rolü üzerine düşünürken bu kişilerle empati kurma olanağını yakalayarak kendi önyargılarını farkeder. Bu aşamada toplu tartışma, grup tartışması, atölyeler, sözlü sunuşlar ön plandadır. Önemli olan katılımcıların deneyim aşamasında üstlendikleri rolden çıkıp yaşanan deneyime dışarıdan bakabilmelerini sağlamak, "nasıl hissettiklerini", "ne olduğunu", "kimin/hangi grubun ne şekilde davrandığını", "nasıl argümanlar ortaya koyduklarını", bu argüman ve davranış biçimlerinin hangi varsayım, kabul ve ezberlere dayandığını hep birlikte konuşarak öğrenciler arasındaki farklı algılamaların ortaya dökülmesini sağlar. Dolayısıyla, deneyim aşamasında "yanlış yapma hakkı" için sağlanmış olması gereken güven ortamını bu aşamada da korumak ve sorular yoluyla kendi söylediklerini eleştiriye tabi tutabilecekleri bir ortam (milieu) yaratmak gerektir.

Genelleştirme aşamasında ise, önceki aşamada öğrenenlerden gelen geribildirimler, eğitmen tarafından bu konuda literatürde yerini almış teoriler ile buluşturularak genel ve eleştirel bir açıklama oluşturulmaya çalışılır. Burada, katılımı sağlamak açısından eğitimeye düşen temel görev, katılımcıların bir önceki aşamada yansıttıkları bilgi/görüş/tutum açısından farklılıklar ile sunduğu açıklamalar ile bağlantılar kurabilmesidir.

Son olarak yaşanan deneyim, yansıtma/üzerine düşünme ve genelleştirme sonrasında ortaya konan bilgiye dayanarak yeni bir duruma yönelik **uygulama** yapmaları sağlanmaya çalışılır. Örneğin, bir grup çalışmasıyla, incelenen konuda "Siz olsanız ne yapardınız?" sorusunun cevabına ulaşmak, ortaya çıkan sorunu çözmek için bir eylem planı ya da proje taslağı hazırlanmasını ya da konuyla ilgili olarak deneyim aşamasında değinilmemiş başka bir özel durumda çalışma yapmalarını istemek uygun olabilir.

Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı'nda bu modelin tercih edilme nedeni, deneyimsel öğrenme döngüsünün her aşamasında başka bir öğrenme deneyimi

oluşturabilmek ve öğrenenlerin aktif bir şekilde içinde oldukları yatay bir öğrenme süreci ve ortamı yaratabilmektir. Deneyimsel ve aktif öğrenme çerçevesinin ve etkileşimi ön plana çıkaran tekniklerin kullanılmasıyla STK'lardan farklı deneyimlerle gelen katılımcılar bir yandan eğitmenlerin yardımıyla teori ve pratiğe dair yeni bilgiler edinirken, öte yandan alanda edindikleri deneyimleri birbirleri ile paylaşarak hem tartışmaların zenginleşmesini sağlamakta; hem de birbirlerinden öğrenebildikleri bir eğitim ortamı yaratmaktadır. Katılımcıların her biri farklı deneyimlerden geldikleri için farklı öğrenme süreçlerinden geçerler. Bu eğitim ortamı aynı zamanda katılımcılar arası ilişkilerin güçlenmesi ve bu ilişkilerin farklı alanlardaki STK'ların ortaklığa gitmesini kolaylaştırarak çarpan etkisi de gösterebilir.

1.2.3. Grup Dinamikleri Modeli

Grup ya da ekip kavramlarını kullandığımızda birbiri ile etkileşim içinde olan, üyeler olarak hakları ve eğitim ortamının kurallarını kabul eden bireyler topluluğundan bahsedebiliriz. Bir kalabalığın grup olarak kabul edilebilmesi için bir sosyal yapı, karşılıklı etkileşim, ortak bir amaç ve grup üyelerinin kendileri için yaptıkları, diğer üyeler tarafından kabul edilmiş rol tanımlarının varlığı gibi kriterlerden bahsedilebilir. Grup oluşum ve gelişim süreçlerini anlamak için belki de en yaygın olarak kullanılan yaklaşım Bruce Tuckman'ın klasik grup gelişim aşamaları modelidir.

Bruce Tuckman 1965'te grup gelişim aşamalarını ilk kez tanımlayan eğitim psikoloğudur. Küçük grupların değişken çevrelerdeki davranışlarına bakarak geçirdikleri ayrı süreçleri tanımlamış ve her grubun maksimum etki ortaya koyması için dört aşamadan geçmesi gerektiğini öne sürmüştür. 1977'de Mary Ann Jensen ile birlikte modeli geliştirerek bir beşinci aşama daha eklemiştir (Tuckman ve Jensen, 1977). Bu aşamaları kısaca özetlersek:

Aşama 1: Oluşum (Forming)

Özetle, grubun bir araya geldiği ilk dönemi kapsar. Bu aşamada, üyelerin bireysel davranışlarında başkaları tarafından kabul edilme, karşıt görüş belirtme ve çatışmalardan kaçınma endişesi ön plandadır. Önemli sorunlardan kaçınılır ve kişiler daha çok ekibin örgütlenmesi, kimin ne yapacağı, ne zaman buluşulacağı gibi günlük işlemlere odaklanır. Bu süreçte, üyeler aslında birbirleri konusunda izlenimler oluştururlar ve yerine getirecekleri görev konusunda bilgi toplarlar. Oluşum aşaması oldukça rahat bir aşamadır, çünkü çatışmalardan kaçınılması amacıyla çok fazla iş yapılmadığı anlamına da gelir. Oluşum aşaması bir yandan heyecanı, katılım ve iyimserliği, diğer yandan ise yerine getirilecek görev hakkında şüphe, endişe ve belirsizliği içerir. Bu aşamada ileriye dönük birçok karar alınır. Bunların arasında, görevlerin ve bunların nasıl yapılacağına tanımlanması, herkes tarafından kabul edilebilir ortak grup davranışlarının belirlenmesi, toplanacak bilgilerin neler olduğu gibi konular yer alır. Bu aşamada fikirler ve sorunlar hakkında uzun tartışmalar yapılır ve bu süreç bazı grup üyeleri için sabredilmesi kolay olmayan bir süreç olabilir.

Aşama 2: Fırtına (Storming)

Bu aşamada, gruptaki üyeler ciddi konular üzerine tartışmaya başladıkları için karşılıklı nezaket de bu noktaya kadar sürdürülür. Fırtına aşamasında üyelerin sürecin nasıl işlemesi gerektiği konusunda kendi fikirleri vardır. Bu aşamada kişisel gündemler öne çıkar. Fırtına aşaması muhtemelen grup gelişim süreçlerinin en zorlu aşamasıdır, zira üyeler önlerindeki görevin ilk bakışta görüldüğünden daha farklı olduğunu anlamaya başlarlar. İlerlemenin yavaş olması onları daha da sabırsız hale getirebilir ve grubun hangi faaliyetlerde bulun-

ması gerektiği konusunda geniş tartışmalar yaşanır. Üyeler kendi fikirlerini empoze etmeye çalışarak diğer üyelerle işbirliği yapmaktan kaçınırlar. Bazı üyelerin sabrı çabucak taşar ve küçük karşıtlıklar hızla büyümeye başlar. Ortaya çıkan bu gerilimler genellikle kolayca halledilir ve bunların üzeri örtülür.

Bu aşamada, bazı üyeler grubun görevi ile grup üyelerinin rol ve sorumlulukları arasında bir bağ kurabilir. Yine de üyeler farklı davranışlar gösterir: Bir kısmı önemli bulduğu bazı sorunlara bu aşamada müdahale etmek için harekete geçerken bazıları sorunlara daha mesafeli durarak daha sağlam bir konumda kalmayı tercih eder. Grubun ya da bireylerin kültürüne bağlı olarak, çatışmalar öyle ya da böyle bastırılır ancak bu çatışmalar hâlâ yüzeyin altında bir yerlerde kalır. Bu çatışmalarla başa çıkmak konusunda üyeler kazandıklarını ya da kaybettiklerini düşünebilir ve çatışmanın sürmesinden kaçınmak için yapısal netlik ve kural arayışına girerler.

Özetlemek gerekirse, fırtına aşaması görevlere direnmeyi, başka üyeler tarafından getirilen kalite geliştirme önerilerinden kaçınmayı, tartışmayı, defansif davranışları, rekabet ve taraf tutmayı, gerçekçi olmayan hedefler koymayı, bölünmeleri, yükselen gerilimi ve kıskançlığı kapsar. Bu ise, üyelerin proje amaçları doğrultusunda ilerlemek için fazla enerji harcamasalar da birbirlerini anlamaya başladıklarını gösterir.

Aşama 3: Normlar Oluşturma (Norming)

İkinci aşamadan geçilirken grubun birliktelik kuralları belirlenir, gerçekleştirilecek olan görevin kapsamı ve sorumluluklar netleşir ve grup üyeleri arasında bunlar üzerinde anlaşma sağlanır. Normlar oluşturma aşaması sürecin nasıl işleyeceği konusunda anlaşmaya varılan zamandır. Her üye bu anlaşmanın bir parçası olmak ister. Üyeler bu konuda daha hevesli ve ilk aşamada belirlenen hedeflerin de ötesine geçmeye isteklidir. Bu aşamada üyeler farklılıklarını çözümler, grubu, grubun temel kurallarını ve diğer üyelerin bireysel özelliklerini kabullenmeye başlar. Duygusal çatışmalar çözümlenerek işbirliğine dayalı ilişkiler kurulur. Önceden tartışmış bireyler olarak, birbirlerini daha kolay anlar, birbirlerinin yetenek ve deneyimlerini takdir ederler. Bireyler birbirini dinler. Kendi bakış açılarını değiştirmeye hazır olur, kendilerini etkili bir grubun parçası olarak hissederler. Ancak bu aşamada grubun etkili olması için çok çalışmak zorunda kalan üyeler özellikle dışarıdan gelen değişim baskısına direnebilir, grubun ayrışıp, yeniden fırtına aşamasına dönmesinden endişe ederler. Normlar oluşturma aşaması yapıcı bir şekilde eleştiri getirme becerisini, çatışmadan kaçınarak bir uyum yaratma çabasını beraberinde getirir. Bu aşamada üyeler arasında daha dost canlısı tavırların ve karşılıklı güvenin arttığı görülür. Üyeler artık kişisel sorunlarını birbirleri ile paylaşırlar. Bu aşama grup içi bir bağlılık anlayışının gelişmesini ve çalışmaların grubun temel kuralları ve sınırları çerçevesinde sürdürülmesini kapsar. Grup üyeleri farklılıklarını anlamak için fazla enerji harcamadıkları için çalışmaya daha fazla zamanları vardır.

Aşama 4: Performans Gösterme (Performing)

Karşılıklı bağlılık ve esneklikle tanımlanan bu aşamaya her grubun geçebildiği söylenemez. Grup üyeleri sonunda birbirlerinin güçlü ve zayıf yanlarını keşfedip kabullenmiş, rollerinin ne olduğunu anlamışlardır. Her üye bir diğerini beraber çalışabilecek kadar iyi tanıır ve bağımsız faaliyetlerine izin verecek kadar güvenir. Rol ve sorumluluklar ihtiyaca göre neredeyse zahmetsiz şekilde değişir. Grup kimliği, sadakat ve moraller yüksektir; herkes işe ve

kişilere eşit derecede odaklıdır. Bu da grubun bütün enerjisinin hedefe yönelik olarak kullanılabileceği anlamına gelir. Performans aşaması yapıcı bir öz-değişim, gruba sıkı bağlılık ve grup içi problemleri engelleme ve çözme becerisini kapsar.

Aşama 5: Dağılma/Çözülme (Adjourning)

Bu aşama hem görev hem de grubun tamamlanması ve çözülmesiyle ilgilidir. Bireyler başardıklarından gurur ve bu grupta yer almış olmaktan keyif duyar. Ne yaptıklarının farkına varmaya başlarlar. Üyeler başardıkları iş konusunda kendilerini iyi hisseder ve bilinçli şekilde kendi yollarına devam etmeye ihtiyaç duyarlar. Üyelerin bu duygularına karşı hassasiyet göstermek bu aşamada çok önemlidir, çünkü bu tip bir değişim, özellikle de güçlü kişisel bağlar kurulmuşsa, bireylerde güvensizlik ve endişe hissi yaratabilir.

Tuckman'ın çalışması gözlemlediği grupların davranışlarını basitçe tanımlamıştır. Onun yaklaşımına göre, bir grubun hangi aşamada olduğunun bilincinde olmanın gerçek katkısı, grubu kolay ve hızlıca performans aşamasına taşıyabilmesinde saklıdır.

Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı boyunca katılımcı odaklı ve karşılıklı bir öğrenmeyi hedef alan eğitim ekibi faaliyetleri planlama sürecinin her aşamasında Tuckman'ın bu modelini göz önünde bulundurmaya özen göstermiştir. Özellikle yüz yüze yapılan açılış eğitiminde grubun farklılıklarıyla birlikte bu grup dinamiğini geliştirmesi, böylece uzaktan öğrenim sırasında fiziken bir arada olamasalar da güvene ve etkileşime dayalı bir ilişkiyi sürdürebilmeleri ve program sonundaki yüz yüze kapanış eğitiminde yaşananları değerlendirerek öğrenme süreci açısından verimli bir dağılma/çözülme sürecine girmeleri sağlanmaya çalışılmıştır.

1.3. Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı'nda Uygulamaya Yönelik Metodoloji³

Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı öncesinde, İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi, 2003 yılından itibaren düzenlemekte olduğu ileri düzey kapasite geliştirme eğitimleri deneyimini daha geniş bir coğrafi alana yayabilmek amacıyla 2005 yılından itibaren çalışmalarını uzaktan öğrenim aşamasını da içeren karma yöntemli uzun dönem eğitim programları üzerine yoğunlaştırmıştır. Hem sınıf eğitimi, hem de uzaktan öğrenimi barındıran modüllerden oluşan programlardan bugüne kadar 250'den fazla katılımcı yararlandı. 2003-2011 yılları arasında yürütülen programlar sonrasında, Şebeke projesi kapsamında ise proje amaçları çerçevesinde içerikte savunuculuk ve politikaları etkilemeye, katılımcı profilinde ise STK'lar bünyesinde aktif çalışma yürüten 40 yaş altı gençlere yönelik bir program geliştirildi.

STK Eğitim ve Araştırma Birimi tarafından düzenlenen bütün eğitim programları haklar temelli çalışan STK'lar ve sivil yurttaş inisiyatiflerinde kapasite geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmıştır. Katılımcıların kapasitelerinin arttırılmasını mümkün kılan programların temel amacı katılımcılar üzerinden STK'ların gelişimine katkıda bulunmaktır ve katılımcının programı tamamladıktan sonra ilgili ve ilişkili olduğu STK'ya geri dönüp programdaki edimlerinden yola çıkarak gönüllü katkıda bulunması beklenir.

3. Bu bölüm Alper Akyüz tarafından kaleme alınmıştır.

STK Eğitim ve Araştırma Birimi'nin kuruluşundan itibaren benimsediği bütüncül, etkileşimli ve kapsamlı eğitim anlayışı uzun dönemli eğitimleri gerektirmektedir. Fiziksel olarak bir arada bulunmayı gerektiren durumlarda, uzun süreli programlar, yalnızca İstanbul ve yakın çevresinde ikamet eden katılımcılara hitap edebilir. Öte yandan, uzaktan öğretimde kullanılan teknolojiler hiçbir zaman yüz yüze iletişimde erişilen paylaşım düzeyine ulaşamaz. Bu durum özellikle katılımcıların birbirini hiç tanımadığı durumlarda katılımcılar arası güven ortamının ve asgari ortak dil ve anlayışın oluşmasını, dolayısıyla da özgür paylaşımı engellemekte, böylece birimin eğitim anlayışının temeli olan 'katılımcıların birbirlerinin görüş ve deneyimlerinden öğrenmesi' ilkesinin uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, katılımcılar karma yöntemle dayanan programın başında ve sonunda İstanbul'da düzenlenen 4 ila 5'er günlük programlar ile bir araya getirilmekte; arada ise istenildiği kadar uzun süre boyunca internet üzerinde bir e-öğrenme platformu kullanılarak yürütülen dersler programın ana eksenini oluşturmaktadır. Katılımcıların farklı çalışma saatleri ve tempoları nedeniyle herkesi buluşturabilecek ortak bir zaman belirlemenin güçlüğü ile katılımcıların erişebildiği teknik olanakların farklılaşabilmesi nedeniyle asenkron (bütün katılımcıların aynı anda çevrimiçinde olmasını gerektirmeyen) yöntemler ağırlıklı olarak tercih edilse de birkaç modülde bir senkron yöntemle canlı dersler de düzenlenmektedir.

Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı üç adımda gerçekleştirilmektedir.

- Adım 1: Yüz yüze gerçekleştirilen açılış eğitimi,
- Adım 2: Uzaktan eğitim,
- Adım 3: Yüz yüze gerçekleştirilen kapanış eğitimi.

Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı'nın birinci adımını yüz yüze gerçekleştirilen 5 günlük açılış eğitimi oluşturur. Açılış eğitiminde, bütün eğitim boyunca ele alınacak kavramlar konusunda temel tartışmalar yürütülmesi, katılımcıların birbirlerinden öğrenme pratiklerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, katılımcılara programın geri kalan bölümünde kullanacakları yazılı, görsel ve elektronik malzemelerin dağıtılması, internet üzerinden yürütülecek olan uzaktan eğitim sistemi ile çalışma becerisi kazanmaları ve işleyiş hakkında temel bilgi paylaşımları yapılması açılış eğitiminin bir diğer gündemini oluşturmaktadır.

Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı'nın ikinci adımı, eğitimin ağırlıklı kısmını oluşturan toplam 26 hafta ve 12 modülden oluşan uzaktan öğrenim programıdır. Her modülde temel kuramsal yaklaşım ile pratik uygulamaların bir bileşiminin gözetildiği uzaktan eğitim programı süresince, yurttaşlık, katılım, savunuculuk ve savunuculuk araçları üzerine tartışmalar yürütülerek katılımcılardan belirli uygulama ve alıştırmaları gerçekleştirmeleri beklenir.

Uzaktan öğrenim bölümü katılımcılara dağıtılan malzeme ve internet tartışma ve çalışmaları üzerinden yürütülmektedir. Ayrıca, üniversitenin teknik altyapısı kullanılarak tüm katılımcıların aynı anda bağlandıkları video konferanslar, sunumlar ve tartışmalar yapılmaktadır. Katılımcılardan kendilerine açık olan forumda ortaya atılan tartışma sorularına aktif katılım göstermeleri beklenmektedir. Katılımcılar bunun dışında istedikleri konuda tartışma açabilmekte ve forum üzerinden sosyal paylaşımda da bulunabilmektedirler.

Uzaktan öğrenim sürecinde gerçekleştirilen her eğitim modülü ile uzaktan eğitim sonunda katılımcılardan kendi örgütlerinde uygulamak üzere hazırlayacakları bir strateji belgesi için hazırlık materyalleri oluşturması amaçlanmaktadır. Kısaca her modül sonunda yapılan

ödevlerin toplamı katılımcıların hazırlayacakları strateji belgesi için hazırlık olur. Eğitimin omurgasını oluşturan strateji ve eylem planı geliştirme çalışması deneyimsel öğrenme dön-güsünün yaşanan deneyim, yansıtma/üzerine düşünme ve genelleştirme sonrasında orta-ya konan bilgiye dayanarak yeni bir duruma yönelik yapılan uygulama aşamasına yöneliktir. Bu çalışmalara yönelik eğitmenlerden ve diğer katılımcılardan alınan eleştirel geribildirim-ler aynı zamanda bir deneyim unsuru da olabilir.

Sınıf eğitimine kıyasla, uzaktan öğrenimde katılımcının üzerine çok daha fazla öğrenme sorumluluğu düşer. Katılımcılar arası yüz yüze iletişim eksikliğinin ve kendi iş ve yaşam çev-relerinden farklı bir ortamda bulunmamalarının getirdiği bu durum katılımcıların eğitimi düzenli olarak izlemelerini zorlaştıran bir etkidir. Bu nedenle, moderatörler ve Şebeke eki-bi katılımcıların her birinin katılımını ve yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini aktif olarak izler, gerektiğinde e-posta ve/veya telefon yoluyla birebir devreye girerek katılımcıla-ra destek sağlamaya özen gösterir. Bunun yanı sıra, uzaktan eğitim moderatörleri ve Şebeke çalışanları süreci desteklemek üzere saha ziyaretleri gerçekleştirerek katılımcılardan sürece dair geribildirimler de alır.

Eğitimin üçüncü adımı ise, yine yüz yüze yapılan kapanış ve değerlendirme toplantısı-dır. Bu adımda, eğitim boyunca aşama aşama ve gerçekten uygulanabilecek kalitede hazırlanmasına özen gösterilen strateji ve eylem planı tamamlanarak diğer katılımcılara sunulmuş ve eğitmenlerin de katıldığı karşılıklı geribildirimlerle bunların mükemmelleştir-ilmesi ve ortak bir öğrenme yaratılması amaçlanır. Strateji ve eylem planı çalışması aynı za-manda katılımcıların performansının değerlendirilmesinin araçlarından birisidir. Kapanış ve değerlendirme toplantısında katılımcıların programın kazanımlarını kendi kurum ve çev-relerine aktarmaya hazırlanması amaçlanırken, strateji ve eylem planı üzerindeki tartışma dahil olmak üzere içerikleri de bu amaçlara göre düzenlenir.

Haftalık olarak sağlanan içeriği takip etmek, en azından gönderilen soru veya tartışma ko-nusuna cevap vererek tartışmalara katılmak ve bireysel alıştırmaları ve dönem sonu çalış-ması olarak strateji ve eylem planını zamanında tamamlamak olarak sıralanabilecek katılım-cı yükümlülüklerini yerine getiren katılımcılar programı başarıyla tamamlamış sayılmakta ve kendilerine bir katılım sertifikası verilmektedir.

STK'ların kapasitelerine yönelik gelişimden ve gençlerin sivil topluma katılımlarından bah-sederken, demokratikleşmeye katkıları, sivil ve örgütlü toplumsal denetim ve baskı meka-nizmaları olmaları ve toplumsal sorunları kamusal alanda tartışmaya açmaları için de dona-nımlarını ve bilgiye ulaşma ve bilgiyi ulaştırma kanallarını geliştirmeye ihtiyaçları olduğunu hatırlamak gerekir. Bu bağlamda, söz konusu eğitimlerde katılımcıların eleştirel ve sivil bir diyaloga katkıda bulunabilmesine yönelik metodoloji ve içerik kullanılmasının sivil toplu-ma zengin bir zemin sağlayabileceği söylenebilir. Sivil toplum ve katılımın aslen toplumun kendi içindeki bir öğrenme süreci olduğunu kabul ediyorsak, "sivil toplum eğitimi" bilgi ve beceri enjekte edilen hiyerarşik bir formatta değil, yine sivil toplumun unsurlarının birbirin-den öğrenmesini kolaylaştıracak eleştirel bir süreci düzenleyecek şekilde tasarlanmalıdır. İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi tarafından bugüne kadar düzenle-nen bütün eğitim programlarında olduğu gibi, **Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı'nda da** bir yandan STK'ların genç üye, gönüllü ve çalışanlarının sivil toplum ve sivil topluma dair güncel ve kuramsal tartışmalardan haberdar olarak perspektif geliştirebil-meleri, öte yandan çalıştıkları konuya dair ürettikleri öneri ve politikaları hayata geçirmeleri için gerçekleştirdikleri proje ve etkinliklerin uygulanabilirliğini ve sürdürülebilirliğini sağ-layacak bilgi ve becerileri edinmeleri amaçlandı. Bu nedenle, eğitim süresince adım adım

geliştirdikleri bir strateji ve eylem planı ekseninde ilerletilen programın eğitim anlayışı ve metodolojisinin amaçladığı öğrenme çıktıları ile birebir ilişkili oldu. Bundan sonraki bölümlerde eğitim programının içeriğini daha ayrıntılı olarak bulabilirsiniz.

BÖLÜM 2: **ŞEBEKE, Birinci Uzaktan Öğrenim** **Ağırlıklı Eğitim**

2.1. Giriş

Birinci Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı Kasım 2012 – Mayıs 2013 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Şebeke Projesi Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim, yüz yüze eğitim ve uzaktan öğrenmeyi bir araya getiren karma bir program olarak tasarlandı. Karma program tüm Türkiye’den halihazırda sivil toplum alanında aktif katılımcılara ulaşmayı amaçladı. İlk eğitim dönemi 2 ay hazırlık süreci ve 1 ay raporlama süreci dahil 9 ay sürdü. Programı yürüten eğitmen ve moderasyon ekibi; Alper Akyüz, Cengiz Kayhan, Merve Seda Çevik, Necmettin Yemiş, Serra Cankur, Volkan Akkuş ve Yiğit Aksakoğlu’ndan oluşuyordu.

Katılımcıları belirlemek için, sivil toplum kuruluşlarının dahil olduğu ağlarda internet üzerinden aşağıdaki açık çağrı yapıldı.

ŞEBEKE SENİ ÇAĞIRIYOR!

Şebeke, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Merkezi tarafından, İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi'nin ortaklığı ile yürütülmektedir. Finansmanı, Avrupa Birliği tarafından sağlanan proje, genç yurttaşların karar alma süreçlerine etkin katılımının sağlanmasını hedeflemektedir.

Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi kapsamında Kasım 2012 - Mayıs 2013 tarihleri arasında gerçekleşecek bir Uzaktan Eğitim Programı uygulanacaktır. Programa 30 aktif katılımcı ve 10 izleyici katılımcı kabul edilmesi hedeflenmektedir.

İzleyici katılımcılar programın uzaktan öğrenim platformuna erişebilecek ve eğitimi takip edebilecektir. Yüz yüze eğitimlere ve uzaktan öğrenim tartışmalarına katılımları sağlanamayacaktır.

Eğitim programı kapsamında katılımcıların eğitime devam edebilmeleri için gerekli olan özel gereksinim ve ihtiyaçlar sağlanmaya çalışılacaktır.

Katılımcılar programın başında ve sonunda bir araya gelecekleri 4'er günlük yüz yüze eğitimlere katılacaklardır. Bunun dışındaki eğitim süreci internet temelli devam edecektir. Programın ilk eğitimi 7-11 Kasım 2012 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleşecektir. Açılış programının hemen ertesinde uzaktan öğrenim bölümü başlayacaktır. Uzaktan öğrenim bölümü katılımcılara dağıtılan malzeme ve internet tartışma ve çalışmaları üzerinden yürütülecektir. Haftalık bölümlere ayrılmış şekilde işlenecek modüllerde katılımcıların tartışma konularına aktif katılım göstermeleri ve bireysel alıştırmaları tamamlamaları beklenmektedir.

Eğitim geneli gibi uzaktan öğrenim bölümünde de aktif ve katılımcı öğrenme yöntemi izlenmektedir. Katılımcıların okumaları yapmaları, tartışmalara katılmaları ve ders özetinde alıştırmaları yerine getirmeleri beklenmektedir. Program kapsamında katılımcıların haftalık ortalama 5-6 saatlik çalışma yapması öngörülmektedir; çalışma yükü haftadan haftaya değişiklik göstermektedir.

Programı tamamlayan katılımcıların İstanbul Bilgi Üniversitesi tarafından sağlanacak sertifikaya sahip olacağı eğitim sürecinin kapsayacağı konular şu şekildedir:

- Sivil Toplum ve Demokrasi
- Katılım ve Yurttaşlık
- İnsan Hakları / Sosyal Haklar
- Kampanyacılık ve Lobicilik
- Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar
- Savunuculuk ve Politikaları Etkileme
- Örgüt Yönetimi ve Katılım
- Gençlik Politikası/Gençlik Çalışması
- Sosyal Medya Kullanımı
- Kamu Hizmetlerini İzleme
- Kamu Harcamalarını İzleme

Programı yürütecek eğitmen ve moderasyon ekibi; Alper Akyüz, Cengiz Kayhan, Merve Seda Çevik, Necmettin Yemiş, Serra Cankur, Volkan Akkuş ve Yiğit Aksakoğlu'ndan oluşmaktadır.

Eğer;

- 18-40 yaşları arasında iseniz,
- Hak temelli çalışmalar yapan (insan hakları, gençlik, kadın, çocuk, kültür, engelli, çevre, sosyal haklar vb. gibi) bir sivil toplum kuruluşu (dernek, vakıf, inisiyatif, platform, kulüp, grup vs.) ile aktif bir bağınız var ise (kurucu, yönetim kurulu üyesi, çalışan, gönüllü, proje katılımcısı vs.),
- Bir STK tarafından bir mektupla aday gösterilmiş ve program sonrasında bu STK'da çalışmalarını sürdürerek program kazanımlarını örgüte aktarmayı kabul etmiş iseniz,
- Programın başında ve sonunda gerçekleştirilecek 4'er günlük yüz yüze eğitimlere tam zamanlı katılabilecek iseniz,
- Düzenli internet erişimine sahip iseniz,
- 2012 Kasım-2013 Mayıs tarihleri arasında gerçekleşecek çevrimiçi eğitimi takip etmek ve eğitim süresinde aktif katılım göstermekle ilgili bir engeliniz yoksa,
- Siz de eğitime başvurabilirsiniz.
- Eğitime kabul edilen katılımcıların eğitimi tamamlamış olmaları için;
- Uzaktan eğitim süresince haftalık tartışmalara en az % 90 oranında katılım göstermek ve bireysel alıştırmaları tamamlamak
- Eğitimin başında ve sonunda gerçekleşecek 4'er günlük yüz yüze eğitimlere tam zamanlı katılmaları
- Eğitim programının sonunda bir örgüt içi strateji geliştirme belgesi hazırlamaları gerekmektedir.

Kabul edilenler için programa katılım ücretsizdir. Açılış ve kapanış toplantılarına katılım zorunludur ve yol ve konaklama masrafları proje kapsamında karşılanacaktır.

Eğitim başvuruları 5 Ekim 2012 günü saat 17.00'ye kadar www.sebeke.org.tr adresi üzerinden alınacaktır. Başvurunuzla beraber aday gösterildiğiniz kurumun antetli kâğıdına yazılmış ve kurum yetkilisi tarafından imzalanmış bir adet referans mektubunun sebeke@bilgi.edu.tr adresine, yine aynı tarihe kadar gönderilmesi gerekmektedir. Ön elemeyi geçen başvuru sahipleri ile Skype ya da telefon aracılığı ile mülakat yapılacaktır.

Eğitime kabul edilmiş ve geçerli mazaret olmaksızın eğitim programını tamamlamadan ayrılan katılımcılardan kendilerinin eğitim sürecine ilişkin yapılan yol ve konaklama harcamaları geri talep edilecektir.

Başvuru sonuçları 19 Ekim 2012 günü tüm başvuru sahiplerine e-posta aracılığı ile açıklanacaktır.

Sürece ilişkin her türlü sorunuzu sebeke@bilgi.edu.tr adresine yönlendirebilirsiniz.

Eğitim programı için yapılan açık çağrıya 144 başvuru alındı. Başvurular arasından 30 aktif katılımcı ve 14 izleyici programa kabul edildi. Programa 20-40 yaş arası katılımcılar kabul edilerek sivil toplum örgütlerindeki genç gönüllülerin ve sivil toplumda karar alma ve politika etkilme süreçlerindeki genç yurttaşların güçlendirilmesi amaçlandı. Toplamda 37 farklı kuruluştan 44 katılımcıyla program başladı.

Aktif Katılımcılar			
1	Ankara	Erkek	İstanbul LGBTT Dayanışma Derneği
2	Ankara	Kadın	Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği
3	Adana	Erkek	Genç Engelliler Gençlik Spor Kulübü
4	Ankara	Kadın	International Association for Peace and Democracy Development
5	Van	Erkek	Van Kent Konseyi Gençlik Meclisi
6	Ankara	Kadın	Gündem Çocuk Derneği
7	Diyarbakır	Kadın	Göç ve İnsani Yardım Vakfı
8	Van	Kadın	Van Kadın Derneği
9	İstanbul	Kadın	Tarlabaşı Toplumunu Destekleme Derneği/ Tarlabaşı Toplum Merkezi
10	Diyarbakır	Erkek	İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi
11	Kahramanmaraş	Kadın	Kaşif Gençler Grubu
12	Ankara	Kadın	Engelli Kadın Derneği
13	Diyarbakır	Erkek	Göç ve İnsani Yardım Vakfı
14	Adana	Erkek	Adana Gençlik Birliği Derneği
15	Sakarya	Kadın	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
16	Gaziantep	Erkek	Alternatif Gençlik Çalışmaları Derneği
17	Adıyaman	Erkek	Adıyaman Aile Hekimleri Derneği
18	Hakkâri	Erkek	Yüksekova Esnaf ve Sanatkârlar Odası Başkanlığı
19	Muş	Erkek	Umut ve Gönül Elçileri Derneği
20	Muş	Kadın	Türkiye Küçük Millet Meclisleri
21	Adana	Kadın	Deneyimsel Öğrenme Merkezi
22	Bursa	Kadın	Başka Bir Okul Mümkün Derneği
23	Balıkesir	Kadın	Toplum Gönüllüleri Vakfı
24	Afyon	Erkek	Toplum Gönüllüleri Vakfı
25	Diyarbakır	Erkek	İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi
26	Kastamonu	Kadın	Tosya Gençlik Gündemi Derneği
27	Bandırma	Kadın	genc.im Gençlik Gazetesi ve Sosyal Paylaşım Platformu
28	Diyarbakır	Erkek	Çocuklar Aynı Çatının Altında Derneği
29	Gaziantep	Erkek	Kırkayak Kültür Sanat ve Doğa Derneği
30	Muş	Kadın	Başkent Kadın Platformu
İzleyiciler			
1	İstanbul	Kadın	Olof Palme Merkezi

2	İstanbul	Kadın	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
3	Erzincan	Kadın	AEGEE
4	İstanbul	Kadın	Türkiye Sakatlar Derneği Antalya Şubesi
5	Manisa	Erkek	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
6	İstanbul	Erkek	Başak Kültür ve Sanat Vakfı
7	İstanbul	Kadın	Başak Kültür ve Sanat Vakfı
8	Şanlıurfa	Kadın	Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi
9	İstanbul	Kadın	Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi
10	İstanbul	Erkek	Yeryüzü Derneği
11	Antalya	Kadın	Kırmızı Biber Derneği
12	İstanbul	Kadın	Başka Bir Okul Mümkün Derneği
13	İstanbul	Kadın	Öğretmen Akademisi Vakfı
14	Uşak	Kadın	Uşak İş Kadınları ve Girişimcileri Derneği

30 katılımcı, programın başlangıcında **7-11 Kasım 2012** tarihleri arasında 4 gün süren yüz yüze eğitim için İstanbul'da buluştular. Eğitimciler (Cengiz Kayhan, Merve Seda Çevik, Serra Cankur, Necmettin Yemiş), 2 moderatör (Yiğit Aksakoğlu, Alper Akyüz), proje danışmanı (Prof. Dr. Nurhan Yentürk), değerlendirme uzmanı (Erhan Okşak), koordinasyon ekibi ve uzmanlar ön buluşma için içerik, teknik ve lojistik destek sağladılar.

Ön buluşma, katılımcıları birbirleriyle tanıştırmaya, e-öğrenme konusunda deneyim sağlama ve sivil toplum, demokrasi, insan hakları, savunuculuk, katılım ve karar alma süreçlerinin tartışılacağı bir platform oluşturma amacını taşıyordu.

Ön buluşma sonrası katılımcılar eğitimi çevrimiçinde, e-öğrenme platformu üzerinden takip etmeye başladılar. Moderatörlerin içerik ve teknik desteğiyle 14 modül 6 ay içerisinde gerçekleştirildi.

Program süresince moderatörler ve proje ekibi, farklı bölgeleri ziyaret ederek katılımcıları grup ve bireysel şekilde desteklemek, onlara koçluk etmek amacıyla 6 saha ziyareti düzenledi.

Eğitim programının kapanış toplantısı 22-26 Mayıs 2013 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirildi.

Katılımcıların eğitimi başarıyla tamamlayarak sertifikalarını alabilmeleri için, tüm programın % 90'ına ve kapanış toplantısına katılımı zorunlu tutuldu. Karma eğitim sürecinde 7 katılımcı kişisel nedenlerle programdan ayrılırken geriye kalan 23 katılımcı programı başarıyla tamamlayarak sertifikasını aldı.

Programın en başından en sonuna kadar değerlendirme ve izleme süreci bir dış değerlendirme uzmanı tarafından yürütüldü. Değerlendirme uzmanı eğitim programı süresince soru formları ve odak grup çalışmalarıyla katılımcıların kapasite gelişimini takip etti ve değerlendirdi.

2.2. Açılış Eğitimi

Bütün eğitim süresince tartışılacak olan kavramlar konusunda temel tartışmalar yürütülmesi, katılımcıların birbirlerinden öğrenme pratiklerinin desteklenmesi ve uzaktan öğrenim sürecine başlarken hazırlıkların tamamlanması amacı ile birinci eğitim programının açılış eğitimi 7-11 Kasım 2012 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirildi. İnternet üzerinden yürütülecek olan uzaktan eğitim sistemi ile çalışma becerisi kazanılması ve işleyiş hakkında temel bilgi paylaşımlarının yapılması açılış eğitiminin bir diğer gündem maddesini oluşturdu.

Eğitim Programı

ŞEBEKE - Başlangıç Eğitimi (7-11 Kasım 2012) İSTANBUL				
7 KASIM	8 KASIM	9 KASIM	10 KASIM	11 KASIM
Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
	Şebeke Gençlerin Katılımı Projesi Tanıtım ve Tarihçe Program Sunumu ve Beklentiler Eğitim Akış ve Teknik Bilgilendirme	Konuşmacı Murat Belge	Savunuculuğa Giriş; Olaylar Olaylar - Vaka Çalışması	Sivil Toplum Temel Kavramlar, Şebekenin Penceresi
	ARA	ARA	ARA	ARA
	Ben ve Sivil Toplum, Hayat Çizgisi	Konuşmacı Murat Belge (Söyleşi Üzerine Söyleşi)	Savunuculuğa Giriş; Olaylar Olaylar - Vaka Çalışması	Uzaktan Eğitim Teknik Bilgilendirme
	YEMEK	YEMEK	YEMEK	YEMEK
	Sivil Toplum Temel Kavramlar, Şebekenin Penceresi	Yurttaşlık Tartışması, Dünya Kafe	Savunuculuk Temel Tartışmalar, Evet-Hayır	Değerlendirme ve Kapanış
	ARA	ARA	ARA	ARA
Açılış Tanışma – Şebeke'nin Sosyal Medyası	Sivil Toplum Temel Kavramlar, Şebekenin Penceresi	Yurttaşlık ve Katılım, Apartman Simülasyonu	Savunuculuk Temel Tartışmalar, Evet-Hayır	
	Pencere/Matris/ Pencere	Pencere/Matris/ Pencere	Pencere/Matris/ Pencere	
YEMEK	YEMEK	YEMEK	YEMEK	
	Şebeke STK Panayırı			

Açılış Eğitimi Oturumları⁵

Gün 0

Oturum 1: Tanışma, Şebeke'nin Sosyal Medyası

Oturumun Adı:	Tanışma, Şebeke'nin Sosyal Medyası
Süre:	60 dakika
Gerekli Malzemeler:	facebook ana sayfa çıktıları, renkli kalemler, kâğıt bant, A4 boyutunda boş zarflar.
Amaç/lar:	Katılımcıların ve eğitim ekibinin ilk tanışmalarının gerçekleşmesi.
Hedef/ler:	Farklı örgütlerden gelen katılımcıların birbirleri ile tanışmasını sağlamak. Kendileri ve isterlerse örgütleri hakkında bilgi paylaşmalarını sağlamak.
Metot:	Şebeke Sosyal Medyası
Uygulama:	Oldukça yaygın kullanılan bir sosyal medya aracı olan facebook ana sayfası çıktıları her katılımcıya birer adet olmak üzere dağıtılır ve uygulama anlatılır (10 dk). 30 dakika içinde sayfada bulunan ve kendilerini tanıtmalarına yarayacak olan boş alanları, salonda bulunan kırtasiye malzemelerini kullanarak doldurmaları istenir (30 dk). Süre sonunda herkesten doldurdıkları kâğıtları boş zarflara yapıştırarak eğitim salonundaki belirli bir duvara yapıştırmaları istenir. Bu zarflar aynı zamanda katılımcıların birbirleri ile iletişim kurmalarına yarayacak mesaj kutuları olarak da işlev görecektir (10 dk). Gruptan şebeke sosyal medyası duvarı önünde vakit geçirmeleri istenir ve oturum sonlandırılır (10 dk).
Öneriler/Görüşler:	Oldukça renkli ve katılımcıların aktif olarak yer aldığı bir uygulama olmasına rağmen katılımcıların sözlü iletişimleri konusunda çok verimli olmayabilir. Sözlü iletişim içeren başka uygulamalarla desteklenmesi gerekebilir.

5. Eğitimlerle ilgili bilgiler hazırlanan ortak formata dayalı olarak eğitimciler tarafından kaleme alınmıştır.

Oturum 1: Şebeke Gençlerin Katılımı Projesi Tanıtım ve Tarihçe

Oturumun Adı:	Şebeke Gençlerin Katılımı Projesi Tanıtım ve Tarihçe
Süre:	20 dakika
Gerekli Malzemeler:	Poster kâğıdı, keçeli kalem.
Amaç/lar:	Katılımcıların parçası oldukları Şebeke sürecine yönelik bilgi sahibi olması.
Hedef/ler:	Proje ekibi ve projeyi gerçekleştiren kurumlar hakkında bilgi paylaşmak. Proje ortaklarını Şebeke projesini gerçekleştirmeye götüren süreç hakkında bilgi paylaşmak. Projenin eğitim sürecinin proje hedef/amaçlarının hangi kısmını oluşturduğu konusunda farkındalık yaratmak.
Metot:	Büyük grup interaktif sunum
Uygulama:	Bütün katılımcılarla bir çember oluşturacak şekilde oturularak proje ekibi ve kurum temsilcileri Şebeke projesinin bir örgütlenme şemasını oluşturmak üzere interaktif bir sunum gerçekleştirir.
Öneriler/Görüşler:	Projeyi gerçekleştiren kurumlardan yetkili kişilerle yüz yüze konuşabilmek katılımcıların sürece dahil olmaları ve aidiyet yaratmak konusunda oldukça etkili bir yöntemdir. Kurumlar, projenin hedefleri, fon sağlayıcılar, ortaya konacak proje çıktıları gibi konulardaki soru işaretlerini ortadan kaldırmak açısından da yararlı olmaktadır.

Oturum 1: Açılış Eğitimi Program Sunumu ve Beklentiler

Oturumun Adı:	Program Sunumu ve Beklentiler
Süre:	60 dakika
Gerekli Malzemeler:	Program çıktısı, yeterli sayıda yapışkan kâğıt.
Amaç/lar:	Katılımcıların program hakkında bilgi sahibi olması.
Hedef/ler:	Katılımcılarla dört gün sürecek eğitim sürecinde yürütülecek tartışma ve zamanlamaları paylaşmak. Katılımcıların açılış eğitimi programından beklentilerini almak.
Metot:	İnteraktif sunum
Uygulama:	Program sunumunu yapacak kişi oturum isimlerinin bulunduğu çıktıları sırasıyla yere dizerek ya da duvara asarak programı paylaşır. Bu sırada hangi oturumda nelerin tartışılacağı konusunda kısa açıklamalar yapar (20 dk). Program sunumu bittikten sonra katılımcılardan program hakkındaki beklentilerini küçük yapışkan kâğıtlara yazmaları istenir. Ellerindeki (olumlu ya da olumsuz) bu beklentileri, programın hangi kısımları ile ilgili ise program sunumundaki o kısma yapıştırmaları istenir (20 dk). Yapıştırılan bu kâğıtlar katılımcılarla birlikte gruplanıp gelebilecek her türlü soruya cevap vermeye çalışılarak oturum tamamlanır (20 dk).
Öneriler/Görüşler:	Oturum boyunca sunumu interaktif hale getirerek programa dair net açıklamalar yapmak faydalı olacaktır. Programa ve eğitim içeriğine dair her türden soruya cevap verilmesi ve genel bir anlaşmaya varılması gereken bir oturum olduğu akılda tutulmalıdır. Bu oturumda ortaya konan beklentiler programın genel akışı üzerinde bazı değişiklikler yapılması gerektiğini gösterebilir. Bu yüzden toplanan kâğıtlar eğitmen ekip tarafından dikkatle incelenmelidir.

Oturum 1: Eğitim Akış ve Teknik Bilgilendirme

Oturumun Adı:	Eğitim Akış ve Teknik Bilgilendirme
Süre:	20 dakika
Gerekli Malzemeler:	Eğitim süresince yürütülmesi gereken sürece dair bir kontrol listesi.
Amaç/lar:	Katılımcıların yüz yüze eğitimi kapsayan dört günün işleyişi konusunda bilgi sahibi olması.
Hedef/ler:	Katılımcıların eğitim zamanlaması, aralar, yemekler, masrafları karşılığında yapılacak olan ödemeler gibi teknik konularda bilgi sahibi olması ve ihtiyaç halinde iletişime geçecekleri kişi ile doğrudan tanışmalarını sağlamak.
Metot:	Büyük grup bilgi aktarımı
Uygulama:	Bütün katılımcılarla bir çember oluşturacak şekilde oturularak proje ekibi içerisinde eğitimin koordinasyonundan sorumlu kişi tüm bu konularda bilgilendirme yapar. Bilgilendirme sonunda katılımcılardan gelecek sorular cevaplanarak oturum kapatılır.
Öneriler/Görüşler:	Katılımcıların temel fiziksel ihtiyaçları (lojiistik gerekler, tıbbi hizmet, teknik koşullar vs.) konusunda akıllarında herhangi bir soru işareti kalmaması, güvenli bir alanda olduklarını hissetmelerine olumlu katkı vermektedir. Proje raporlama ve bütçe yönetimi gibi konularda yardımcı olacak (uçak biletleri, masraf fişleri vs.) materyallerin toplanması için kesin bir zaman belirlenmelidir.

Oturum 2: Ben ve Sivil Toplum, Hayat Çizgisi

Oturumun Adı:	Ben ve Sivil Toplum, Hayat Çizgisi
Süre:	90 dakika
Gerekli Malzemeler:	Poster kâğıdı, tüm katılımcılar için en az üç farklı renk olmak üzere keçeli kalemler, sakız yapıştırıcı ve kâğıt bant, kilometre taşları dokümanı, yapışkanlı kağıtlar.
Amaç/lar:	Katılımcıların birbirlerini tanımaları ve sivil alanla ilişkilerini birbirleriyle paylaşmaları.
Hedef/ler:	Katılımcıların birbirlerini tanımalarını sağlamak. Katılımcıların sivil alan ve şu anda çalıştıkları alanla kurdukları ilişkilene biçimini paylaşmalarını sağlamak. Katılımcıların sivil alanla ilişki kurmalarını sağlayan olayları tarihsel bir bağlamda görmelerine katkıda bulunmak.
Metot:	Hayat Çizgisi
Uygulama:	Birbirine paralel üç farklı hayat çizgisi, belirli tarihsel aralıklarla hazırlanır ve uygun bir zemine serilir/asılır. Bu çizgileri hazırlamak için poster kâğıtları ve kâğıt bant kullanılabilir. Bu çizgilerden ilki, katılımcıların kendi hayatlarına dair dönüm noktalarını paylaşacakları yerdir (bu salona gelene kadar; onları bu salona getiren önemli deneyimleri...). İkinci çizgi, zaman aralıklarına göre Türkiye’de gelişen ve şu anda onların burada olmasını sağlayan, hatırladıkları olayları işaretleyecekleri çizgidir. Üçüncü çizgiyse, yine katılımcıların burada olmasına etki etmiş olabilecek ya da daha önceki çizgilerde paylaştıkları olayları etkilemiş olduğunu düşündükleri olayları/ durumları paylaşacakları alandır. Bu çizgide, dünyada gerçekleşen olayları yine kronolojik bir sıraya göre yerleştirmeleri istenir. Tüm çizgilerde katılımcılar farklı renk kalemlerle çalışırlar. Bu çalışma tamamlandıktan sonra, hangi olayların hangilerini etkilediği üzerine kısa bir tartışma yürütülür ve o anda salonda bulunmalarıyla ilgili hayatlarındaki dönüm noktalarını birbirleriyle ilişkilendirerek ve Türkiye’de – dünyada sivil alana etkisi olmuş (çizgilerdeki tarihler içinde) olayları (hazırladığımız kilometre taşlarından hareketle) katılımcılarla paylaşır bu bölüm kapatılır. Bu bölümün sonunda, sivil toplum kavramının tarihçesine dair kısa bir bilgi paylaşımı gerçekleştirilebilir.

Öneriler/Görüşler:	Küçük gruplarda oldukça verimli olduğunu düşündüğümüz bu oturumu 30 civarında katılımcının bulunduğu bir grupta yürütmek alan kullanımı ve kâğıtlarda oluşan görsel karmaşa gibi sebeplerden ötürü oldukça zorlayıcı olabiliyor.
Bilgi Notu:	Eğitim ekibi tarafından oturumun hedeflerine ilişkin ek-lemelerin yapıldığı bu bölüm; Al-Rodhan, 2006, Historical Milestones of Globalization (Globalleşmenin Kilometre Taşları) adlı çalışmadan uyarlanmıştır: http://www.academia.edu/2969716/Historical_Milestones_of_Globalization 1945'ten günümüze tarihin kilometre taşları: 1945 – İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesi. 1945 – IMF'nin (Uluslararası Para Fonu) kurulması. 1947 – OEEC'nin (Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı), NATO'nun (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü) ekonomik muadili olarak kuruluşu. OEEC, 1961 yılında yerini OECD'ye (İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı) bıraktı. 1950 – Avrupa'da savaş sonrası yüksek doğum oranı, Soğuk Savaş, sosyal devletin yükselişi. 1950 – Türkiye'de ilk çok partili seçimler. 1952 – Türkiye'nin NATO'ya katılması. 1956 – İlk okyanus aşırı telefon hattının döşenmesi. 1960 – Türkiye'de askeri darbe, yeni anayasa, toplumsal uyanış, öğrenci hareketleri, yeni toplumsal hareketlerin doğuşu, Vietnam – Amerika savaşı, 1968'ler, OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü). 1963 – Avrupa Ekonomik Topluluğu ile ortaklık anlaşması. 1970 – Türkiye'de askeri darbe, petrol krizi, yeni toplumsal hareketlerde ayrışma/radikalleşme, öğrenci hareketlerinden toplumsal hareketlere, çevre hareketi, demokratik kitle örgütleri. 1971 – Greenpeace'in kurulması. 1973 – İlk mobil telefon, Petrol Krizi'nin patlak vermesi. 1976 – Van depremi. 1979 - Genç Tur. 1980 – Türkiye'de askeri darbe, yeni muhafazakârlık, Glasnost/Perestroky, yeni anayasa, siyasal İslamın yükselişi, Kürt sorununun tekrar gündeme gelmesi, feminizmin yükselişi, katılımcı sivil toplum kuruluşları, ilk HIV vakaları, Reagan – Thatcher ile neo-liberalizmin yükselişi. 1985 – Gençlik Servisleri Merkezi. 1986 – Çernobil nükleer santralinde patlama. 1987 – Ozon tabakasında ilk deliğin tespiti. 1987 – Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na tam üyelik başvurusu.

1989 – Berlin Duvarı'nın yıkılması.
1990 – Reel sosyalizmin çöküşü.
1990 – Türkiye'den Irak'a saldırı tezkeresi.
1991 – Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin çöküşü, İnternetin doğuşu.
1991 – Birinci Körfez Savaşı – George “baba” Bush.
1992 – Avrupa Birliği'nin kuruluşu, RİO Dünya Zirvesi.
1993 – Türkiye'nin ilk kadın başbakanı.
1995 – Yugoslavya – NATO bombardımanı.
1993 – İstanbul Avrupa Gençlik Forumu Derneği (AEGEE-İstanbul).
1995 – DTÖ'nün (Dünya Ticaret Örgütü) kuruluşu.
1995 – Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne katılması.
1996 – Habitat zirvesi.
1997 – Habitat için Gençlik Derneği.
1997 – Kyoto Protokolü.
1998 – Avrupa Akdeniz Gençlik Eylem Programı (TR koordinatörü).
1999 – Seattle (DTÖ toplantısı), parasız eğitim mücadelesi, başörtü yasağına karşı öğrenci muhalefeti, Avrupa Gençlik Festivali, Gençlik Kulüpleri Tescil Yasası.
1999 – Kocaeli depremi.
2000 – Küresel durgunluk, AB süreci yasal değişiklikler.
2001 – 11 Eylül İkiz Kuleler ve Pentagon Saldırısı.
2001 – Afganistan'ın işgali.
2001 – Cenova olayları (G8 protestosu ve bir protestocunun polis tarafından öldürülmesi).
2001 – Kara Çarşamba, Türkiye'de mali kriz.
2002 – Medeni Kanun'da değişiklik: Erkek aile reisi değil, mal paylaşımı vs.
2002 – Ölüm cezasının kaldırılması.
2002 – Ulusal Ajans, Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Avrupa Konseyi ortaklığı, Toplum Gönüllüleri Vakfı.
2003 – İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Merkezi, Ulusal Gençlik Parlamentosu, Türkiye Gençlik Konseyi Girişimi, 3D öğretmen eğitimi.
2003 – Irak'ın işgali, George “oğul” Bush.
2003 – Kuzey Irak tezkeresinin TBMM tarafından reddi.
2004 – Sivil Toplum Geliştirme Programı, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
2004 – Ceza Kanunu'nda kadına yönelik şiddet konusunda iyileştirmeler.
2005 – Youth-Peer Ağı, Hayata Artı Gençlik Fonu, Gençlik Sosyal Gelişim Programı, Gençlik Çalışmaları Birimi
2005 – Dernekler Yasası ve Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası değişiklikleri.
2006 – Milletvekili seçilme yaşının düşürülmesi, Gepgenç Festival.
2006 – Danıştay saldırısı ve protesto yürüyüşleri.
2006 – Wikileaks'in Sunshine Press Org. adıyla kurulması.

	2007 – Hrant Dink Suikasti ve cenazesi. 2007 – Cumhuriyet mitingleri. 2008 – Küresel finansal kriz. 2008 – Ergenekon Davası’nın başlaması. 2009 – Kürt Açılımı süreci. 2010 – Balyoz tutuklamaları. 2010 – Mavi Marmara baskını. 2010 – Wikileaks belgelerinin yayınlanması. 2011 – Arap Baharı – Tunus, Mısır, Libya, Yemen, Suriye. 2011 – Suriye mülteci krizi. 2011 – Wall Street Baharı – Occupy Wall Street, Biz % 99’uz hareketi. 2012 – Mart - Dünya nüfusunun 7 milyara ulaşması. 2012 – Hrant Dink davasının sonuçlanması. 2012 – NATO’nun Afganistan’dan çekilme kararı.
--	--

Oturum 3-4: Sivil Toplum Temel Kavramlar, Şebeke'nin Penceresi

Oturumun Adı:	Sivil Toplum Temel Kavramlar, Şebeke'nin Penceresi
Süre:	180 dakika
Gerekli Malzemeler:	Önceden hazırlanmış pencere görseli, uygulama kuralları listesi, kavram açıklama kâğıtları, tanım destek kâğıtları, açık/kapalı tabelaları.
Amaç/lar:	Şebeke sürecinde tartışılacak temel kavramların katılımcılarla birlikte tartışmaya açılması.
Hedef/ler:	Katılımcıların sivil toplumun tarihsel süreci hakkında ön bilgi edinmesini sağlamak. Sivil toplum ve ilgili kavramlar hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olmak ve tartışabilmek. Sivil toplum ve kamusal alan ilişkisini tartışabilmek. Sivil Toplum Kuruluşu kavramı hakkında tartışabilmek. Sivil toplumun, kamusal alan ve demokrasiyle ilişkisini irdeleyebilmek.
Metot:	Pencere: Şebeke'nin Penceresi Pencere tüm eğitim boyunca tekrar ve tekrar bakılacak/açılıp-kapanacak bir uygulamadır. Pencere, temel kavramları ortaklaştırmaya ve tartışmaya yarar. Pencere aşağıdaki parçalara sahiptir: 1- Pencerenin Perdesi (Uygulama kuralları) 2- Pencere Çerçevesi (Kavramlar panosu) 3- Pencere Bezleri (Kavram kâğıtları) 4- Pencere Süsleri (Katılımcıların destek kâğıtları) 5- Pencere Mandalı (Uygulamayı başlatan zil, korna vb.) 6- Açık/Kapalı İşaretleri 7- Cam Temizleyicileri (Uygulamanın kolaylaştırıcıları)

	1. Pencerenin Perdesi (Uygulama Kuralları) • Pencere, pencere mandalının (zil, ses çıkartan bir nesne) açılmasıyla başlar. • Pencere açıldığında, katılımcılar ilk 15 dakika boyunca bireysel olarak çalışırlar. Bu çalışma esnasında, üzerinde çalıştıkları kavramlar hakkında tanımlar yapabilirler ya da pencerede bulunan diğer tanımları okuyabilirler. • Katılımcılar, pencere bezlerine (kavram kâğıtları), üzerinde çalıştıkları kavramlarla ilgili tanımlarını yazabilirler. • Katılımcılar, pencere süslerini (destek kâğıtlarını) kullanarak, pencerede bulunan tanımları destekleyebilirler. • Katılımcılar pencere süslerini (destek kâğıtlarını) kendi tanımları için kullanamazlar. • Katılımcılar, pencerede bulunan ve açık olan her kavram için 2 pencere süsüne (destek kâğıdına) sahip olabilirler. • Pencerede bulunan pencere bezleri (kavram kâğıtları), sahiplerinin uzaklaşmasıyla birleştirilebilir. • Farklı kavramlara ait pencere bezleri (kavram kâğıtları) birleştirilemez. • Desteklenen fikirler, aldıkları desteğe göre pencerede yer değiştirebilirler. • Pencereye asılan pencere bezleri (kavram kâğıtları), pencere süsleri (destek kâğıtları) ve birleşen pencere bezleri (kavram birleşmesi) cam temizleyiciler tarafından izlenir. Pencerenin bakımı cam temizleyicilere aittir. Not: Pencere perdesi (Uygulama Kuralları), uygulamanın başından sonunda kadar, bir postere yazılı olarak pencere çerçevesinin (kavramlar tablosunun) yanında tutulur. 2. Pencere Çerçevesi (Kavramlar Panosu) Pencerenin çerçevesi (kavramlar panosu) eğitim boyunca, salonda bulunan ve katılımcıların sürekli görebileceği bir alandır. Bu alana sadece pencere açıldığında müdahale edilebilir. Pencerenin çerçevesi (kavramlar panosu) eğitim bitmeden önce tüm katılımcılarla birlikte tekrar gözden geçirilir.
--	---

ŞEBEKE PENCERESİ					
Kavramlar Destekler	Kavram - 1	Kavram - 2	Kavram - 3	Kavram - 4	...
20-30					
1-19					
0-9					

Not: Kavramlar yazıldıktan sonra (pencere bezleri), kolaylaştırıcılar tarafından ilgili kavramın altına rastgele asılır ve katılımcılarla yüksek sesle paylaşılır. Kavrama gelen destekler sonrasında, tablo üzerinde yeri kolaylaştırıcı tarafından değiştirilir.

3. Pencere Bezleri (Kavram Kâğıtları)

Pencere bezleri (kavram kâğıtları), pencere ve ilgili kavramlar açıldıktan sonra katılımcılar tarafından doldurulur. Kavram kâğıtları, pencere açılmadan önce katılımcı sayısı göz önünde bulundurularak önceden hazırlanır. Katılımcılar, kavram kâğıtlarını doldurduktan sonra kolaylaştırıcıya teslim ederler. Kolaylaştırıcılar, anlaşılır biçimde doldurulmamış kavram kâğıtları (pencere süsleri) için katılımcılara anlık geribildirimler vererek, kavram kâğıtlarının anlaşılır olmasını sağlamalıdır.

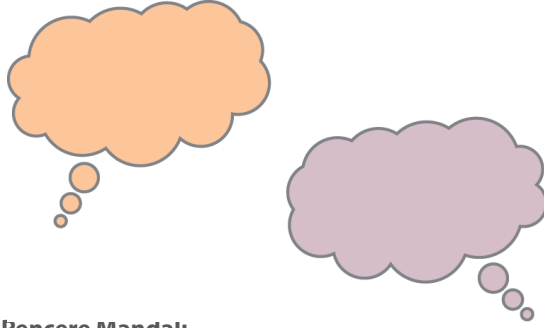
Katılımcılar tarafından önerilen kavram kâğıtlarının birleştirilmesinin istenmesi halinde, birleştirilecek kavram kâğıtları kolaylaştırıcı tarafından alınarak kavramı önerenlerin tekrar doldurması için boş bir kavram kâğıdı fikirlerini birleştirecek katılımcılara verilir. (Kolaylaştırıcı, bu noktada kavramların halihazırda aldığı destek kâğıtlarını da birleşen fikre aktarmayı unutmamalıdır.)

PENCERE BEZİ KAVRAM KAĞIDI	
Kavram:	
Tanım:	
Fikri Öneren/ler:	

4.Pencere Süsleri (Destek Kâğıtları)

Pencere süsleri (destek kâğıtları), katılımcıların pencerede bulunan fikirlere destek vermesini sağlayan parçalardır. Pencerenin her açılışında, her katılımcıya açık olan kavram başına 2 tane destek kağıdı verilir. Destek kâğıtları farklı renklere sahip olabilir.

Bir opsiyon olarak, katılımcılardan destek kâğıtlarına isimlerini yazarak destek vermeleri istenebilir. Bu sayede katılımcılar bir kavramla ilgili olarak, kimlerle konuşmak isteyeceklerine daha rahat karar verebilirler.

5. Pencere Mandalı

Pencere Mandalı, katılımcılara pencerenin açıldığını duyuran bir işarettir. Korna, zil ya da ilgi çeken bir ses çıkarabilecek herhangi bir nesne olabilir.

6. Açık/Kapalı İşaretleri

Pencere her açıldığında, pencere bezi (kavram kağıdı) yazılabilecek alanları gösterebilmek için, büyük tabloda bulunan kavramların yanına konulan işaretlerdir. İlgili bölümde hangi kavramların çalışılabileceğine işaret eder.

7.Cam Temizleyiciler (Kolaylaştırıcılar)

Kolaylaştırıcılar, genel olarak pencere tablosunun işlemden sorumludur. Katılımcıların tanımları anlaşılabilir

	girmesi, tablo üzerinde birleşen tanımların tekrar konumlandırılması, eğitim boyunca pencerenin açılış ve kapanış bölümleriyle ilgilenirler.
Uygulama:	Pencere Açılışı (Metot) ve kavram tanımları üzerinden konuşularak oturuma başlanır. Pencerede açılacak kavramlar: Sivil Toplum, Sivil Toplum Örgütü, Kamusal Alan'dır. Tanım olarak, Sivil Toplum ve kavramsal muğlaklığın getirdiği sorunlar üzerine konuşarak başlanır. Örgütlü Yaşam Olarak Sivil Toplum ve Sivil Toplum Kuruluşları ile devam edilir. "İyi yaşam" ve "kamusal alan" tartışması yapılır.
Öneriler/Görüşler:	Katılımcıların pencereye olan ilgisini kaybetmemesi için, eğitim süreci boyunca ara ara pencereyi hatırlatmak ve küçük ödüllü oyunlar kullanmak faydalı olacaktır.
Bilgi Notu:	Keyman, (2004); Edwards, (2004)

Oturum 5: Şebeke STK Panayırı

Oturumun Adı:	Şebeke STK Panayırı
Süre:	180 dakika
Gerekli Malzemeler:	Poster kâğıdı, renkli kalemler, yapıştırıcı, masa ve sandalyeler.
Amaç/lar:	Katılımcıların diğer katılımcıların yer aldığı örgütler hakkında bilgi edinmesi.
Hedef/ler:	Katılımcıların yer aldıkları örgütler hakkında deneyimlerini, bilgilerini ve çalışmalarını tanıtabilmesini sağlamak. Katılımcıların diğer örgütlerin çalışmaları ve amaçları hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak.
Metot:	Panayır Uygulaması
Uygulama:	Katılımcılardan, oturum başlamadan önce kendi örgütlerini tanıtacak kısa (3 dk) bir sunum hazırlamaları istenir (60 dk). Eğitim salonu masa ve sandalyelere istenen şekil verilerek bir panayır alanı haline getirilir. Katılımcıların çalışmaları sona erdiğinde her katılımcı kendi örgütü ile ilgili hazırladığı kısa sunumu paylaşır ve oturum kapanır (90 dk). Ancak hazırlanan sunumlar ve katılımcıların beraberlerinde getirdikleri materyaller gece (mümkünse eğitim) boyunca duvarlarda sergilenmeye devam eder.
Öneriler/Görüşler:	Grubun çok kalabalık olduğu durumlarda tek tek sunum yapılması oldukça uzun sürebiliyor.

Gün 2:

Oturum 1 ve 2: Prof. Dr. Murat Belge ile Söyleşi ve Söyleşi Üzerine Söyleşi

Programın bu bölümünde Prof. Dr. Murat Belge ile bir söyleşi gerçekleştirildi.

Yaklaşık olarak 120 dakika süren konuşmanın ilk bir saatlik kısmında, Murat Belge tarihsel süreç içinde sivil toplum kavramının gelişimine dair görüşlerini, modern sivil toplum söylemi üzerine eleştirilerini paylaştı.

İkinci kısımda, Murat Belge ile katılımcılar arasında yaklaşık bir saat boyunca soru-cevap şeklinde ilerleyen bir sohbet gerçekleştirildi.

Konuğumuz Murat Belge eğitim salonundan ayrıldıktan sonra katılımcılarla yaklaşık bir saat süren bir değerlendirme oturumu yapıldı. Konuşmanın beklentilerini karşılayıp karşılamadığı, paylaşılan tarihsel ve teorik çerçeve üzerine yorum ve eleştirileri alınarak oturum sonlandırıldı.

Konuşmanın kısa bir videosuna ve tam metnine www.sebeke.org.tr adresinden ulaşılabilir.

Oturum 3: Yurttaşlık Tartışması, Dünya Kafe

Oturumun Adı:	Yurttaşlık Tartışması, Dünya Kafe
Süre:	120 dakika
Gerekli Malzemeler:	6 masa, 30 sandalye, A4 kâğıtlar ve renkli kalemler.
Amaç/lar:	Yurttaşlıkla ilgili temel konuların tartışılması ve bir yurttaşlık çerçevesi oluşturulması.
Hedef/ler:	Yurttaşlık-haklar ilişkisi arasındaki bağ hakkında farkındalık yaratmak. Farklı yurttaşlık modelleri/algıları hakkında tartışmalar yürütmek.
Metot:	Dünya Kafe, Küçük Grup İstasyon Çalışması
Uygulama:	Katılımcılar 5'er kişilik gruplara ayrılır. Her grubun oturacağı şekilde bir masa düzeni oluşturulur. Her masada çay-kahve ve atıştırmalıklar bulunur. Masalarda bulunan gruplardan, içlerinden birini masanın raportörü olarak seçmeleri istenir. Ardından, tüm gruplara sırayla yargılar verilir. 3 ya da 4 tur boyunca tüm masalar aynı yargılar üzerinde çalışır. Gruplardan, konuştukları yargıyla ilgili önemli buldukları 3 noktayı yazmaları istenir. Raportörler bu noktaları yazılı hale getirir ve turun sonunda tüm masalardan yazılanlar toplanır. Raportör haricindeki herkes ikinci tur başlamadan önce farklı masalara geçer. İkinci bir yargıyla sıradaki tura başlanır. Bu şekilde turlar devam eder. (Yargı sayısı kadar) Oturum 4 tur boyunca devam eder. Her tur ortalama 15 dakika sürer. Daha sonra masalardan toplanan yargılar bir duvarda toplanarak gruplanır. Yargılarla ilgili ortaya çıkan tartışma noktaları üzerinden yurttaşlık tartışması bölümüne geçilir. Kymlicka ve Norman (2008) ve Marshall ve Bottomore (2006) katılımcılarla paylaşılır. • Kimlik/Aidiyet • Mevzuat/statü • Etkinlik • (Bir arada yaşama iradesi) Ana noktalar olarak konuşulur.

	Yargılar için kullanılabilecek örnekler: Bir yurttaş olarak sağlık ve eğitim ihtiyaçlarım devlet tarafından karşılanmak zorundadır. Yurttaşlık, demokratik toplumlarda haklar ve sorumluluklar sistemine bireylerin aktif katılımı anlamına gelir. Yurttaşlık genel anlamda, haklardan faydalanılması ve sorumlulukların yerine getirilmesi olarak tanımlanır. Yurttaşlık yalnız siyasal bir statü değil, aynı zamanda toplumsal ve siyasal hayata katılımın ifadesidir. Bir yurttaş olarak sadece oy kullandığım zaman değil, her zaman devletin hesap verebilirliğini sorgulayabilirim. Yurttaş olarak benim için tanımlanmış haklardan sadece yurttaş olduğumu belirten kimlik kartımla faydalanabilirim. Bir yurttaş olarak toplumsal düzenlemeleri kontrol etmek ve bu düzenlemeleri daha fazla ihtiyacı karşılar hale getirmek benim sorumluluğumdur. Yurttaş olarak üzerime düşen sorumlulukları, şu üç ana başlıkta toplayabilirim... Yurttaş olarak yararlanabileceğim hakları, şu üç ana başlıkta toparlayabilirim... Bir yurttaş olarak beni de ilgilendiren kararlara katılımımla ilgili şu üç noktaya değinmem gerekir... Yurttaşlar kendilerini etkileyecek kararlar için, sadece siyasal katılımı söz hakkı elde etmek zorunda değildirler. Bu kararları etkileyecek farklı mekanizmalar kullanılabilir. Yurttaşlar, aynı yerde yaşayan ve aynı yere aidiyet hisseden insanlar topluluğudur. Doğduğum yer, yurttaşlığımla ilgili durumu belirleyen en önemli etkidir. Bir yurttaş olarak yaşadığım yerle ilgili ne gibi sorumluluklarım vardır? Bir yurttaş olmak bana ne gibi haklar kazandırır? Bir yurttaş olarak beni de ilgilendiren kararlara nasıl katılabilirim?
--	---

Oturum 4: Yurttaşlık ve Katılım, Apartman Simülasyonu

Oturumun Adı:	Yurttaşlık ve Katılım, Apartman Simülasyonu
Süre:	180 dakika
Gerekli Malzemeler:	Apartman toplantısı çağrı metni, toplantı gündemi, kurallar metni, bina yerleşim planı, her katılımcı/daire için hazırlanmış rol kartları.
Amaç/ler:	Yurttaşlık kavramsal zemini üzerinden katılım kavramı hakkında bilgi sahibi olunması.
Hedef/ler:	Yurttaşlık ve katılım ilişkisi hakkında farkındalık yaratmak. Katılımı belirleyen unsurlar konusunda tartışmalar yürütebilmek. Katılım konusunda dezavantajlı gruplar hakkında farkındalık yaratmak.
Metot:	Apartman Toplantısı, Rol Oyunu
Uygulama:	Oturum başlamadan önce toplantı çağrı metni salonun görünen bir yerine asılır. Bütün katılımcılara rol kartları dağıtılır ve apartman yerleşim planı katılımcılarla paylaşılır. Uygulama hakkında kısa bilgi verilir. (15 dk) Senaryo: Dilek apartmanı sakinleri, bina hakkında alınması gereken bazı kararlar ile yöneticiye yansıyan bazı şikâyetleri görüşmek üzere bir apartman toplantısına davetlidirler. Bu toplantıyı yönetmek üzere profesyonel bir toplantı yöneticisi görevlendirilmiştir. Toplantıda konuşulacak konular: • Bina önünde otopark olarak kullanılan arsanın çocuk oyun alanı haline getirilip getirilmeyeceği, • Binada bulunan öğrenci evleri hakkında gelen şikâyetler (temizlik, gürültü, giren çıkan belirsizliği vs.),

	- Sosyal güvencesi olmayan ancak bodrum katta kira ödemedi oturan kapıcının SSK ve kira konusu, - Ortak olarak ödenen su faturasının tesisat yenilenerek her daire için ayrı hale getirilip getirilmeyeceğidir. Toplantı kuralları: - Her dairenin yalnızca 1 oy hakkı vardır. - Binada 1 yıldan daha kısa bir süredir yaşayanların oy hakları yoktur. - Gündemdeki konularla ilişkili kararlar oy çokluğu ile verilir. - Her gündem başlığının karara bağlanması için toplam 15 dakika süre tanınır. Toplantı yöneticisi toplantıyı başlatarak gündemdeki konuları sırasıyla tartışmaya açar. Bu süreçte toplantı için önceden belirlenen kurallara ve zamanlamaya net bir şekilde bağlı kalmaya dikkat eder. Gelecek her türlü itiraz ve yeni gündem oluşturmaya yönelik çabalar onun yetki alanı dışındadır. 1 saatlik toplantı sonunda toplantı yöneticisi alınan kararları açıklar, teşekkür ederek salonu terk eder ve uygulama sona erer. (75 dk) Toplantı süresi sona erdiğinde (sürece bağlı olarak) bazı kararlar alınmış olabilir, ancak senaryo gereği bazı itirazlar ve ele alınmamış gündem maddeleri olması beklenir. Büyük grup halinde çember oluşturacak şekilde oturularak toplantı süreci ve işleyiş konusunda bir tartışma yürütülür. (60 dk) Bu tartışmayı kolaylaştırmak için kullanılabilecek bazı örnek sorular: - Toplantı süresince ne hissettiniz? - Toplantının işleyişi ve kuralları konusunda itirazlarınız var mı? Bunları dile getirebildiğinizi düşünüyor musunuz? - Yaptığımız bu uygulama ile gerçek hayat arasında benzerlik ve farklılıklar var mı? Varsa nelerdir? - Yurttaşlık konusunda yaptığımız tartışmalar ışığında bu oturumda olanları ve katılım önünde oluşan engelleri paylaşır mısınız?
--	--

Bu tartışma bittikten sonra eşit yurttaşlık ve katılım önündeki engeller konusunda küçük bir bilgi girdisi ya da bir toparlama konuşması yapılır. Katılımcılardan gelebilecek sorular cevaplanarak oturum kapatılır.

Malzemeler:

Apartman Yerleşim Planı:

Bekâr reklamcı (1 kişi), kiracı (3 yıl)	Hayvansever çift (2 kişi+4 hayvan), ev sahibi (8 yıl)
LGBTİ çift ve arkadaşları (4 kişi), Kiracı (9 yıl)	Çalışan kadın ve annesi (2 kişi), kiracı (3 yıl)
Evli çift+3 çocuk (5 kişi), kiracı (10 ay)	Çalışan, 2 küçük çocuklu bekâr anne (3 kişi), ev sahibi (2 yıl)
Apartman yöneticisi emekli albay ve ailesi (3 kişi), ev sahibi (9 yıl)	Üniversite öğrencileri, (4 kişi), kiracı (8 ay)
Yaşlı ve emekli teyze (1 kişi), ev sahibi (14 yıl)	Araba galerisi (2 kişi), kiracı (1 yıl)
Kapıcı ve ailesi (3 kişi), Kira ödemiyor (14 yıl)	Depolar

Rol Kartları:

Kapıcı ve ailesi: 14 yıldır canla başla çalıştığınız apartmanın sakinleri SSK yapmadığı gibi bir de kira ödemenizi isteyecek gibi görünüyor. Binanın önündeki arsaya park edilen araçlardan küçük gelirler elde ediyorsunuz. Sizin evde aile reisinin sözü geçer...

Araba galerisi: Apartman önündeki otopark giderse işlerinizin bozulacağından korkuyorsunuz. Neredeyse hiç su kullanmadığınız halde ortak fatura ödemek size boşuna masraf gibi geliyor. Kapıcıya SSK ödenmesi sizi zarar ettirecek gibi duruyor.

	Yaşlı ve emekli teyze: Arsaya park eden araçların gürültüsü ve egzoz dumanı sizi çok rahatsız ediyor. Zavallı kapıcıdan kira almak ve sigortasız çalıştırmak konusunda vicdanınız rahat değil. Bir de bu üst kattaki öğrencilerin gürültüsü olmasa... Üniversite öğrencileri: Ortak su faturası ödemek masraflarınızı azaltıyor gibi görünüyor. Arabanız ve çocuğunuz olmadığı için arsaya ne olacağı sizi pek ilgilendirmiyor. Hakkınızda bunca şikâyet varken oy verememek konusu canınızı sıkmadı değil hani... Apartman yöneticisi, karısı ve kızı: Apartmanda bu kadar bekâr oturması evin babasını biraz rahatsız ediyor. Gürültü, giren-çıkan vs! Evin önünde bir otopark olması sizin için büyük rahatlık. Kapıcı da bunca yıldan sonra SSK diye tutturmasın mı! 2 çocuklu bekâr anne: Apartman önündeki arsa oyun parkı olursa çocuklar ve sizin için büyük rahatlık olacak. Maddi olarak bir sıkıntınız yok. Neden karşı evde oturan LGBTİ çifti konuşmuyoruz acaba! LGBTİ çift ve arkadaşları: Otopark konuları falan sizi pek ilgilendirmiyor, ama karşıdaki kadının size davranışlarından çok rahatsızsınız. Kapıcıyla iyi ilişkileriniz var. Üst kattaki ev hayvanlarının kokusu da olmasa! Hayvansever çift: Karşıdaki otopark sizi ve hayvanlarınızı çok rahatsız ediyor. Kapıcıya ödenecek SSK gibi ekstra masraflara harcayacak bir bütçeniz de yok. Bekâr reklamcı: Apartmanda ne olup bittiği sizi pek ilgilendirmiyor, ama bekâr olduğunuz için size kötü davrandıklarını hissediyorsunuz. Maddi olarak bir sıkıntınız yok, ama başkalarının kullandığı suyu ödemek de neyin nesii!
Öneriler/Görüşler:	İşleyişi büyük dikkat isteyen bu oturumda meydana gelebilecek her türlü gerilimden kaçınmak için yönergeler konusunda net olunması gerekir.

Oturum 5: Sivil Toplum Temel Kavramlar, Şebeke'nin Penceresi (Yeniden) Açılıyor

Oturumun Adı:	Sivil Toplum Temel Kavramlar, Şebeke'nin Penceresi
Süre:	30 dakika
Gerekli Malzemeler:	Önceden hazırlanmış pencere görseli, uygulama kuralları listesi, kavram açıklama kâğıtları, tanım destek kâğıtları, açık/kapalı tabelaları.
Amaç/lar:	Şebeke sürecinde tartışılacak temel kavramların katılımcılarla birlikte tartışmaya açılması.
Hedef/ler:	Katılımcıların sivil toplumun tarihsel süreci hakkında ön bilgi edinmesini sağlamak. Sivil toplum ve ilgili kavramlar hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olmak ve tartışabilmek. Sivil toplum ve kamusal alan ilişkisini tartışabilmek. Sivil toplum kuruluşları kavramı hakkında tartışabilmek. Sivil toplumun, kamusal alan ve demokrasiyle ilişkisini irdeleyebilmek.
Metot:	Pencere
Uygulanışı/Kavramsal Akışı:	Pencere gün sonlarında yeniden açılır. Katılımcılar Şebeke'nin penceresi uygulamasının kurallarına bağlı kalarak daha önceden yaptıkları tanımları güncelleyebilir, penceredeki diğer tanımlarla birleştirebilir, yeni tanımları destekleyebilir ya da desteklerini çekebilirler. Gün sonunda bu oturum için minimum 30, maksimum 60 dakika ayrılabilir.
Öneriler/Görüşler:	Katılımcıların pencereye olan ilgisini kaybetmemesi için, eğitim süreci boyunca ara ara pencereyi hatırlatmak ve küçük ödüllü oyunlar kullanmak faydalı olacaktır.

Gün 3:

Oturum 1-2: Savunuculuğa Giriş, Olaylar Olaylar - Vaka Çalışması

Oturumun Adı:	Savunuculuğa Giriş; Olaylar Olaylar - Vaka Çalışması
Süre:	180 dakika
Gerekli Malzemeler:	Kağıt tahtası, kalem, vaka kartları, tahta kalemi.
Amaç/ler:	Katılımcıların savunuculuk ve politikaları etkileme konularına dair farkındalıklarının artması ve konu hakkında temel düzeyde bilgi edinmelerinin sağlanması.
Hedef/ler:	Katılımcıların; savunuculuk konusuyla ilgili temel düzeyde bilgi edinmesini sağlamak. Katılımcıların; Türkiye’den farklı savunuculuk faaliyetleri hakkında fikir edinmesini sağlamak. Savunuculuk konusuyla ilgili temel düzeyde bir tartışmanın gerçekleştirilmesini sağlamak.
Metot:	Vaka Çalışması: Savunuculukla İlgili Güncel Örnekler
Uygulanışı/Kavramsal Akışı:	Katılımcılar 5 küçük gruba ayrılır. Her bir gruba 1 adet savunuculuk vaka örneği kartı verilir. Katılımcılardan vaka örneğini sorun, konu, ve yöntem üzerinden tartışmaları ve bir poster kâğıdı üzerinde sunum haline getirmeleri istenir (60 dk). Her bir grup çalışmasını tamamladıktan sonra, büyük grupta paylaşır (60 dk). Konunun vaka örnekleri üzerinden tartışılması ve savunuculukla ilgili temel kavramların paylaşılması sonrası oturum sonlandırılır (60 dakika). Malzemeler, Savunuculuk Örnek Vakalar: Nefret Suçları Yasa Kampanyası (http://nefretme.net): 2011 yılında Sosyal Değişim Derneği’nin koordinasyonunda başlayan nefret suçları yasa kampanyası, 2012 yılında 50’den fazla sivil toplum örgütünün katılımıyla bir platforma dönüşerek nefret suçlarını önlemeye yönelik bir yasal düzenleme yapılması talebiyle çalışmalarını sürdürmüştür. Platform, toplumun bütününe tehdit eden, toplumsal dokuya onarılması güç zararlar veren nefret suçları hakkında en kısa sürede evrensel insan hakları ölçütlerine ve uluslararası örneklere uygun yasal düzenleme yapılmasını amaçlamaktaydı.

	Faaliyetler kapsamında, imza kampanyası, bilgilendirme ve basın toplantıları düzenlenmiş, raporlama çalışmaları yapılmış ve lobi faaliyetleri kapsamında milletvekilleri, komisyon başkanları ve ilgili kamu kurumları ile görüşülerek yasa taslağı paylaşılmıştır. Çocuk Gelinlere Son Kampanyası: 2007 yılında çocuk gelinler projesi Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği koordinasyonunda, önemli toplumsal sorunlardan biri olan “erken ve zorla evlilikler” konusuna dikkat çekmek ve bu konuda farkındalığı arttırmak amacıyla hayata geçirilmiştir. Proje kapsamında, sözsüz kısa film sinopsis yarışması ve kısa film atölyesi gerçekleştirilmiştir. Ardından çekilen filmler sergilenerek panellerde paylaşılmıştır. 2010 yılında ÇOCUK GELİNLER: Yıkıcı Gelenekler ve Ataerkil Sosyal Mirasın Mağdurları projesi kapsamında, erken ve zorla evlilikleri gündeme getirmek, kamuoyu yaratmak ve bu toplumsal soruna yerelden başlayarak çözüm alternatifleri geliştirmek üzere ilgili kişi, kurum ve kuruluşları harekete geçirmek amacıyla çalışmalar yürütülmüştür. Projenin bitiminde Çocuk Gelinlere Son Kampanyası oluşturulmuştur. Kampanya, çocuk evliliklerine dair yasal düzenlemelerin yapılması, reşit olmayanların evliliğine izin verilmemesi ve bu toplumsal sorunun çözümü için somut adımlar atılması amacıyla düzenlenmiştir. Süreç içerisinde imza kampanyası düzenlenmiş, Çocuk Gelinlere Hayır! Ulusal Platformu kurulmuş (48 sivil toplum örgütü platforma dahil olmuştur), kamuoyunda farkındalık geliştirme çalışmaları kapsamında, film festivali, bilgilendirme toplantıları yapmışlardır. Lobi Faaliyetleri çerçevesinde, milletvekilleri, komisyon başkanları ve ilgili kamu kurumları ile görüşülmüştür. Korsan Parti Hareketi (http://korsanparti.org/): İsveç’te 2006 yılında kurulan Korsan Parti, telif hakkı yasaları, patent ile ilgili değişiklik ve bu konularda reform hareketleri için çabalamaktadır. Parti ayrıca, devlet yönetiminde şeffaflığı ve internet üzerinde gizliliği sağlayacak doğru, dürüst bir ortamın güçlendirilmesine de destek vermektedir. 2006 Riksdag (parlamento) seçimlerine katılan parti, %4'lük oy barajını aşamadığı için parlamentoya girememiştir. The Pirate Bay davası ile birlikte paylaşım ağlarına getirilen yasakların tepki oyları ve parti katılımı olarak geri tepmesi ile son 6 aylık dilimde hızlı bir yükselişe geçen partinin
--	---

	yakın dönemdeki seçimlerde parlamentoya girmesine kesin gözüyle bakılmaktadır. Korsan Parti, 2009 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde % 7,1 oranında oy alarak bir koltuk kazanmıştır. Türkiye'deki Korsan Parti: 2009 yılında da Türkiye'de bir Korsan Parti kurulması yolunda bazı hareketler başlamış, girişimler sonuç vermiş ve Türkçe web sitesi kurulmuştur. Korsan Parti Hareketi kendini bu hareketin parçası olarak gören herkesin katılımına açık olmakla beraber, içerisinde hiçbir yönetim kadrosu bulunmayan parti, böyle bir kadro kurmak yerine tüm kararların "korsan"lar tarafından alınmasını desteklemektedir. Korsan Parti Hareketi'nin amaçları henüz net bir şekilde kâğıda dökülmemiş olmakla beraber, Uluslararası Korsan Partiler Birliği'nin evrensel değerleri doğrultusunda Türkiye'ye özel geliştirilmiş bir görev, bakış açısı ve en nihayetinde Korsan Parti Hareketi Manifestosu hazırlanacaktır. Şu aşamada kesin olarak dile getirdikleri amaçları ise, günümüz şartlarında uygulanan iletişim araçlarının kısıtlanması (sansür) ve takip altına alınması, telif hakları ve bireysel haklar konularında çalışmak ve köklü değişimler sunan çözüm önerileri oluşturmaktır. Şiddete Son Platformu- Kadına yönelik şiddetin önlenmesi Yasa Tasarısı Çalışmaları: Eylül 2011'de, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından koordine edilen toplantının ardından kurulan Şiddete Son Platformu'nu oluşturan kadın örgütlerinin temsilcileri, yasa yazım sürecinde aktif olarak yer almışlar, kamuoyunda kadına yönelik şiddet konusunda farkındalığı arttırmak amacıyla çeşitli faaliyetler gerçekleştirmişlerdir. 237 kadın örgütünün dahil olduğu platform, milletvekilleri, komisyon başkanları ve ilgili kamu kurumları ile görüşüp, hazırladıkları şiddet yasa taslağını paylaşmışlardır. Bakanlığın yasa taslağında yaptığı düzenleme üzerinden belli maddeler konusunda değişiklik taleplerini dile getirmişlerdir. Yasa taslağı tartışmaların ardından son şeklini almıştır. Platform, bunu izleyen süreçte de kadına yönelik şiddet konusunda çalışmalarına devam etmektedir.
--	---

	İş cinayetlerine karşı vicdan nöbeti: (http://www.guvenlicalisma.org) Her yıl binlerce emekçi çalışma ortamından ya da çalışma koşullarından kaynaklanan nedenlerle hastalanmakta, sakat kalmakta ya da yaşamını yitirmektedir. Emekçilerin yaşamını ve sağlığını kaybetmesine yol açan bu olaylar söz konusu “iş kazası” olduğunda çoğu zaman “meslek hastalığı” olduğunda ise neredeyse hiçbir zaman resmi kayıtlara geçiril(e)memektedir. Kayda geçirilebilen iş kazalarının takibi sürecinde de çoğunlukla, nedenler ve sorumlular gizlenmeye çalışılmaktadır. İstanbul İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi olarak bizler her geçen gün daha da artan işçi ölümlerini “kaza” ya da “hastalık” olarak değil, olası kasıtlı işlenmiş “cinayet”ler olarak değerlendirmekteyiz. Bu cinayetlerin kapitalist üretim sistemi devam ettiği sürece sermayenin insafa, devletin göreve çağırılmasıyla son bulmayacağını bilinciyle; biz üretim sürecinin farklı kademelerinde duran emekçilerin örgütlenmesi ve örgütlü bir mücadele içerisinde yaşamlarına sahip çıkması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu düşünceyle, Meclisimiz, “insanca çalışma ve insanca yaşam” amacıyla başta hayatlarını kaybeden ailelerinin oluşturduğu ağlar, yaralanan işçiler, işçi ve kamu emekçi sendikaları, meslek örgütleri olmak üzere; emekten yana tüm kesimlerle birlikte mücadeleyi hedeflemektedir. Bu çerçevede, her hafta pazar günü Galatasaray Lisesi önünde “vicdan nöbeti” eyleminde bulunmaktayız. İş cinayetlerinin yoğun olması muhtemel bölgelere / havzalara / sektörlerle dikkat çekecek bir bilgi ağını kuran, bileşenlerinin özgün görüşlerini yansıtan “Yangın Kulesi” adlı bir elektronik bülteni hazırlıyor, raporlama çalışmalarında bulunmaktayız. Ayrıca iş cinayetlerinde “canı yanan” işçi ailelerinin mücadelelerine destek vererek, dayanışma ağları oluşturmaya da çalışmaktayız.
Öneriler/Görüşler:	Bu tip vaka çalışmalarında katılımcıların ilgilerini yüksek tutmak için güncel ve örgüt gündemlerine yakın örnekler seçilmelidir.
Bilgi Notu:	Savunuculuk en geniş anlamıyla politikaları etkilemeye yönelik bir çabadır. Katılım, önünde engeller olduğu, haklara erişimde sıkıntı yaşandığı durumlarda ortak bir çıkar için STK’ların herhangi bir politikayı etkileme girişimi olarak tanımlanır.

	Dolayısıyla, yasaları, yasaların uygulanmasını, uygulamaların bütçelerini veya genel olarak siyaseti toplumdan dışlanmış kesimler lehine değiştirmek için, bilgiyi stratejik kullanma süreci olarak da adlandırılır. Savunuculuk faaliyetleri yürüten farklı STK'lar ve sahip oldukları farklı roller (denetleyici, savunucu, hizmet sağlayıcı) vardır. Oluşturulan savunuculuk stratejisi doğrultusunda kampanya ve lobi gibi farklı araçlar kullanılabilir. Savunuculuk faaliyetleri doğrudan yasaları değiştirmek amacıyla gerçekleştirilebilirken, aynı zamanda kamuoyu oluşturmak ve/veya belli bir konuda toplumda farkındalık geliştirmek için de gerçekleştirilebilir. Savunuculuk ile ilgili bazı temel tanımlar: • Sesini duyurmak ve bir konunun daha görünür hale getirilmesi. • Yurttaşların kararları ve politika yapım süreçlerini etkileme gücü ve çabası. • Karar vericileri etkilemek ve politikaları değiştirmek için kampanyacılıktan lobiciliğe, araştırma ve iletişimden, ortaklıklar geliştirmeye uzanan stratejiler bütünü. • STK'ların ortak bir çıkar için herhangi bir politikayı etkileme çabası. • Yasaları, yasaların uygulanmasını, uygulamaların bütçelerini veya genel olarak siyaseten toplumdan dışlanmış kesimler lehine değiştirmek için bilgiyi stratejik kullanma sürecidir. Savunuculuk stratejisi oluşturulurken gerçekleştirilen çalışmalar içerik, yapı ve kültür açısından değerlendirilir. 1- İçerik 2- Yapı 3- Kültür Savunuculuk yöntemleri olarak; Kampanya ve Lobicilik Kampanya: Çözüm önerisi ya da yaklaşımın geniş kitleler tarafından desteklenmesi için yürütülen, yürüyüş, imza toplama vb. faaliyetlerdir. Lobicilik: Yasaları etkileme odaklı bir faaliyettir. Yasalarla ilgilenen, ulusal, uluslararası kurumları etkileme çabasıdır. Yentürk, vd. (2012); Aksakoğlu (2009); Veneklasen ve Miller (2002).
--	---

Oturum 3-4: Savunuculuk Temel Tartışmalar, Evet-Hayır

Oturumun Adı:	Savunuculuk Temel Tartışmalar, Evet-Hayır
Süre:	120 dakika
Gerekli Malzemeler:	Savunuculuk konusunda yargıların yazılı olduğu kağıtlar, birinde "Evet" diğerinde "Hayır" yazan 2 adet A4 kâğıt.
Amaç/lar:	Katılımcıların savunuculuk ve politikaları etkilene konularına dair farkındalıklarının artması ve konu hakkında temel düzeyde bilgi edinmelerinin sağlanması.
Hedef/ler:	- Katılımcıların; savunuculuk konusuyla ilgili temel düzeyde bilgi edinmelerini sağlamak. - Savunuculuk konusunda sivil alanda yürütülen tartışmalara dair genel bir kanı oluşturabilmek. - Savunuculuk konusuyla ilgili temel düzeyde bir tartışma gerçekleştirmek.
Metot:	Evet-Hayır Yargı Tartışması, Büyük Grup
Uygulanışı/Kavramsal Akışı:	Tüm katılımcılardan ayağa kalkıp odanın ortasında toplanmaları istenir. Eğitimci ellerinde bulunan kâğıtlardaki bazı yargıları okuyacaklarını belirterek, bu yargıya katılanların evet yazan tarafa, katılmayanların ise hayır yazan tarafa geçmesini ister. Eğitimci "Evet" yazan kâğıdı odanın bir yanına, "Hayır" yazan kâğıdı karşı tarafına asar ya da yere bırakırlar (10 dk). Okunan yargı ile ilgili kararsız olan katılımcılar odanın ortasında bekleyeceklerdir. Ancak kararsız olanların tartışmalara katılması ve müdahale etmesi yasaktır. Yargılar sırayla okunur ve kararlarını verip taraflarını seçen katılımcılar arasında bir tartışma yürütülür. Her katılımcı herhangi bir yargıyla ilgili karar değiştirmekte özgürdür. Tartışmalar 5-6 yargı okunup tartışıldıktan sonra sona erer (110 dk).

Öneriler/Görüşler:	Kalabalık gruplarda katılımcıların ilgisini toplamak zorlayıcı olabilir. Karşılıklı yürütülen bu tartışmada gerilimden kaçınmak için eğitmenlerin oldukça dikkatli olması gerekecektir. Önerilen Yargılar: - STK'ların gerçekleştirdiği savunuculuk faaliyetleri konu odaklıdır. - Kişiler doğrudan kendilerini etkilemeyen hak mücadeleleri için de savunuculuk yapmalıdırlar. - İnsan hakları için yapılan savunuculuk faaliyetleri, ilgili hak alanı için doğrudan taraf olan kişi ve gruplarca yapılmalıdır. - Yasa yapım ve karar mekanizmalarını etkilemek için yapılan savunuculuk faaliyetlerinin çoğunluğu kapsamı önemlidir. - Hizmet sunan STK'ların varlığı savunuculuk yapan STK'ların varlığından daha gereklidir. - STK'lar savunuculuk yaparak politikaya bulaşmış olurlar.
--------------------	--

Oturum 5: Sivil Toplum Temel Kavramlar, Şebeke'nin Penceresi (Yeniden) Açılıyor

Bakınız : Gün 2 Oturum 5

Gün 4:

Oturum 1: Sivil Toplum Temel Kavramlar, Şebeke'nin Penceresi Kapanıyor

Oturumun Adı:	Sivil Toplum Temel Kavramlar, Şebekenin Penceresi
Süre:	90 dakika
Gerekli Malzemeler:	Önceden hazırlanmış pencere görseli, uygulama kuralları listesi, kavram açıklama kâğıtları, tanım destek kâğıtları, açık/kapalı tabelaları
Amaç/lar:	Eğitim programı sürecinde tartışılacak temel kavramları katılımcılarla birlikte tartışmaya açmak.
Hedef/ler:	Katılımcıların sivil toplumun tarihsel süreci hakkında ön bilgi edinmesini sağlamak. Sivil toplum ve ilgili kavramlar hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olmak ve tartışabilmek. Sivil toplum ve kamusal alan ilişkisini tartışabilmek. Sivil toplum kuruluşları kavramı hakkında tartışabilmek. Sivil toplumun, kamusal alan ve demokrasiyle ilişkisini irdeleyebilmek.
Metot:	Pencere
Uygulanışı/Kavramsal Akış Detayı:	Pencere bu eğitim süresince son defa açılır, çok destek alan tanımlamalar ile hiç destek görmemiş olan tanımlardan birkaçı seçilerek bütün grupla birlikte tartışmaya açılır. Sivil alanda güncel olarak tartışılan bu başlıklara genel bir bakış sunacak şekilde tartışma sonlandırılır ve pencere kapanır.
Öneriler/Görüşler:	Bu tip toparlamalar yaparken öğretici olmaktan, net tanımlar ve/veya tutumlar belirtmekten kaçınılmalıdır.

Oturum 2: Uzaktan Eğitim Teknik Bilgilendirme

Oturumun Adı:	Uzaktan Eğitim Teknik Bilgilendirme
Süre:	90 dakika
Gerekli Malzemeler:	Projektör, internet bağlantısı, katılımcı kullanıcı adları ve şifreleri.
Amaç/lar:	Katılımcıların uzaktan eğitim sürecine dair bilgilencmeleri.
Hedef/ler:	Katılımcıların uzaktan eğitim platformuyla ilk defa tanıştırılması. Platformun işleyişi (teknik olarak) ve roller konusunda bilgi paylaşımında bulunmak. Uzaktan eğitim sürecinde katılımcılar, kolaylaştırıcılar ve izleyicilerin rolleri ve kendilerinden beklenenler konusunda bilgi aktarımı yapmak.
Metot:	Büyük grup bilgi aktarımı, projeksiyon üzerinden platform ara yüzü sunumu.
Uygulanışı:	Uzaktan eğitim sürecinde kolaylaştırıcı rolünü üstlenen kişiler uzaktan öğrenimin genel işleyişi hakkında bilgi paylaşırlar. Projeksiyon kullanarak platforma nasıl giriş yapılacağı ve platformun sunduğu imkânlar birlikte deneyimlenir. Katılımcılara ilk girişlerinde kullanacakları kullanıcı adları ve şifreleri dağıtılır. Uzaktan öğrenim programı içeriği paylaşarak katılımcıların program hakkındaki soruları cevaplanır. Katılımcıların uzaktan öğrenime dair beklenti ve endişeleri hakkında kısa bir soru-cevap uygulaması yapılarak oturum kapatılır.
Öneriler/Görüşler:	Katılımcılarla sürecin geri kalanında yüz yüze görüşmek nadiren mümkün olacağından bu oturumun soru işareti bırakmayacak şekilde tamamlanması son derece önemlidir. Teknik imkânların uygun olması halinde, katılımcıların eğitim alanını terk etmeden platforma ilk girişlerini yapmaları süreci kolaylaştıracaktır.

Oturum 3: Açılış Eğitimi Değerlendirmesi

Açılış eğitiminin son oturumu eğitimin değerlendirilmesine ayrılmıştır. Gerek sözlü gerek yazılı olarak yapılan değerlendirmeler eğitim sürecinin her aşamasını kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Değerlendirme prensipleri, kullanılan metot, araçlar, değerlendirme sonuçları ve öneriler “ŞEBEKE: Gençlerin Katılımı Projesi Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı Değerlendirme Raporu” içerisinde yer almaktadır.

2.3.

Uzaktan Eğitim

Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı'nın ikinci adımı, eğitimin ağırlıklı kısmını oluşturan ve toplamda 26 hafta ve 12 modülden oluşan uzaktan öğrenim programıdır. Uzaktan eğitim programı süresince her modülde temel kuramsal yaklaşım ile pratik uygulamaların bir bileşimi gözetilmektedir ve yurttaşlık, katılım, savunuculuk ve savunuculuk araçları üzerine tartışmalar yürütülerek katılımcılardan belirli uygulama ve alıştırmaları gerçekleştirmeleri beklenir.

Modül 1 - Uzaktan Öğrenime Giriş: Sivil Toplum ve Demokrasi: Yüz yüze açılış eğitiminde yürütülen tartışmaları uzaktan öğrenime taşıyarak geçiş yaratmayı amaçlayan ilk modülde sunulan okumalar ve ilgili forum tartışması yoluyla katılımcıların kendi kuruluşunun sivil alandaki konumunu belirleyebilmesi ve sivil alandaki olası gelişmelere bilgi temelli tepki verebilmesi hedeflenmektedir.

Modül 2 - Savunuculuk ve Politikaları Etkilemeye Giriş: Eğitim programının spesifik hedef ve ağırlık noktalarından savunuculuk ve politikaları etkilene ile ilgili tanımlar, yaklaşımlar ve güncel tartışmalar, başarılı savunuculuk örneklerinin sunumuyla desteklenmekte ve katılımcıların kendi kuruluşlarının var olan ve potansiyel çalışmalarını savunuculuk boyutuyla da değerlendirebilmeye yönelik okuma ve tartışmalar bu modülün içeriğini oluşturmaktadır.

Modül 3 - Haklar Temelli Çalışma: Bu modülde eğitim programının başka bir spesifik ağırlık noktası olan haklar temelli çalışma kavramının zemini olarak insan haklarının evrenselliği ve bütünselliği ile haklar temelli çalışma kavramının anlam ve pratiğinin tartışılması sonrası katılımcıların kendi kuruluşlarının çalışmalarında haklar temelli bir yöntem anlayışı geliştirebilmesi amaçlanmaktadır. İki bölümden oluşan modülde yoksulluk ve sosyal dışlanma gibi haklar perspektifinin kolayca gözden kaçabildiği bir alan mercek altına alınarak sosyal sorunlara haklar perspektifinden eleştirel bir bakış geliştirilmeye çalışılmıştır.

Modül 4 - Strateji Geliştirmeye Giriş: Programın geri kalan modüllerinde adım adım geliştirilecek olan savunuculuk stratejisi ve eylem planına hazırlık olarak strateji kavramına bir giriş yapılması ve ele alınan bir sorunu yasalar, kurumlar ve kültür boyutları açısından analiz edebilmenin adımları bu modülün içeriğini oluşturmaktadır. Programın bundan sonraki bölümünde hemen her modülde strateji belgesinin başka bir boyutu hazırlanmış, ek olarak o modülün konusuyla bağlantılı güncel bir genel tartışma yürütülmüştür.

Modül 5 - Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar, Paydaşlar ve Güç Analizi: Katılımcıların kendi çalışma alanlarıyla ilgili ulusal ve uluslararası resmi kurumlar ve temel uluslararası insan hakları sözleşmeleri ile STK'ların bu kurum ve mekanizmalara katılım olanakları hakkında bilgi edinmesi ve bu kuruluşlar ve belgeler hakkında edinilen bilgiyi paydaş ve güç analizi yaparken kullanabilmesi bu modülün içeriğini oluşturmuştur.

Modül 6 - Ağlar ve Ağ Oluşturma: Bir örgütlenme biçimi olarak ağ yapılanmaları ve şemsiye örgütlerin incelenmesi ve katılımcıların kendi çalışma alanlarıyla ilgili sivil toplum örgütleri, şemsiye kuruluşlar ve ağlar hakkında bilgi edinmesini amaçlayan modülde ayrıca strateji geliştirme için önceki modülde başlayan paydaş analizi ve güç analizi sivil aktörlere doğru genişletilmiştir.

Modül 7 - Kampanyalar ve Planlama: Strateji geliştirmenin sorun ve paydaş analizinden sonra çözümler geliştirme aşamasına geçiş olarak kurgulanan modülde ayrıca kampanyaların sorunları ele alış tarzı ve bu yöntemlerin uygunluğu somut örnekler yardımıyla ele alınmıştır. Öğrenme çıktılarının kendi stratejilerine uygulanması için ise ele aldıkları soruna yönelik çözümler geliştirerek planlama aşamasına başlamaları hedeflenmiştir.

Modül 8 - Savunuculukta Yöntem ve Taktiklere Giriş ve Kamu Hizmetlerini İzleme: Savunuculuk faaliyetlerinde kullanılan yöntem ve taktiklere giriş niteliğindeki modülde örnek bir proje tarafından üretilen materyaller üzerinden kamu hizmetlerinin katılımcı izlenmesi yöntemi üzerinde durulmuş, katılımcıların kendi kuruluşlarının çalışma alanındaki kamu hizmetleri için katılımcı izleme modeli kurgulayabilmeleri ve strateji belgelerindeki hedeflere uygun yöntem ve taktik geliştirebilmeleri amaçlanmıştır.

Modül 9 - Savunuculukta Yöntem ve Taktikler ve Kamu Harcamalarını İzleme: Savunuculuk ve politikaları etkilemeye yönelik başka bir araç olarak hedef kitle açısından kamu hizmetlerini izleme yöntemi Kamu Harcamalarını İzleme Platformu deneyiminin canlı çevrimiçi ders yoluyla paylaşılması ve erişilen kamu harcamaları bilgisini izleme yapabilecek şekilde kullanabilmeye yönelik bir araştırma yapılması yoluyla irdelenmiş ve katılımcıların kendi kuruluşunun çalışma alanındaki kamu harcamaları bilgisine erişebilmesine yönelik bir giriş çalışması yürütülmüştür.

Modül 10 - İletişim ve Sosyal Medya: Savunuculuk ve politikaları etkilemeye yönelik ola-

rak iletişim araçlarının kullanımı ve kampanyalarda iletişim stratejisi oluşturabilme becerisinin geliştirilmesini hedefleyen modülde yazılı kılavuzlara ek olarak interaktif sunum ve videolar kullanılmıştır.

Modül 11 - Gençlik Politikaları ve Gençlik Çalışması: Gençlerin katılımını hedefleyen Şebeke projesinin bir ayağı olan eğitimin bu modülünde Türkiye’de gençlerin profili, gençlerle ilgili temel algılar ile gençlerin (STK’larda yer almaları dahil olmak üzere) toplumsal katılımlarıyla ilgili engeller canlı çevrimiçi bir ders yoluyla masaya yatırılmıştır. Ayrıca, gençler ve politika ilişkisi üzerinden Türkiye’de gençlere yönelik politikalar, bu politikalar ışığında gençlere ayrılan bütçe ve son 10 yılda gençlik politikalarıyla ilgili gelişmeler ele alınmıştır. Modülün tartışma aşamasında ise katılımcıların kendi kuruluşlarının çalışmalarına gençleri nasıl kattıkları hakkında deneyim paylaşımında bulunmaları sağlanmıştır.

Modül 12 - Örgüt Yönetimi ve Katılım: Savunuculuk ve hak temelli örgütlerde yönetim ve örgüt içi katılım ve hesap verebilirlik mekanizmalarına değinilen modülde katılımcıların örgüt içi güç ilişkilerini ve bunun katılımı kolaylaştırma ve engelleme pratikleriyle ilişkisini sorgulayabilmesi hedeflenmiştir.

Uzaktan öğrenim programı boyunca adım adım hazırlanan strateji ve eylem planlarının bu modül sonrasında kapanış yüz yüze eğitimine kadar strateji ve eylem plan formu yardımıyla tamamlanması ve kendi içinde sorun-hedef-yöntem tutarlılığına kavuşturulması için gerekli bilgiler ve rehberlik platform aracılığıyla kendilerine sağlanmıştır. Son olarak kapanış eğitiminde katılımcılar birbirlerinden aldıkları geribildirimleri de strateji ve eylem planlarına yansıtarak son haline getirmişlerdir.

2.4.

Kapanış Eğitimi

Şebeke eğitim programının ilk dönemini katılımcılarla birlikte değerlendirmek ve katılımcıların kendi örgütleri için hazırladığı strateji metinlerine son hallerini vermelerine destek olmak amacıyla tasarlanan eğitim 22-26 Mayıs 2013 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Kapanış eğitimi genel olarak katılımcıların strateji belgelerini tamamlamalarına destek olmak amacıyla gerçekleşen bir atölye çalışması formatında tasarlanmıştır. Eğitime katılan her katılımcı küçük gruplarda birer eğitmen/kolaylaştırıcı eşliğinde ve grubun verdiği geribildirimlerden faydalananarak strateji metinlerini tamamlamıştır.

Kapanış Eğitimi Programı

22 Mayıs Çarşamba	23 Mayıs Perşembe	24 Mayıs Cuma	25 Mayıs Cumartesi	26 Mayıs Pazar
	Kampanyacılık Deneyim Aktarımı - Greenpeace	Strateji Geliştirme Modülü	Strateji Belgeleri Sunumlar & Geribildirim	Eğitim Programı Değerlendirme
	ARA	ARA	ARA	ARA
	Farklı Yöntem ve Metotlar Aktarımı - Asker Hakları Platformu	Strateji Geliştirme Modülü	Strateji Belgeleri Sunumlar & Geribildirim	Eğitim Programı Değerlendirme
	Farklı Yöntem ve Metotlar Aktarımı - Çocuk Çalışmaları Merkezi			
	ÖĞLE YEMEĞİ	ÖĞLE YEMEĞİ	ÖĞLE YEMEĞİ	ÖĞLE YEMEĞİ
	Raporlama ve Kamuoyu Oluşturma Aktarımı - Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu	Kurumsal & Bireysel Strateji Geliştirme	Strateji Belgeleri Sunumlar & Geribildirim	
	ARA	ARA	ARA	
Açılış Program Tanıtımı Beklentiler	Deneyim Aktarımları Üzerine Değerlendirme	Kurumsal & Bireysel Strateji Geliştirme	Strateji Belgeleri Sunumlar & Geribildirimler	
AKŞAM YEMEĞİ	AKŞAM YEMEĞİ	AKŞAM YEMEĞİ	AKŞAM YEMEĞİ	

Gün 1

Oturum 1-2-3-4: Kampanyacılık ve Savunuculuk Alanından Örnekler

Oturumun Adı:	Kampanyacılık ve Savunuculuk Alanından Örnekler
Süre:	360 Dakika
Gerekli Malzemeler:	Konukların katılımcılar ile rahat iletişim kuracağı bir salon, konukların ihtiyaçlarına göre malzemeler.
Amaç/lar:	Uzaktan Öğrenim Programı'nın tamamlanmasının ardından katılımcıların alandan farklı savunuculuk ve kampanyacılık deneyimlerini birebir tanımaları.
Hedef/ler:	Katılımcıların kampanyacılık ve savunuculuk alanındaki çalışmaları ile birebir tanışmasını sağlamak. Katılımcıların farklı yöntem ve araçlar hakkında bilgi edinmesini sağlamak. Katılımcıların strateji belgesi hazırlığı öncesi içeriklerini zenginleştirebilecek fikirler edinmesini sağlamak.
Metot:	Konuk Konuşmacı Daveti
Uygulanışı:	4 farklı oturum için farklı konularda ve farklı yöntemlerle kampanyacılık ve savunuculuk alanlarında çalışmaları olan kişiler konuşmacı olarak davet edilir. Konuşmacılar davet edilirken, kendilerinden istenen çerçeve net olarak paylaşılır. Konuşmacılar, büyük grupta kendilerinden beklenen paylaşımı yaparlar. Her bir konuşmacı, katılımcıların sorularını ve tartışma konularını alarak oturumu tamamlar. Tüm konukların ardından, günün geneline dair bir oturum yapılarak, konuşmacıların katkıları değerlendirilir.

Öneriler/Görüşler:	Kapanış eğitimine davet edilen konuk konuşmacılar ve konular şu şekildedir: Kampanyacılık Deneyim Aktarımı – Greenpeace Uluslararası bir çevre kuruluşu olan Greenpeace'den Greenpeace Akdeniz Kampanyalar Yöneticisi Hilal Atıcı, kampanyacılık hakkında deneyim aktarımında bulundu. Greenpeace tüm dünyada çevreye karşı işlenen suçları hedef alan kampanyalar yürütüyor. Bu kampanyalar; barışçıl doğrudan eylemler, yetkililerle görüşmeler, uluslararası anlaşmalara gözlemci olarak katılma ve lobi faaliyetleri, seçenekler ve çözümler üretmek (bu konuda çalışmalar yapıp, onları raporlar, basın toplantıları vb. yöntemler ile kamuoyuna sunmak) gibi etkinlikleri içeriyor. Greenpeace ve yaptığı kampanyalar hakkında daha fazla bilgi almak için www.greenpeace.org/turkey sitesini inceleyebilirsiniz. Farklı Yöntem ve Metotların Aktarımı - Asker Hakları Platformu 2011 Nisan ayında kurulan www.askerhaklari.com sitesi, zorunlu askerlik sırasında maruz kalınan dayak, kötü muamele ve işkence gibi ihlalleri izleyen sivil bir girişim olan Asker Hakları Platformu'ndan gelen Tolga İslam konuğumuzdu. Asker Hakları Platformu'nun zorunlu askerlik sırasında yaşanan hak ihlallerinin ortadan kalkması için gerekli yasal ve yapısal mekanizmaların ve düzenlemelerin hayata geçirilmesi için kullandıkları yöntem ve metotlar hakkında aktarımlarda bulundu. Platform, askerliği sırasında başta fiziksel şiddet (dayak), sözlü hakaret (küfür) ve işkence olmak üzere herhangi bir insan hakkı ihlaline maruz kalan ya da tanık olan kişilerin, Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'na başvurmalarına yardımcı oluyor. Şikâyetçi olmak isteyenlere dilekçe yazımında destek oluyor, askerlik sırasında yaşanan hak ihlalleri ile ilgili basında çıkan haberleri bir araya getiriyor ve düzenli olarak yayınlıyor. Daha fazla bilgiye www.askerhaklari.com sitesinden ulaşabilirsiniz. Farklı Yöntem ve Metotların Aktarımı İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi Türkiye'de çocuk haklarının yaşama geçmesi amacıyla 20 Kasım 2007'den beri çeşitli etkinlikler yapan Çocuk Çalışmaları Birimi'nden Gözde Durmuş, birimin yapısı ve projeleri hakkında bilgi verdi.
---------------------------	--

	Çocukların haklarını bilmesi ve kullanması ile çocuklarla beraber çalışan yetişkinlerin çocuk haklarını korumak için güçlenmesi hedefine odaklanan Çocuk Çalışmaları Birimi, çalışma alanıyla ilgili araştırmalar yapıyor; bunlardan hareketle eğitim materyalleri ve modelleri geliştiriyor ve yaygınlaştırıyor; aynı zamanda çocukların seslerini duyuracakları araçlar geliştiriyor. Çocuk Çalışmaları Birimi, yaptığı çalışmalarla Türkiye'nin çocuk politikasının gelişimine katkı sağlamayı hedefliyor. İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi ve yaptığı projeler hakkında daha fazla bilgi almak için www.cocukcalismalari.org/ sitesini inceleyebilirsiniz. Raporlama ve Kamuoyu Oluşturma Aktarımı -Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Türkiye'deki kadına şiddet vakaları ve kadın cinayeti davalarıyla ilgilenen Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu temsilcisi Sıla Gemicioğlu, "Platform neden kuruldu?", "Nasıl mücadele ediyor?", "Mücadelesi neleri değiştirdi?", "Hukuk mücadelesi neyi hedefliyor?" gibi konular hakkında bilgi verdi. Başta kadınların yaşam hakları olmak üzere bütün haklara sahip çıkmak için kurulan "Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu" hakkında daha fazla bilgi için kadincinayetleriniidurduracagiz.net/ sitesine bakabilirsiniz.
--	---

Strateji Belgesi Geliştirme Modülü

Şebeke: Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı Eğitimini başarı ile tamamlayarak sertifika sahibi olmak için her bir katılımcının;

- Uzaktan eğitim süresince haftalık tartışmalara en az % 90 oranında katılım göstermesi ve bireysel alıştırmaları tamamlaması
- Eğitimin başında ve sonunda gerçekleşecek 4'er günlük yüz yüze eğitimlere tam zamanlı katılması
- Eğitim programının sonunda bir örgüt içi strateji geliştirme belgesi hazırlaması gerekmekte idi.

Bu kapsamda, kapanış eğitiminin iki tam günü katılımcıların kendi örgütlerine yönelik bir strateji belgesi hazırlamaları için ayrılmıştır.

Katılımcıların her biri bir eğitmen ile eşleştirilmiştir. Süreç boyunca, eğitmenler tarafından katılımcılara birebir içerik ve teknik bağlamında rehberlik sağlanmıştır. Her bir katılımcı hazırlamış olduğu strateji belgesini büyük grupta paylaşarak diğer katılımcılardan geribildirim almıştır.

**İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi,
Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı,
2012-2013 Dönemi Strateji ve Eylem Planı**

Ad Soyad:

Kurum:

Bu form eğitimin kazanımlarını kendi kuruluşunuza nasıl aktarabileceğinizle ilgili bir yol haritası oluşturmayı amaçlıyor. Belge, savunuculuk stratejisi ile dersler boyunca yaptığımız tartışma ve bireysel uygulamaların bir birleşimi ve bunların bir araya getirilerek amaca yönelik düzenlenmesini içeriyor. Programı başarıyla tamamlamak için bu belgenin program sonunda tamamlanarak teslim edilmesi gerekmektedir; bu nedenle, taslağınızı lütfen kapanış toplantısına getirin. Kapanış toplantısında bu taslağın sunumunu yapacak ve birbirimizden geribildirim alacağız.

A) Genel Savunuculuk ve Politikaları Etkileme Stratejisi ve Sorunun Haritalanması

1. Kurumunuzun çalışma alanında faaliyetleri ile çözümüne katkıda bulunmaya çalıştığınız sorunu (ya da sorun alanını) tanımlayın.

1.a) Yukarıda belirlediğiniz sorunun içerik boyutunu (yasal düzenlemelerdeki durum) analiz edin.

1.b) Yukarıda belirlediğiniz sorunun yapı boyutunu (kurumsal yapılanma ve uygulamalardaki durum) analiz edin.

1.c) Yukarıda belirlediğiniz sorunun kültür boyutunu (toplum içindeki algı, talep ve davranış durumu) analiz edin.

2. Yukarıda analiz ettiğiniz sorunun boyutları için stratejik çözümler önerin ve bu çözümler arasından kuruluşunuzun uzun, orta ve kısa dönemli hedeflerini seçerek belirleyin (uzun, orta ve kısa dönem olarak hangi zaman aralıklarını öngördüğünüzü belirtin.)

Kısa Dönem (..... hafta/ay/yıl):

a) İçerik:

b) Yapı:

c) Kültür:

Orta dönem (... ay/yıl):

a) İçerik:

b) Yapı:

c) Kültür:

Uzun dönem (... ay/yıl):

a) İçerik:

b) Yapı:

c) Kültür:

3. Alan-Etki tablosunun hazırlanması

Yukarıda hazırlanan hedeflerle ilgili olarak aşağıdaki tabloda ilgili kurumların organlarının hangileri doğrudan ya da dolaylı olarak etkinlik göstermektedir? İlk sütunda her bir hücreye ekleyin ve ilgi ve yetki düzeyleri ile gerçekleştirilmesini istediğiniz etkiyi yazın. Gerekmeyen satırları silebilir veya boş bırakabilirsiniz.

Alan	İlgi ve Yetkisi	Hedeflerinize Olası Tepkisi
Devlet / Hükümet		
1) Hükümet (İlgili Bakanlar)		
2) a) Bakanlıklar (İlgili genel müdürlük, daire başkanlığı ve diğer birimler)		
2) b) Diğer Kamu Kuruluşları		
3) Mahkemeler ve ilgili yargı kararları		
4) Meclis (İlgili komisyonlar, ilgili soru/araştırma önermeleri, meclis araştırması raporları, kanun teklif ve tasarıları,...)		
5) Yerel Resmi Kuruluşlar (Belediye, mülki idare, yetkili taşra teşkilatı)		
6) Varsa Avrupa Kurumları ve ilgili alt birimleri		
6.1) Avrupa Konseyi (AİHM kararları, ilgili genel müdürlükler ve konuyla ilgili çeşitli kararlar)		
6.2) Avrupa Birliği		

6.3) Diğer		
7) Diğer Uluslararası Kuruluşlar (BM, AĞİT, vs.) ve ilgili kararları		
Özel Sektör		
Yerel/Ulusal/Uluslararası		
Sivil Toplum 1) Ulusal STK'lar/ Ağlar/ Platformlar/ Girişimler		
2) Diğer Uluslararası STK'lar/ Ağlar/ Platformlar/ Girişimler		

4. Bu strateji kapsamında bir yöntem ve taktik olarak medya (ana akım ve yeni/sosyal medya) nasıl kullanılabilir? Hedef grup ve kurumlara nasıl ulaşmayı planlıyorsunuz?

C) Eylem Planı

1) Yukarıdaki durum ve hedef analizini göz önüne aldığınızda ele aldığınız sorunun çözümünde kurumunuz için nasıl bir rol tanımlarsınız? Bu rol kurumunuzun vizyonu ve misyonu ile uyumlu mu?

2) Bu rolün etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi için kuruluşunuzun kendisini hangi konularda geliştirmesi gerekir? Örgütünüzün zayıf ve güçlü yönlerini belirleyerek atılması gereken adımları oluşturun.

Güçlü yanlar	Nasıl geliştirilebilir?

Zayıf yanlar	Nasıl giderilebilir?

3) Yukarıdaki analiz ve hedeflerinizi göz önüne alarak aşağıda yer alan eylem planını oluşturunuz. İhtiyaç duyduğunuz kadar altbaşlık ve satır ekleyiniz.

Adımlar	Zaman Planı (ilk ve son tarihler)	İletişime geçilecek kurum ve/veya kuruluşlar	İhtiyaç duyulacak kaynaklar (maddi kaynaklar ve insan kaynağı)
1) Hazırlık			
1.1) Örgüt- sel kapasite hazırlığı			
1.2) Politik hazırlıklar ve içerik hazırlıkları			
2) Kısa dönemli eylemler			
3) Orta dönemli eylemler			
4) Uzun dönemli eylemler			

**Oturum 1-2: Kapanış Eğitimi – I
Değerlendirme Oturumu**

Oturumun Adı:	Kapanış Eğitimi – I Değerlendirme Oturumu
Süre:	180 dakika
Gerekli Malzemeler:	Değerlendirme Formu – IV, sunum için projektör, poster kâğıtları, Modül-Bilgi-Beceri Tablosu (katılımcı sayısı kadar), Süreç Madde-leri Tablosu (katılımcı sayısı kadar.)
Amaç/lar:	Uzaktan Öğrenim Programı'nın katılımcılarla birlikte içerik ve süreç açısından değerlendirilmesi.
Hedef/ler:	Son test uygulamasının yapılması (Ön test ve ara testler süreç içinde yapılmıştır). Katılımcıların eğitimin bilgi beceri ve kanaatleri üzerindeki etkisine dair değerlendirmelerinin alınması. Katılımcıların eğitim sürecine ilişkin değerlendirmelerinin alınması.
Metot:	Form uygulaması (Bireysel) Görsel – Sözel Değerlendirme (Büyük Grup, Küçük Grup)

Uygulanışı:	Değerlendirme Oturumu genel değerlendirme planı ile uyumlu olarak aşağıda sunulan iki ana başlıkta yer alan üç değerlendirme alanında gerçekleştirilmiştir. A) İçerik: Bilgi, beceri ve kanaat değişiklikleri B) Süreç: 1- Uzaktan Öğrenim'e katılım ve katılımı etkileyen faktörler 2- Program, Süreç, Platform Teknik, Moderasyon, Yöntemler Oturuma değerlendirme oturumunun akışı ve kullanılan yöntemlerin rasyonelinin paylaşılması ile başlanmıştır. Son Değerlendirme Formu uygulaması yapıldıktan sonra sözel değerlendirmeye geçilmiştir. Katılımcıların tüm süreci hatırlamalarını kolaylaştırmak ve veri üzerinden değerlendirme yapmalarını sağlamak için Uzaktan Öğrenim Değerlendirme Formu – 1, 2 ve 3'ten elde edilen grafik, tablo ve sonuçlar paylaşılmıştır (Bu yöntemin seçilmesindeki bir diğer amaç katılımcıların programın öznesi olarak değerlendirme sürecine katılımlarının sağlanmasıdır). Oturumun başında uygulanan değerlendirme formundan sonra yukarıda bahsedilen her alan için önce ilgili grafik, tablo ve sonuçlar paylaşılmış, daha sonra önceden hazırlanmış sorular yöneltilerek katılımcıların yeniden bir değerlendirme yapmaları sağlanmıştır. Katılımcılar soruları oturum planına göre büyük grupta, bireysel olarak ve küçük gruplarda çalışarak yanıtlamışlardır.
Öneriler/Görüşler:	Oturum çıktıları Şebeke Ara Değerlendirme Raporu'nun Uzaktan Öğrenim bölümünde detaylı olarak sunulmuştur.

BÖLÜM 3: **İkinci Uzaktan Öğrenim** **Ağırlıklı Eğitim**

3.1.

Giriş:

İkinci Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı'nın Açılış Eğitimi Eylül 2013 - Nisan 2014 tarihlerinde gerçekleştirildi.

Şebeke Projesi Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitimi, yüz yüze eğitim ve uzaktan öğrenmeyi bir araya getiren karma bir program olarak tasarlandı. Karma program tüm Türkiye'den halihazırda sivil toplum alanında aktif katılımcılara ulaşmayı amaçladı. İkinci eğitim dönemi 2 ay hazırlık süreci ve 1 ay raporlama süreci dahil olmak üzere, 9 ay sürdü. Programı yürüten eğitmen ve moderasyon ekibi; Alper Akyüz, E. Sener Ünal , Halil Öz, Laden Yurttagüler, Merve Seda Çevik ve Volkan Akkuş idi.

Katılımcıları belirlemek için, sivil toplum kuruluşlarının dahil olduğu ağlarda internet aracılığıyla aşağıdaki açık çağrı yapıldı.

Uzaktan Öğrenim Programı İçin Şebeke Seni Çağırıyor!

Şebeke, İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Kuruluşları Eğitim ve Araştırma Birimi tarafından, İstanbul Bilgi Üniversitesi Gençlik Çalışmaları Birimi'nin ortaklığı ile yürütülmektedir. Finansmanı, Avrupa Birliği tarafından sağlanan proje, genç yurttaşların karar alma süreçlerine etkin katılımının sağlanmasını hedeflemektedir.

Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi kapsamında Eylül 2013 - Mayıs 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilecek bir Uzaktan Eğitim Programı uygulanacaktır. Programa 30 aktif katılımcı ve 10 izleyici katılımcı kabul edilmesi hedeflenmektedir.

İzleyici katılımcılar programın uzaktan öğrenim platformuna erişebilecek ve eğitimi takip edebilecekler. Yüz yüze eğitimlere ve uzaktan öğrenim tartışmalarına katılımları sağlanamayacaktır.

Eğitim programı kapsamında katılımcıların eğitime devam edebilmeleri için gerekli olan özel gereksinim ve ihtiyaçlar sağlanmaya çalışılacaktır.

Katılımcılar programın başında ve sonunda bir araya gelecekleri 4'er günlük yüz yüze eğitimlere katılacaklardır. Bunun dışındaki eğitim süreci internet temelli devam edecektir.

Programın açılış eğitimi 4-8 Eylül 2013, kapanış eğitimi ise 16 - 20 Nisan 2014 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleşecektir.

Açılış programının hemen ertesinde uzaktan öğrenim bölümü başlayacaktır. Uzaktan öğrenim bölümü katılımcılara dağıtılan malzeme ve internet tartışma ve çalışmaları üzerinden yürütülecektir. Haftalık bölümlere ayrılmış şekilde işlenecek modüllerde katılımcıların tartışma konularına aktif katılım göstermeleri ve bireysel alıştırmaları tamamlamaları beklenmektedir.

Eğitim geneli gibi uzaktan öğrenim bölümünde de aktif ve katılımcı öğrenme yöntemi izlenmektedir. Katılımcıların okumaları yapmaları, tartışmalara katılmaları ve ders özetinde alıştırmaları yerine getirmeleri beklenmektedir. Program kapsamında katılımcıların haftalık ortalama 5-6 saatlik çalışma yapması öngörülmektedir; çalışma yükü haftadan haftaya değişiklik göstermektedir.

Programı tamamlayan katılımcıların İstanbul Bilgi Üniversitesi tarafından sağlanacak sertifikaya sahip olacağı eğitim sürecinin kapsayacağı konular şu şekildedir:

- Sivil Toplum ve Demokrasi
- Katılım ve Yurttaşlık
- İnsan Hakları / Sosyal Haklar
- Kampanyacılık ve Lobicilik
- Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar
- Savunuculuk ve Politikaları Etkileme
- Örgüt Yönetimi ve Katılım
- Gençlik Politikası/Gençlik Çalışması
- Sosyal Medya Kullanımı
- Kamu Hizmetlerini İzleme
- Kamu Harcamalarını İzleme

Eğer;

- 18-40 yaşları arasında iseniz,
- Hak temelli çalışmalar yapan (insan hakları, gençlik, kadın, çocuk, kültür, engelli, çevre, sosyal haklar vb. gibi) bir sivil toplum kuruluşu (dernek, vakıf, inisiyatif, platform, kulüp, grup vs.) ile aktif bir bağınız var ise (kurucu, yönetim kurulu üyesi, çalışan, gönüllü, proje katılımcısı vs.),
- Bir STK tarafından bir mektupla aday gösterilmiş ve program sonrasında bu STK'da çalışmalarınızı sürdürerek program kazanımlarını örgüte aktarmayı kabul etmiş iseniz,

- Programın başında ve sonunda gerçekleştirilecek 4'er günlük yüz yüze eğitimlere tam zamanlı katılabilecek iseniz,
- Düzenli internet erişimine sahip iseniz,
- Eylül 2013- Mayıs 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilecek çevrimiçi eğitimi takip etmek ve eğitim süresinde aktif katılım göstermekle ilgili bir engeliniz yoksa,
- Siz de eğitime başvurabilirsiniz.
- Eğitime kabul edilen katılımcıların eğitimi tamamlamış olmaları için;
- Uzaktan eğitim süresince haftalık tartışmalara en az % 90 oranında katılım göstermek ve bireysel alıştırmaları tamamlamak
- Eğitimin başında ve sonunda gerçekleştirilecek 4'er günlük yüz yüze eğitimlere tam zamanlı katılmaları
- Eğitimin programının sonunda bir örgüt içi strateji geliştirme belgesi hazırlamaları
- gerekmektedir.

Kabul edilenler için programa katılım ücretsizdir. Açılış ve kapanış toplantılarına katılım zorunludur ve yol ve konaklama masrafları proje kapsamında karşılanacaktır.

Eğitim başvuruları 12 Ağustos 2013 günü saat 17.00'ye kadar www.sebeke.org.tr adresi üzerinden alınacaktır. Başvurunuzla beraber aday gösterildiğiniz kurumun antetli kâğıdına yazılmış ve kurum yetkilisi tarafından imzalanmış bir adet referans mektubunun sebeke@bilgi.edu.tr adresine yine aynı tarihe kadar gönderilmesi gerekmektedir.

Ön elemeyi geçen başvuru sahipleri ile Skype ya da telefon aracılığı ile mülakat yapılacaktır.

Eğitime kabul edilmiş ve geçerli mazeret olmaksızın eğitim programını tamamlamadan ayrılan katılımcılardan kendilerinin eğitim sürecine ilişkin yapılan yol ve konaklama harcamaları geri talep edilecektir.

Başvuru sonuçları 19 Ağustos 2013 günü tüm başvuru sahiplerine e-posta aracılığı ile açıklanacaktır.

Sürece ilişkin her türlü sorunuzu sebeke@bilgi.edu.tr adresine yönlendirebilirsiniz.

Eğitim programı için yapılan açık çağrıya 1.437 başvuru alındı. Başvurular arasından 32 aktif katılımcı ve 51 izleyici programa kabul edildi. Programa 20-40 yaş arası katılımcılar kabul edilerek sivil toplum örgütlerindeki genç gönüllülerin ve sivil toplumda karar alma ve politika etkilme süreçlerindeki genç yurttaşların güçlendirilmesi amaçlandı. Toplamda 68 farklı kuruluştan 83 katılımcıyla program başladı.

Aktif Katılımcılar			
1	Ankara	Kadın	Gazete Solfasol
2	Ankara	Kadın	Üstün Yetenekli ve Zekâlı Çocuklar Derneği
3	Ankara	Kadın	Hayat Sende Gençlik Akademisi Derneği
4	Ankara	Erkek	Gençlik Servisleri Merkezi Derneği
5	Ankara	Erkek	AEGEE-Ankara (Avrupa Öğrencileri Forumu)
6	Bingöl	Erkek	Solhan Eğitim Derneği
7	Bursa	Kadın	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)

8	Erzurum	Erkek	İnsan Hakları Derneği Erzurum Şubesi
9	Eskişehir	Kadın	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)
10	Gaziantep	Erkek	Alternatif Gençlik Çalışmaları Derneği
11	Hakkâri / Yüksekova	Erkek	Yüksekova Mavi Umut Derneği
12	Hakkâri / Yüksekova	Kadın	Yüksekova Kadın Derneği
13	İstanbul	Kadın	Yuva Derneği
14	İstanbul	Erkek	Türkiye Avrupa Vakfı
15	İstanbul	Erkek	İsmail Beşikçi Vakfı
16	İstanbul	Erkek	Türkiye Omurilik Felçlileri Derneği
17	İstanbul	Kadın	Çelikel Eğitim Vakfı
18	İstanbul	Erkek	Tarlabası Toplum Merkezi
19	İstanbul	Kadın	GENÇTUR- Gençlik Turizmi Derneği
20	İstanbul	Erkek	Uluslararası Af Örgütü - Amnesty International
21	İstanbul	Erkek	İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi
22	İstanbul	Kadın	ÇEKÜL Vakfı
23	İstanbul	Erkek	Genç Hayat Vakfı
24	İstanbul	Erkek	Greenpeace Akdeniz
25	İstanbul	Erkek	GOLA Derneği
26	İstanbul	Kadın	Greenpeace
27	İzmir	Kadın	Sosyal Yaşamı Geliştirme Derneği
28	İstanbul	Kadın	Gençlik ve Değişim Derneği
29	Şanlıurfa	Erkek	VİFAD (Viranşehir Fotoğraf Amatörleri Derneği)
30	Sivas	Kadın	Yeryüzü Derneği
31	Trabzon	Kadın	Yomra Kadınları Toplumsal Dayanışma ve Girişimciliği Destekleme Derneği
32	Van	Erkek	Van Kent Konseyi Gençlik Meclisi
İzleyiciler			
1	İstanbul	Kadın	Avrupa Birliği Bakanlığı
2	Balıkesir	Kadın	Toplum Gönüllüleri Vakfı
3	İstanbul	Erkek	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)
4	Erzurum	Erkek	Erzurum Çevre Gönüllüleri Derneği
5	Düzce	Kadın	Düzce Gülen Yüz Kadın Derneği
6	Bitlis	Erkek	Tatvan Ticaret ve Sanayi Odası
7	İstanbul	Erkek	İBB Gençlik Meclisi
8	Van	Erkek	Aktif Adalet Gençlik ve Eğitim Derneği
9	Bursa	Kadın	Uludağ Üniversitesi Köye Öğrenci Yardımı (K.Ö.Y.) Projesi

10	Batman	Erkek	Batman Üniversitesi Avrupa Birliği Öğrenci Topluluğu
11	Ankara	Kadın	Avrupa İşbirliği Ağı Derneği
12	Maastricht	Kadın	Çocuk ve Eğitim
13	Şırnak	Erkek	Silopi Gençlik ve Spor Kulübü Derneği
14	İstanbul	Kadın	Çocuk Çalışmaları Birimi
15	Aydın	Erkek	Engel Siz Olmayın Derneği
16	Batman	Erkek	Gercüş Eğitim Kültür ve Çevre Derneği
17	Bursa	Kadın	Bursa Osmangazi Belediyesi Görme Engelliler Spor Kulübü
18	Bingöl	Erkek	Solhan Eğitim Derneği
19	İstanbul	Kadın	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)
20	Uşak	Kadın	Uşak İş Kadınları ve Girişimcileri Derneği
21	Ankara	Kadın	Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
22	İzmir	Kadın	Genç Girişimcilik ve Yaratıcılık Akademisi
23	İzmir	Kadın	Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
24	Samsun	Erkek	Mozaik İnsan Kaynakları Geliştirme Derneği
25	Bolu	Kadın	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)
26	İzmir	Kadın	Türkiye Kızılay Derneği İzmir Şubesi
27	Trabzon	Kadın	Yomra Kadınları Toplumsal Dayanışma ve Girişimciliği Destekleme Derneği
28	İstanbul	Kadın	Çelikel Eğitim Vakfı
29	İstanbul	Kadın	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)
30	İzmir	Kadın	Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
31	Ankara	Kadın	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)
32	Bursa	Kadın	Gönüllü Hareketi Derneği
33	Mersin	Kadın	Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı
34	İzmir	Erkek	İzmir Kent Konseyi Gençlik Meclisi
35	Mersin	Erkek	Dicle Üniversitesi İİBF Öğrenci Topluluğu
36	İstanbul	Erkek	Beyoğlu Gençlik Merkezi
37	İstanbul	Kadın	MAZLUMDER
38	İstanbul	Kadın	Elim Sende Kültür Sanat ve Eğitime Destek Derneği
39	Adana	Kadın	Adana Gençlik Bilgi ve İletişim Merkezi Derneği
40	İstanbul	Kadın	Eğitimde Görme Engelliler Derneği
41	İstanbul	Kadın	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)
42	İstanbul	Erkek	İstanbul Genç Adımlar Derneği
43	İstanbul	Kadın	Felsefe Sanat Bilim Derneği
44	Merzifon / Amasya	Erkek	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)

45	Bolu	Kadın	Bolu Çevre Derneği
46	Ankara	Kadın	Engelli Kadın Derneği
47	Ankara	Erkek	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)
48	Kayseri	Erkek	Erciyes Üniversitesi Sanat Tarihi Kulübü
49	İstanbul	Erkek	Küresel Çevre Derneği - Global Environment Organisation (GEO)
50	İstanbul	Kadın	Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu
51	Manisa	Erkek	Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)

32 aktif katılımcı, programın başlangıcında 04-08 Eylül 2013 tarihleri arasında 4 gün süren yüz yüze eğitim için İstanbul'da buluştu. Eğitimciler (E. Sener Ünal, Halil Öz, Laden Yurttaşgüler, Merve Seda Çevik), 2 moderatör (Alper Akyüz, Volkan Akkuş), proje danışmanı (Prof. Dr. Nurhan Yentürk), değerlendirme uzmanı (Erhan Okşak), koordinasyon ekibi ve uzmanlar ön buluşma için içerik, teknik ve lojistik destek sağladılar.

Ön buluşma, katılımcıları birbirleriyle tanıştırmak, e-öğrenme konusunda deneyim sağlama ve sivil toplum, demokrasi, insan hakları, savunuculuk, katılım ve karar alma süreçlerinin tartışılabilmesi için bir platform oluşturma amacını taşıyordu.

Ön buluşma sonrası katılımcılar eğitimi çevrimiçinde, e-öğrenme platformu üzerinden takip etmeye başladılar. Moderatörlerin içerik ve teknik desteğiyle 14 modül 6 ay içerisinde gerçekleştirildi.

Program süresince moderatörler ve proje ekibi, farklı bölgeleri ziyaret ederek katılımcıları grup ve bireysel şekilde desteklemek, onlara koçluk etmek amacıyla 6 saha ziyareti düzenledi.

Eğitim programının kapanış toplantısı 16-20 Nisan 2014 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirildi.

Katılımcıların eğitimi başarıyla tamamlayarak sertifikalarını alabilmeleri için, tüm programın % 90'ına katılım göstermeleri ve kapanış toplantısına katılım zorunlu tutuldu. Karma eğitim sürecinde 10 katılımcı kişisel nedenlerle programdan ayrılırken geriye kalan 22 katılımcı programı başarıyla tamamlayarak sertifikasını aldı.

Programın en başından en sonuna kadar değerlendirme ve izleme süreci bir dış değerlendirme uzmanı tarafından yürütüldü. Değerlendirme uzmanı eğitim programı süresince soru formları ve odak grup çalışmalarıyla katılımcıların kapasite gelişimini takip etti ve değerlendirdi.

3.2.

Açılış Eğitimi

Bütün eğitim süresince tartışılacak olan kavramlar konusunda temel tartışmalar yürütülmesi, katılımcıların birbirlerinden öğrenme pratiklerinin desteklenmesi ve uzaktan öğrenim sürecine başlarken hazırlıkların tamamlanması amacı ile birinci eğitim programının açılış eğitimi 4-8 Eylül 2013 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirildi. İnternet üzerinden yürütülecek olan uzaktan eğitim sistemi ile çalışma becerisi kazanılması ve işleyiş hakkında temel bilgi paylaşımlarının yapılması açılış eğitiminin bir diğer gündem maddesini oluşturdu.

Eğitim Programı

4 Eylül	5 Eylül	6 Eylül	7 Eylül	8 Eylül
Gelişler	İsim Uygulaması Proje Tanıtımı Eğitim Program Tanıtımı Eğitimin Kuralları ve Metodoloji	STK Fuarı	Katılım Tartışması (Katılıyorum - Katılmıyorum)	Genel Toparlama
	ARA	ARA	ARA	ARA
	Ben & Sivil Toplum (Yaşam Pınarı)	STK Fuarı	Katılım Tartışması (Katılıyorum - Katılmıyorum)	Uzaktan Eğitim Teknik Bilgilendirme
	ÖĞLE YEMEĞİ	ÖĞLE YEMEĞİ	ÖĞLE YEMEĞİ	ÖĞLE YEMEĞİ
	Yurttaşlık, Katılım, Kamusal Alan Tartışması (Şebeke Yarışıyor)	Ömer Madra ile Söyleşi	Savunuculuk (Akagera)	Değerlendirme
	ARA	Söyleşi Üzerine Söyleşi		ARA
	Yurttaşlık, Katılım, Kamusal Alan Tartışması (Şebeke Yarışıyor)			Kapanış
	AKŞAM YEMEĞİ	AKŞAM YEMEĞİ	AKŞAM YEMEĞİ	AKŞAM YEMEĞİ
Açılış Tanışma – Beklenti Alma (Facebook Duvarı)	STK Fuarı Hazırlık	Film Akşamı (NO)		

Açılış Eğitimi Oturumları¹

Gün 0

Oturum 1: Tanışma ve Beklenti Alma, Facebook Duvarı

Oturumun Adı:	Tanışma ve Beklenti Alma – Facebook Duvarı
Süre:	45 dakika
Gerekli Malzemeler:	Katılımcı sayısı kadar boş olarak hazırlanmış Facebook profil sayfası, Katılımcı sayısı kadar zarf, Katılımcı sayısı kadar kalem, Renkli keçeli kalemler, Yapıştırma sakızı.
Amaç/lar:	Şebeke Projesi Uzaktan Öğrenim Programı'nı takip edecek katılımcıların ve eğitmen ekibinin tanışması, grup dinamiğinin oluşmaya başlaması ve katılımcıların başlangıç eğitimi programından beklentilerini paylaşmaları.
Hedef/ler:	Şebeke Projesi Uzaktan Öğrenim Programı Başlangıç Eğitimi'nde yer alacak kişilerin birbirleri ile tanışmasını sağlamak. Katılımcıların birbirlerini daha yakından tanıyabilecekleri, ilişki kurabilecekleri ve eğitim boyunca kullanılabilecek interaktif bir alan yaratmak. Katılımcıların Başlangıç Eğitimi programı ile ilgili beklentilerini almak.
Metot:	Facebook Duvarı Uygulaması

¹ Eğitimlerle ilgili bilgiler hazırlanan ortak formata dayalı olarak eğitmenler tarafından kaleme alınmıştır.

Uygulanışı:	Bu uygulamanın neden ve nasıl yapılacağını anlatarak katılımcılara doldurmaları için boş profil sayfaları, renkli kalemler dağıtılır. Herkese profilini hazırlaması için yeterince zaman tanınır. Herkesin profilini tamamladıktan sonra eğitim salonunun ortasına bırakmaları (varsa geniş bir masa üzerine de olabilir) ve diğer profilleri incelemeleri istenerek bunun için yeterince zaman tanınır. Profiller incelendikten sonra U düzeninde yeniden toplanılarak beklentilerle ilgili kısma geçmeden önce facebook profillerinin eğitim boyunca sabit bir yerde duracağı ve bunlar üzerinde güncelleme yapabilecekleri söylenir. Ardından, Facebook profillerinde bir durum güncellemesi yapılacağı ancak bu güncellenmenin Şebeke Eğitim Programı'nın Başlangıç Eğitimi ile ilgili beklentileriyle ilgili olması gerektiği söylenir. Başlangıç eğitimi ile ilgili ne gibi beklentileri olduğunu, nasıl bir öğrenme ortamı beklediklerini, bu eğitimde karşılaşmak istedikleri şeylerin neler olduğunu yapışkanlı kâğıtlara (post-it) yazmaları ve salonda duran profil sayfalarına durum güncellemesi olarak yapıştırmaları istenir. Yapışkanlı kâğıtlar dağıtılarak beklentilerini düşünüp yazmaları için yeterince zaman tanınır. Herkes beklentilerini yazıp profiline yapıştırdıktan sonra dilerse birbirlerinin beklentilerine göz atabilecekleri söylenir. Profil sayfalarının bir zarfın üzerine yapıştırılıp eğitim salonunda bir yere asılacağı, eğitim boyunca profillerin güncellenebileceği, zarfları bir mesaj kutusu olarak kullanarak birbirleri ile iletişim kurabilecekleri söylenir ve katılımları için teşekkür edilerek oturum sonlandırılır.
Öneriler/Görüşler:	Eğitimin metodolojisi gereği grup dinamiğinin oluşması için eğitim sürecinde yer alacak eğitmen ve proje ile ilgili diğer kişilerin (koordinatör vs.) uygulamaya katılması önemli olabilir. Boş Facebook profili taslaklarını hazırlarken özellikle eğitimle ilişkili olabilecek ve yer alması istenen alanlara yer verilebilir (örneğin hakkında kısmı mutlaka olmalı ancak oyunlar kısmına gerek yok gibi). Facebook profillerini ve zarfların asılacağı duvarı önceden belirleyip oturumun sonunda yerini katılımcılarla paylaşmak etkili olabilir. Profillerin asılı duracağı duvarın eğitim salonunda çok dikkat dağıtacak bir yerde olmamasına dikkat edilebilir.

Bilgi Notu:	Bu oturumun bir bilgi notu olmasa da grup dinamiği için oldukça önemli bir oturum. Kendilerini rahat hissetmelerini ve orada olmaktan keyif almalarını sağlamak, birbirleri ve eğitimci ekibi ile iyi bir ilişki kurmalarını gözetmek eğitim sürecinin tamamını etkileyecektir.
-------------	---

Oturum 1: İsim Öğrenme Uygulaması

Oturumun Adı:	İsim Öğrenme Uygulaması
Süre:	20 dakika
Gerekli Malzemeler:	Tüm katılımcıların ve eğitim ekibinin çember şeklinde durabileceği kadar büyük bir alan.
Amaç/lar:	İsim uygulaması ile Şebeke Projesi yüz yüze eğitimine katılacak ve sonrasında Uzaktan Öğrenim Programı'nı takip edecek katılımcıların ve eğitim ekibinin tanışması, grup dinamiğinin oluşmaya başlaması.
Hedef/ler:	Şebeke Projesi Uzaktan Öğrenim Programı Başlangıç Eğitimi'nde yer alacak kişilerin birbirleri ile tanışmasını sağlamak.
Metot:	İsim uygulaması
Uygulanışı:	Katılımcılardan ayağa kalkıp bir çember oluşturmaları ve eğitim takımının onlara katılması istenir. Bu uygulamanın neden yapıldığı anlatılır. Uygulamaya ilk başlayacak kişinin adını ve adının ilk harfiyle başlayan kendisini anlatacak bir şey söyleyeceği; ikinci kişinin önce ilk kişinin adı ve o kişinin özel kelimesini sonrasında da kendi adını ve kendi adının baş harfiyle başlayan kelimesini söyleyeceği ve bunun bu şekilde kümülatif olarak herkes tarafından yapılacağı söylenir. (Örneğin, 6. kişi önce kendinden önceki 5 kişinin adını ve özel kelimesini söyleyecek, sonrasında kendi adını ve kelimesini söyleyecektir.) Uygulama bittiğinde, diğer herkesin adını sayabilecek kimse olup olmadığı sorulur, varsa bir ya da iki kişiye daha saydırılabilir. Uygulama bittiğinde teşekkür edilip katılımcılar yerlerine davet edilir.

Öneriler/Görüşler:	Eğitimin metodolojisi gereği grup dinamiğinin oluşması ve eğitimin bundan sonraki oturumları için eğitim salonunda bulunan kişilerin ilk günden birbirlerinin isimlerini öğrenmeleri önemlidir. Eğer grup kalabalıksa, gruba önceden söylemeden grubun ortasında bulunan kişilere gelindiğinde uygulama durdurularak o kişinin ilk kişi olarak sayılacağı, sonrakilerin ise grubun en başından değil, artık o kişiden itibaren isim ve kelimeleri sayması istenebilir. İsimleri hatırlamakta zorlanan kişiler olması halinde, hatırlamaya zorlamak yerine hatırlamasına yardımcı olunabilir.
--------------------	---

Oturum 1: Eğitimin Kuralları ve Metodoloji

Oturumun Adı:	Eğitimin Kuralları ve Metodoloji
Süre:	20 dakika
Gerekli Malzemeler:	Poster ve tahta kalem.
Amaç/lar:	Katılımcılarla eğitim ile ilgili metodolojinin paylaşılması ve katılımcılarla beraber geçirilecek 4 günün kurallar bağlamında çerçevesinin çizilmesi.
Hedef/ler:	Katılımcıların eğitimin nasıl tasarlandığına dair bilgi sahibi olmasını sağlamak. Bir arada yaşayacağımız 4 günün temel kuralları üzerine tartışmak.
Metot:	İnteraktif Tartışma
Uygulanışı:	Bu oturum kavramsal tartışmanın program içindeki akışını ve tartışmaların hangi metotlarla, nasıl yürütüleceğinin anlatıldığı bir yerdir. Bir önceki oturumda katılımcılara eğitimin programına dair bilgi sunulmuş olmalıdır. Çünkü yuvarlak düzen tartışmasında programa dair lojistik ve teknik bilgi vermek yerine, programın nasıl tasarlandığı süreçleri ile anlatılır. Bu aşamada, eğitimin içeriğinin, yapısına ters düşmeyeceği ve yaklaşımın da kavramsal ile paralel ilerlemesi gerektiği vurgulanır. Formal olmayan yöntemler kullanılarak tasarlanan bu eğitim, farklı geçmiş ve kültürlerden gelen katılımcıların öğrenmelerini sağlamak amaçlı birbirinden farklı metotları içermektedir. Kısaca bu yaklaşımdan bahsedilir. Nihayetinde katılımcılara; program kapsamında eğitmen - katılımcı ilişkisine dair tek yönlü değil, iki yönlü bir ilişkinin yürütüleceği bilgisi verilmelidir. Katılımcıların yanlış veya saçma/ilgisiz olabileceği düşüncesi ile tartışmalardan kaçmamaları gerektiği ve ancak katılımları ölçüsünde eğitim olacağı vurgusu yapılmalıdır. Yukarıda bahsedilen konulardan sonra eğer varsa 4 günü beraber geçirmek adına eğitim için belirli kurallar/öneriler/temenniler (herkes tarafından kabul görecektir) katılımcılara sorulur. Bu aşamada birkaç örnek tartışmayı açmak için iyi olabilir. Öneriler toplanır ve postere yazılır.

	Herhangi bir itiraz durumunda öneri tartışılır ve uygun görülürse posterde kalır. Aksi takdirde üstü çizilir. Poster tartışma için kapatılmaz. Eğitim boyunca gerekli olduğunda dönüp bakıp hatırlamak, hatta yenilerini eklemek amacıyla odanın boş ve görünür bir duvarına asılır.
Öneriler/Görüşler:	Bazı konularda yaklaşım ve iletişim biçimleri sert olabilir. Eğitmenin kolaylaştırıcı bir rol üstlenmesi ve mümkün olduğunca çok katılımcıdan fikir alması önemlidir.

Oturum 2: Ben ve Sivil Toplum - Yaşam Pınarı

Oturumun Adı:	Ben ve Sivil Toplum - Yaşam Pınarı
Süre:	100 dakika
Gerekli Malzemeler:	Renkli/beyaz A3 ya da A4 kâğıt, Renkli kalemler.
Amaç/lar:	Eğitim programında sivil toplum, örgütlenme, katılım ve savunuculuk gibi kavramsal konulara geçmeden önce katılımcıların geçmiş deneyimleri ile bu eğitime gelme nedenlerini değerlendirerek eğitim programının içeriği ile ilişkilenmeleri.
Hedef/ler:	Katılımcıların kendi yaşam deneyimleri ve eğitim programı ile insan hakları çerçevesinde ilişki kurabilmelerini sağlamak. Hayatlarını etkileyen önemli olaylar ve insan hakları arasında ilişki kurabilmelerini sağlamak. Sivil toplum alanında örgütlü kişilerin farklı deneyimlere ve ilgilere sahip olabileceğinin tartışılmasını sağlamak.
Metot:	Yaşam Pınarı Uygulaması
Uygulanışı:	Uygulamanın tüm adımları anlatılır. Uygulamanın yönergesi anlatılırken herkesin Şebeke: Gençlerin Katılımı Eğitim Programı'na gelmiş kişiler olarak kendi yaşam pınarlarını oluşturacağı söylenir. Yaşam pınarlarının hayatlarındaki herhangi bir noktadan başlayabileceği ancak bitiş noktasının eğitimin o oturumu olacak şekilde düşünülmesi istenir. Yaşam pınarlarında hayatlarındaki olumlu ve olumsuz deneyimleri, bu deneyimlerin sivil alan ile ilişkilenmelerinde nasıl bir etkisi olduğu, neden sivil alanda örgütlü olmaya karar verdikleri, bu alanda yaptıkları çalışmaları neden yaptıkları ve neden bu eğitime katılmak istediklerini burada belirttikleridir. Tüm bunları bir nehre benzeterek anlatmaları istenir ve netleşmesi için biraz örneklendirilir. Örneğin, yaşam pınarlarını başlatmak istedikleri noktanın pınarın başlangıcı olabileceğini, olumlu deneyimlerinin pınardaki balıklar, olumsuz deneyimlerinin taşlar ve engeller, karşılarına çıkan fırsatların nehir kenarındaki çiçekler ya da risklerin suya atılan çöpler olabileceği, dönüm noktası dedikleri yerlerde nehrin akış yönünün değişebileceği, zaman zaman genişleyip daralabileceği anlatılır.

	Yaşam pınarlarını hazırladıktan sonra küçük gruplar halinde bu çalışmalarını birbirleri ile paylaşacakları, ancak her şeyi paylaşmak zorunda olmadıkları, bunun onların özel alanı olduğu ve istedikleri kadarını paylaşabilecekleri belirtilir. Malzemeler dağıtılarak yaşam pınarlarını hazırlamaları için 20 dakika verilir. Herkes yaşam pınarını tamamladıktan sonra katılımcılar en fazla 5'er kişi olacak şekilde küçük gruplara ayrılır ve bu gruplarda yaşam pınarlarını birbirleri ile paylaşmaları için yeteri kadar zaman verilir (5 kişi için 30 dk; katılımcı sayısına göre değişebilir.) Küçük gruplarda paylaşımlar tamamlandıktan sonra katılımcılar büyük gruba davet edilerek çember düzeninde uygulama üzerine konuşmaya geçilir. Uygulama hakkında konuşmak için aşağıdaki çözümleme soruları kullanılabilir: Bireysel olarak çalışırken neler hissettiniz? Küçük grupla paylaşım yapmak nasıldı? Size neler hissettirdi? Kendi yaşam pınarınızı başkalarına anlatmak nasıldı? Başkalarının yaşam pınarlarını, hikâyelerini dinlemek nasıldı? Küçük gruplarda paylaşılan yaşam pınarları arasında benzerlikler var mıydı? Varsa, nelerdi? Küçük gruplarda paylaşılan yaşam pınarları arasındaki farklılıklar nelerdi? Son olarak uygulama ile ilgili paylaşmak istediğiniz bir şey var mı?
--	---

Öneriler/Görüşler:	Uygulamada herkes kişisel deneyimlerinden bahsedeceği için özel alan mahremiyetini katılımcılara hissettirmek iyi olabilir. Yönergeyi verirken, küçük grup paylaşımlarında istedikleri kadarını paylaşmakta özgür olduklarını, yaşam pınarlarının herkesin kendi deneyimi ve onlara ait, biricik olduğunu belirtmek yararlı olacaktır. Yaşam pınarı üzerinden anlatılan metaforlaştırma, benzeterek tanımlama örneğinin tek tipleşmeye neden olması ve insanları sınırlandırmasını engellemek için birkaç örnek verilerek, ifade yöntemini çeşitlendirmekte özgür oldukları söylenebilir. Büyük grupla uygulama üzerine konuşurken kişilerin kendilerine ait olmayan, bir başkasının deneyimlerini herkese detaylı bir şekilde anlatmasına müsaade etmemek gerekir. Küçük grupta kendini rahat hissetmiş ve paylaşmış olsa bile bazı kişiler kendi deneyimlerinin büyük grupta dile getirilmesini istemeyebilirler.
--------------------	--

Oturum 3-4: Yurttaşlık, Katılım, Kamusal Alan Tartışması - Şebeke Yarışıyor

Oturumun Adı:	Şebeke Yarışıyor
Süre:	180 dakika
Gerekli Malzemeler:	A4 Kâğıt ve Tahta kalem, Zil veya Düdük, Yarışma soruları ve cevapları (postere yazılmış), Sakız yapıştırıcı, Yanlış ve doğru cevaplar için ses efektleri, Sunucu ve Asistan Kıyafetleri.
Amaç/lar:	Yurttaşlık kavramının kendisinin, katılım ve kamusal alan ile olan ilişkisinin tartışılması.
Hedef/ler:	Yurttaşlık kavramı (zamansal ve mekânsal olarak gelişimi) üzerinde bir tartışma ortamı sağlamak. Yurttaşlık ile sivil, siyasi ve sosyal hakları ilişkilendirmek. Farklı yurttaşlık tanımlarını irdelemek. Kamusal alan ile yurttaşlığın ilişkisini tartışmak.
Metot:	Şebeke Yarışıyor – Yarışma Simülasyonu
Uygulanışı:	Yarışma başlamadan önce katılımcılar 5 farklı gruba ayrılır. Hiçbir grupta 6'dan fazla kişinin olmamasına dikkat edilmelidir. Katılımcı sayısı 30'dan fazla ise 6 farklı gruba da bu uygulama yürütülebilir. Katılımcı grupları büyük boş bir duvarı görecektir şekilde birbirlerinden uzak mesafede yerleştirilir. Bu aşamada, odanın ortasının boş bırakılması kolaylaştırıcı ve sunucu için iyi olacaktır. Katılımcıları gruplara ayırdıktan hemen sonra "bir yarışmaya dahil oldukları ve bu yarışma için deneyimli, ünlü ve sürpriz bir konukları olacağı" söylenir. Salonun dışından çağrılan sunucu ile simülasyon başlar. Sunucunun hareketli, enerjik olması önemlidir. Bu aşamada katılımcıların da yarışma havasına bürünebilmesi için sunucunun kostümü fayda sağlayacaktır. Yarışma boyunca tüm katılımcıların dikkatini toplamak için sunucuya yardımcı olacak iki asistanı da sahneye çağırılır. Bu asistanlardan biri skor tablosunu tutmak, diğeri ise grupların verdiği doğru cevapları duvara asmak ile görevlidir. Sunucu ise gruplara soruları sormak, zamanı hatırlatmak ve gruplardan cevapları almak için moderasyonu üstlenir.

	Sunucunun katılımcılarla yaptığı hoş geldiniz turları ve selamlaşmaların ardından yarışmaya geçilir. Sunucu yarışmanın kurallarını tek tek anlatır. Bu aşamada kuralların bir poster kâğıdında yazılı olması katılımcılar açısından fark yaratacaktır. Kurallar: • Yarışma 7 adet sorudan oluşmaktadır. • Yarışmanın amacı 7 soru sonunda en fazla puanı toplamaktır. • Her tur bir soruya verilen en popüler cevapları bulmak için oynanır. • Turun başında kaç popüler cevap arandığı gruplara bildirilir. • Sorulan soruya tüm gruplar cevaplarını verir ve en popüler (en yüksek puanlı) cevabı bulan ilgili tura devam eder (başlar). • Grupların kendi cevap verme turunda en fazla 2 yanlış cevap verme hakkı vardır. 3 yanlış ile yarışma hakkı bir sonraki gruba geçer. • Gruplar arası yarışma hakkı saat yönünde ilerler. • Her cevap için grupların 1 dakikası vardır. Bu süre içinde cevap verilmemesi yanlış cevap olarak değerlendirilir. Kurallar sunucu tarafından anlatıldıktan sonra tüm gruplardan onay alınarak yarışma başlar. Özetle bir yarışma turu tüm ihtimalleri ile şöyle geçecektir. 1) Turun sorusu sorulur ve kaç popüler cevap arandığı belirtilir. 2) 1 dakika içinde tüm gruplar en popüler cevabı bulmak için kendi aralarında konuşur ve karar verilir. 3) 1 numaralı gruptan cevap istenir. Cevap popüler cevaplar arasında yer alıyorsa, asistan duvardaki cevabı açacaktır. Saat yönünde tüm gruplardan cevaplar alınır. En yüksek puanlı cevabı veren grup ile tura devam edilir. (Önemli nokta: Gruplardan birinin en popüler cevabı bulması halinde, diğer gruplara sormadan bu grup ile tura devam edilir.) 4) Tura başlayan gruptan cevaplar alınmaya devam edilir. Her cevap arasında 30 saniye-1 dakika gibi bir süre verilmesi ve bu aşamada sunucunun diğer ve sıradaki grupları motive etmek ve cevap için tartıştırmak için çaba göstermesi önemlidir. 5) Cevap veren grup 3 yanlış hakkını doldurduğunda, sıra bir sonraki gruba geçer. 6) Bu aşamada sırası gelen grup (bu örnek için, 2 numaralı grup) ilk hakkında doğru cevap veremezse sıra bir sonraki gruba geçer (3 numaralı grup).
--	--

	7) İlk seferde doğru cevabın bulunması halinde, 3 yanlış hakkı ile tura devam edilir. 8) Son doğru cevap açıldığında tur biter. 9) Gruplar verdikleri doğru cevapların yanında yazan sayı kadar (yüz kişi içinden bu cevabı verenlerin sayısı) puan alırlar. 10) Eğer bir tam turda (sıra tekrar 1. numaralı gruba geldiğinde) cevapların hepsi açılmamışsa tur biter. 11) Açılmayan cevaplar da açılır. 12) Bir sonraki tur 2 numaralı gruptan başlar. Katılımcıların 7 sorunun hepsini aynı enerji ve dikkat ile sürdürmesi kolay olmayabilir. Bu aşamada gruplar ile devamlı konuşmak, bir yarışma havasında eğlenmek, verilen cevaplar sırasında heyecan yaratmak için kısa süreli beklemler ve yüksek sesli tebrikler yarışmanın heyecanını arttırabilir. Sorular: 1) Aktif yurttaş dediğin yapar. 2) Bence yurttaşlık’a(e) bağlıdır/dayalıdır. 3) Anayasa herkes için’dır. 4) ülkesinin yurttaşı olmak isterdim. 5) Kamusal alanın düzenlenmesinde etkin rol’dadır. 6) Bir yurttaşın hakları deyince aklıma gelir. 7) ST – Devlet ilişkisindeki benzer bir ilişki ile arasında vardır. Cevaplar sokakta 100 kişiye sorulduğunda çıkabilecek gibi düzenlenir. Bu aşamada hangi konuların tartışılması isteniyorsa cevaplar da onlara göre düzenlenebilir. Yarışma 7 sorunun tamamlanması ile sonuçlanır ve ara verilir. Verilen aradan sonra çözümleme aşamasına geçilir. Yardımcı sorular: 1) Yarışma nasıl gitti? Neler yaşandı? 2) Sorulara cevapları nasıl verdiniz? 3) Hangi sorularda zorlandınız? 4) Cevapları nasıl buldunuz? 5) Cevaplarda olması gerektiğini düşündüğünüz ama olmayan şeyler nelerdi? 6) Bu sorular size yurttaşlık ile ilgili neler düşündürdü? Çözümleme sırasında bilgi notunda verilen konularda interaktif bir moderasyon ile bilgi girdisi yapılır.
Bilgi Notu:	Kymlicka ve Norman (2008); Marshall ve Bottomore (2006); Turner (1993).

Oturum 5: STK Fuarı Hazırlık

Oturumun Adı:	Fuar Hazırlık Uygulaması
Süre:	120 dakika
Gerekli Malzemeler:	Poster kâğıtları, renkli kalem ve boyalar.
Amaç/ler:	Fuar hazırlık uygulaması ile Şebeke Projesi yüz yüze eğitime katılacak ve sonrasında Uzaktan Öğrenim Programı'nı takip edecek katılımcıların temsil ettikleri kurumları anlatan bir poster hazırlaması; bu sayede, kurumların Şebeke projesi sonrası da ilişkide kalabilmesi ve kurumlar arası bir ağ oluşması.
Hedef/ler:	Kurumlar arası olası işbirliği için kurumların çalışma şekli, hedef kitlesi, yapılanması gibi konuları diğer gruplarla paylaşımlarını sağlamak.
Metot:	Serbest çalışma
Uygulanışı:	Renkli kalemler, kâğıtlar, posterler gibi tüm malzemeler odaya bırakılır. Katılımcılar odaya davet edilip kendilerinden odada bulunan malzemeleri kullanarak temsil ettikleri kurumu, kurumun yapılanmasını, çalışma şeklini, hedef kitlesini, ne tür çalışmalar sürdürdüklerini vb. anlatan bir poster hazırlamaları istenir.
Öneriler/Görüşler:	Katılımcıların kendilerini rahat hissedecekleri ve yaratıcılıklarını destekleyecek bir ortam yaratılması daha detaylı posterler üretmelerine imkân sağlayacaktır.

Gün 2

Oturum 1 - 2: Sivil Toplum Kuruluşları Fuarı

Oturumun Adı:	Sivil Toplum Kuruluşları Fuarı
Süre:	110 dakika
Gerekli Malzemeler:	STK tombalasının çıktıları, Kalem, STK sunum posterleri ve Yapıştırıcı.
Amaç/lar:	STK fuarı uygulaması ile Şebeke Projesi yüz yüze eğitimine katılan katılımcıların eğitime katılan diğer kurumları tanıması ve olası potansiyel ortaklıkların oluşması.
Hedef/ler:	Kurumlar arası olası işbirliği için kurumların çalışma şekli, hedef kitlesi, yapılanması gibi konuları diğer gruplarla paylaşmalarını sağlamak.
Metot:	Fuar ve tombala uygulaması
Uygulanışı:	Katılımcılardan salonda uygun bir yer bulmaları ve önceki oturumda hazırladıkları kurum posterlerini buralara asmaları istenir. Her katılımcıya önceden hazırlanmış STK tombalaları dağıtılır. Katılımcıların odanın çeşitli yerlerine asılmış posterlerin sahiplerini bularak o kurumlar hakkında bilgi edinip tombaladaki boşluklara yazmaları istenir. Amaç katılımcıların mümkün olduğunca kurumu detaylı olarak incelemesidir. Tombala çizelgesini ilk tamamlayan tombala yapmış olur.
Bilgi Notu:	Örnek tombala çizelgesini aşağıda bulabilirsiniz.

STK Tombalas

Uluslararası fon kullanan iki kurum bulun	Sadece gönüllü bazlı çalışan bir kurum bulun
Kullanılabilir bir ofisi olan bir kurum bulun	Güçlendirme üzerine çalışan üç kurum bulun
Kendi iktisadi işletmesi olan bir kurum bulun	Uluslararası çalışan bir kurum bulun

Oturum 3 - 4: Ömer Madra ile Söyleşi ve Söyleşi Üzerine Söyleşi

Programın bu bölümünde Ömer Madra ile bir söyleşi gerçekleştirildi. Madra, yaklaşık 2 saat boyunca katılımcılarla 'Ernest Callenbach: Last Words to an America in Decline', 'Bill McKibben: A Movement for a New Planet', 'Naomi Klein: Overcoming 'Overburden', The Climate Crisis and a Unified Left' makaleleri üzerine fikirlerini paylaştı. Hayatta kalmak için sahip olunması gereken umut, karşılıklı destek, pratik beceriler, organize olmak ve çelişkilerle yaşamayı öğrenmek gibi konular üzerine paylaşımlarda bulundu.

İkinci kısımda, Ömer Madra ile katılımcılar yaklaşık bir saat boyunca soru-cevap şeklinde yürüten bir sohbet yürüttüler.

Konuğumuz Ömer Madra eğitim salonundan ayrıldıktan sonra katılımcılarla yaklaşık bir saat süren bir değerlendirme oturumu yapıldı. Konuşmanın beklentilerini karşılayıp karşılamadığı, paylaşılan tarihsel ve teorik çerçeve üzerine yorumları ve eleştirileri alınarak oturum sonlandırıldı.

Konuşmanın kısa bir videosuna ve tam metnine www.sebeke.org.tr adresinden ulaşılabilir.

Oturum 5: Film Akşamı – No

Oturumun öğrenme, bilgi ve beceri hedefleri kapsamında katılımcılarla film gecesi gerçekleştirildi. Pablo Larraín'in yönetmenliğini yaptığı 2012 yapımı "NO" filmi izlendi. Film, 1988'de gerçekleştirilen Şili referandumundan yola çıkar. Filmin ardından büyük grupta film üzerine düşünceler paylaşıldı.

Oturum 1 - 2: Sivil Toplum Kuruluşları ve Katılım

Oturumun Adı:	Sivil Toplum Kuruluşları ve Katılım
Süre:	120 dakika
Gerekli Malzemeler:	Katılım ile ilgili örneklerin yazılı olduğu kâğıtlar (5'er adet) Katılıyorum – Katılmıyorum uygulaması için yargı kâğıtları.
Amaç/lar:	Eğitim programının ana eksenini oluşturan savunuculuk ve katılım ile ilişkili olarak sivil toplum örgütlerinin katılım ve temsiliyet konusu ile ilişkisinin irdelenmesi.
Hedef/ler:	Sivil toplum örgütlerinin kişi ve gruplar için mi yoksa konular için mi temsiliyet sağladığının tartışılmasını sağlamak. Sivil toplum örgütlerinin katılımının karar mekanizmalarına katılımının yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde olabileceği bilgisinin edinilmesini sağlamak. Farklı düzeylerdeki karar mekanizmasına katılım için sivil toplum örgütlerinin kimin katılımını, nasıl bir temsiliyet ile gerçekleştirdiği ve katılım – temsiliyetin nasıl belirlenip düzenlendiğinin tartışılmasını sağlamak.
Metot:	Katılım ve temsiliyet ile ilgili yargılarla Katılıyorum – Katılmıyorum uygulaması
Uygulanışı:	Uygulama anlatılır. Uygulamada çeşitli yargılar hakkında tartışılacak, ancak tartışma için bir yöntem kullanılacaktır. Eğitim salonunda kullanılacak alanın bir tarafı "katılıyorum" karşı tarafı "katılmıyorum", arada kalan kısmı da "kararsızım" bölgesi olarak tanımlanır. Katılımcılar tarafından kolay anlaşılabilir olması için her bölgeyi tanımlayan kelimelerin yazıldığı kâğıtlar alanlara yapıştırılabilir. Uygulamaya herkesin ortadaki "kararsızım" alanında başlayacağı ve okunan yargıya göre "katılıyorum" ya da "katılmıyorum" alanına geçebilecekleri söylenir. Herkes duracağı yeri belirledikten sonra "katılıyorum" ve "katılmıyorum" alanlarında duran kişilere söz verileceği ve neden orada olmayı tercih ettikleri, yargı ile ilgili düşünce ve argümanlarını paylaşılabilecekleri ancak ortadaki "kararsızım" alanında olan kişilerin söz hakkının olmayacağı söylenir.

	Herkesin ortaya gelmesi sağlandıktan sonra ilk yargı okunarak tartışma başlatılır. Bir tarafın düşünceleri alındıktan sonra diğer tarafa söz verilir. Her iki taraf da birer kez konuştuğuktan sonra yer değiştirmek isteyen olup olmadığı sorulur. Yer değiştirenlerden isteyenlere tekrar söz verilir. Bir yargının yeterince tartışıldığı düşünülüyorsa bir sonraki yargıya geçilebilir. Tüm yargılar tartışıldıktan sonra büyük grup oturma düzenine geri dönülerek uygulama üzerine konuşmaya başlanır. Uygulama üzerine konuşurken katılımcıların neler hissettiği, uygulama ile ilgili ne düşündükleri, karar verirken zorlanıp zorlanmadıkları gibi sorulardan faydalanılabilir. Yargıların üzerinden kısa kısa geçilip tartışma konularına değinilerek, yeni sorular varsa onlar üzerine konuşulduktan sonra oturum tamamlanabilir.
Öneriler/Görüşler:	Katılıyorum – Katılmıyorum uygulaması için yargılar Danışma toplantılarına kimin/hangi örgütlerin katılacağı ile ilgili konuda çalışan kamu kurumları karar vermelidir. Yasa yapım süreçlerine ilgili tüm tarafların dahil edilmesi yasa yapım süreçlerini uzun ve verimsiz kılar. Karar alıcılar sivil toplum örgütlerinden aldıkları geribildirimleri göz ardı edebilirler. Karar alıcılar bazı özel konularda sadece o konuda uzmanlaşmış örgütlerle birlikte çalışmalıdır.

Oturum 3 - 4: Savunuculuk – Akagera

Oturumun Adı:	Savunuculuk
Süre:	120 dakika (Ara ve Tartışma dahil)
Gerekli Malzemeler:	Rol kartları.
Amaç/lar:	Savunuculuk faaliyetlerinde sorunların çok aktörlü ve çok boyutlu yönünün yaşayarak incelenmesi.
Hedef/ler:	Zor durumlarda sorunların çok aktörlü ve çok boyutlu yanını göz önüne alabilen bir savunuculuk çalışması hakkında fikir geliştirebilmek. Katılımcıların empati yeteneklerini geliştirmek. Katılımcıların savunuculuk yeteneklerini geliştirmek. Katılımcıların kendi aralarında iletişim ve işbirliği becerilerini geliştirmek.
Metot:	Çok taraflı bir müzakere ve karar toplantısının canlandırılması
Uygulanışı:	Katılımcılar olabildiğince eşit sayılarda 5 gruba ayrılır. Her grup için grup üye sayısı kadar rol kâğıdı hazırlanır. Katılımcılara Ruanda'da Birleşmiş Milletler kolaylaştırıcılığında yürütülen bir toplantıyı konunun tarafları olarak canlandıracakları anlatılır. Canlandırılacak toplantı Ruanda'da iç savaş ve soykırım sonrası yaşanan nüfus hareketleri nedeniyle ortaya çıkan ihtiyaç nedeniyle hazırlanmakta olan toprak reformu hakkındadır. UNDP (BM Kalkınma Programı) uzmanlarınca yürütülecek toplantının tarafları Ruanda hükümeti, CUARWA (Ruanda'da yaşayan Bahimalar ve yerli halkların temsilcisi olan bir STK), iç savaş sonrası geri dönüş yapan mülteciler ve Orta Afrika bölgesinde çalışan Dünya Doğal Yaşamı Koruma Vakfı (WWF) temsilcileridir. Duruşma rol kartları ilgili gruplara dağıtılır. Gruplara duruşma için rol kartlarını okumaları ve savunacakları görüş ve stratejileri hazırlamaları için 30 dakika verilir. Tüm gruplar hazır olduğunda katılımcılar genel oturuma davet edilir. Her grup kendine ayrılan bölüme oturur. Toplantıyı UNDP uzmanları başlatır, yürütür ve sona erdirir.

	UNDP dışındaki grupların görüşlerini açıklamak için 5'er dakikası vardır. Toplantı yöneticileri gruplara sırayla söz verir. Bunun sonrasında, uzmanların gruplara sorular yönelterek yanıtlarını almak ve farklı argüman ve ifadeleri özetlemek için ek 10 dakikası vardır. Ara sonrasında, toplantı ve grupların rollerini nasıl yürütükleri hakkında geribildirimler alınarak savunuculuğun zorlu ve tartışmalı konuları üzerine bir tartışma yürütülür. Bu aşamada, şu ve belirlenecek diğer sorular üzerinde tartışılabilir: • Çözüm bulmak kolay mı, zor mu? • Bir çözüm üzerinde anlaşmaya, diğer yandan da gruptaki herkesi karar alma sürecine dahil etmeye çalışırken herhangi bir gerilim yaşandı mı? • Tarafların eşit güçte olmaması süreci nasıl etkiliyor? En zor konumda olan taraf hangisi? • En ateşli tartışmalar hangi konular üzerinde yapıldı? Gerçek durumla ilgili aşağıdaki bilgi verilerek oturum sonlandırılır: "Bu toplantı hayal ürünüdür. Bütün taraflar gerçek olmasına karşın Bahimalar sürece hiç katılmamıştır. Toprak reformu yasası çıkmış ve Akagera Milli Parkı'nın orijinalinin 1/3'ü kadar olan hali tescillenerek toprakları üzerine yerleşmiş olan mültecilere tahsis edilmiştir, ancak sürecin hakaniyeti üzerinde tartışmalar sürmektedir."
Öneriler/Görüşler:	Senaryo hakkında durum açıklaması ve grupların rol kartları aşağıdadır.

Akagera ve Bahimalar Rol Kartları (Hazırlayan: Alper Akyüz)

Durum
Ruanda, Afrika ülkeleri arasında nüfus yoğunluğu en yüksek olan ve bu nedenle kaynakları en kıt olan ülkeler arasındadır. Ülke nüfusunun büyük çoğunluğunu iki farklı etnik grup olan Hutular ve Tutsiler oluşturmaktadır. Hutular ve Tutsiler, 1990'ların ilk yarısında Ruanda Soykırımı olarak da adlandırılan iç savaş sonucunda 1.000.000'u aşkın kişinin ölmesine de neden olan sürekli bir çatışma içindedir. Ruanda Yurtsever Cephesi adlı ısyancı Tutsi grubu bu olaylar sonrası yönetimi ele geçirmiştir.

1950'lerin sonundaki hükümet değişikliğinin ardından komşu ülkelere iltica eden 1.000.000 Tutsi mültecinin 30 yılı aşkın bir süre sonra ülkeye geri dönmesi yeraltı kaynakları ve kurulu bir sanayii bulunmayan ülkede zaten kısıtlı olan tarım arazileri üzerinde fazladan bir baskı oluşturmuştur.

Öte yandan, Ruanda'da 20. yüzyıl başlarında Belçikalı sömürgeciler tarafından oluşturulan ve hem tehlike altındaki türlere ev sahipliği yapan, hem de ülkenin kuzeyindeki Parc des Volcans'daki dağ gorilleri gibi ('Sisteki Goriller' filmi'ni hatırlayabilirsiniz) ünlü türler yüzünden turist çekme potansiyeli de bulunan üç büyük Milli Park bulunmaktadır. Bunların en büyüğü olan Akagera (aşağıdaki haritada doğal sınırlarını görebilirsiniz) aynı zamanda yerli Bahima kabilesinin de yaşam alanıdır. Modernlikten uzakta yaşayan ve geçimini büyükbaş hayvancılık ve çömlekçilikten sağlayan Bahima kabilesi göçmen olarak doğayla barış içinde geleneksel bir yaşam sürmektedir.

Hayvan yetiştiriciliği ile uğraşmaları, zebra, impala ve antilop gibi diğer büyük otçul hayvanların besini olan otların yetişmesine de yol açtığı için ekolojik açıdan da yararlıdır. 20. yüzyıl boyunca doğa koruma alanlarını terk etmeye zorlanan birçok kabilenin sonucudur.

Akagera, isyan ve soykırım sırasında isyancı Tutsiler ve Hutu hükümet kuvvetleri arasındaki ana çatışma alanlarından birisi olmuştur. Bahimalar her iki tarafça da öldürülerek köylerini terk etmeye zorlanmış, vahşi hayvanlar yiyecek için avlanmış ve savan denilen çayırlar tarım arazisine dönüştürülmek üzere yakılmıştır. Birçok doğa korumacı da alanı ve ülkeyi terk etmeleri için tehdit edilmiş, hatta öldürülmüştür. Çatışmaların durması ve yeni Tutsi hükümetinin oluşması sonrası ülkeye geri dönen mülteciler arazi kıtlığı nedeniyle parkın büyük bölümünü işgal etmişler ve toplam alanını üçte birine indirmişlerdir.

Şimdi hükümet bu arazileri mültecilere kalıcı olarak tahsis etmek için bir yasa tasarısı hazırlamak üzeredir ve bu karar Bahima kabilesinin hakları ve doğa ve vahşi yaşamı koruma kaygıları açısından yeni sorunlara yol açabilecektir. Bu nedenle, ülkede projeler yürüten UNDP (BM Kalkınma Programı) uzmanlarınca bir toplantı düzenlenmiştir ve toplantıya Ruanda hükümeti, CUARWA (Bahima ve yerli halkların temsilcisi olan bir STK), mülteciler ve Orta Afrika bölgesinde çalışan Dünya Doğal Yaşamı Koruma Vakfı (WWF) temsilcileri katılacaktır.

Toplantı Rol Kartı: UNDP Uzmanları

Ruanda'daki Akagera Milli Parkı'nın kamuya ait olan arazilerini ülkeye dönüş yaparak barınma ve tarım için kullanmak üzere işgal eden Tutsi mültecilere tahsis edecek olan yasa tasarısı üzerine düzenlediğiniz tartışma toplantısında moderatörlük yapacaksınız. İç savaş sırasında park Tutsi gerillalarınca kullanılmış ve vahşi yaşam ve yerli göçmen Bahima kabilesinin yaşamı ciddi bir tahribata uğramış, park alanı orijinal büyüklüğünün üçte birine düşmüş ve arta kalan Bahimalar sınırlı topraklarda yerleşik bir hayata zorlanmıştır. Her ne kadar hem çevre ve doğanın korunması, hem de insani kalkınma UNDP'nin ana amaçları olsa da çatışmalara doğrudan müdahale edemezsiniz.

Sizin rolünüz toplantıya katılan dört tarafı görüşlerini açıklamak üzere davet etmektir. İşiniz konuları netleştirmek ve görüşleri özetleyerek toplantıyı kolaylaştırmaktır.

Sorunun odağında özellikle arazi bakımından kıt kaynakları bulunan bir ülkede birbirleriyle ve insan haklarıyla çatışma halinde olan taleplerin nasıl çözümleneceği bulunmaktadır. Hükümet ve mülteciler kalkınma hakkıyla birlikte barınma ve adil gelir hakkını, Bahimalar sağlıklı bir çevrede kültürlerini uygulayarak yaşama hakkını, WWF ise biyolojik çeşitlilik ve sağlıklı bir çevreyi savunmaktadır.

İşiniz bütün tarafların 5'er dakikalık sunum süresini gözetmek ve sunumlar sonrasındaki 10 dakikalık zamanda taraflar için önceden hazırladığınız kritik soruları sorarak durumun bütün açıklığıyla ortaya çıkmasını sağlamaktır.

Toplantı Rol Kartı: Ruanda Hükümeti

Hükümetiniz kitle kıyımlarına yol açan şiddetli çatışmaların sona ermesinden ve on yıllardır yurtdışında yaşayan ve bu sırada ülke içindeki mülklerini kaybetmiş olan mültecilerin topluca geri dönmelerinden sonra oluştu.

Bunlar arasında büyük bir grup Tutsi mülteci, Bahima kabilesinin iç savaş öncesinde herhangi bir mülkiyet belgesi olmadan içinde göçmen olarak yaşadığı ülkenin en büyük milli parkı olan Akagera'nın topraklarını işgal etti. İç savaş sırasında park ciddi bir tahribata uğradı. Parka yerleşen mülteciler, kaçmak zorunda kaldıklarında kaybettikleri mülklerine karşılık olarak park arazisi üzerinde mülkiyet hakkı talep ediyorlar. Mültecilerin kaybını karşılayacak ve gelir kaynağını yaratacak başka bir arazi olmadığını ve bu insanların aynı zamanda size oy veren ana gruplardan olduğunu da göz önünde tutarak taleplerine bir yanıt vermeniz gerekiyor. Bu nedenle, bir yasa tasarısı hazırlamak üzere tartışma başlattınız.

Öte yandan, uluslararası insan hakları grupları Bahima'ları temsil eden CUARWA'nın park alanına yeniden yerleşme talebini destekliyor. WWF gibi Batılı doğa ve vahşi yaşamı koruma grupları da park alanının vahşi yaşam için koruma alanı olarak yeniden kazanılması için önlem alınmasına yönelik baskı uyguluyor. Batılı turistleri de çeken dağ gorillerinin yaşadığı Parc des Volcans gibi başarılı örnekler diğer iki milli parka da turizm yatırımları yapılmasını teşvik ediyor ve bunlar arasında Akagera göller, dağlar, yağmur ormanı ve savanlar gibi farklı bölgeleri de içerdiğinden özellikle önemli. Şimdi pozisyonunuzu sunmak için argümanlarınızı oluşturmanız gerekiyor. Toplantı sırasında bunları sunmak için beş dakikanız olacak.

Toplantı Rol Kartı: Mülteci Temsilcileri

Ülkeye geri dönerek bir zamanlar Akagera Milli Parkı içinde kalan araziye yerleşen mültecilerin temsilcilerisiniz. Siz veya aileleriniz 30 yıldan uzun bir süre önce ülkeyi ve bütün mülkünüzü terk etmeye zorlanmıştınız ve o zamandan bu yana komşu ülkelerde mülteci olarak yaşamaktaydınız. Şimdi yeni hükümetle birlikte geri dönme olanağına kavuştunuz ve yerleşerek çiftçilik yapmak için bulabildiğiniz tek yer bu park arazisi oldu.

Arazinin tarım için kullanılması ve insanların yerleşmesiyle yağmur ormanları ve savanlar ciddi bir tahribata uğramış ve vahşi yaşam yok olma noktasına gelmiş durumda. Ancak, resmi olarak burası hâlâ kamu mülkiyetinde bir park alanı ve Batılı korumacılar vahşi yaşamın kendisini yenileyebileceğini öne sürüyorlar. Siz kayıplarınız karşılığında barınma ve ekonomik gelir haklarınızı kazanmak için bu arazi üzerinde mülkiyet hakları talep ediyorsunuz ve hükümeti bunun için bir yasa tasarısı hazırlamaya ikna edebildiniz. Diğer yandan, iç savaş öncesi bu alanda yaşayan yerli Bahima kabilesi de geleneksel yaşam biçimini ve hayvancılığı sürdürebilmek için geri dönmek istiyor.

Hükümetin taleplerinize yanıt olarak hazırlamakta olduğu yasa tasarısı için şimdi UNDP tarafından düzenlenen toplantıda haklarınızı talep etme olanağınız var. Pozisyonunuzu sunmak için argümanlarınızı oluşturmanız gerekiyor. Toplantı sırasında bunları sunmak için beş dakikanız olacak.

Toplantı Rol Kartı: CUARWA (yerli kabilelerin örgütü)

Siz Akagera Milli Parkı sınırları içinde herhangi bir tapu ya da mülkiyet belgesi olmadan ve mülkiyet hakkı talep etmeden, kendi az sayıdaki büyükbaş hayvanlarını güderek ve çömllekçilik yaparak geleneksel bir göçmen yaşamı sürdürögelmiş Bahima halkının temsilcilerisiniz; bir doğa koruma alanında kalmasına izin verilmiş birkaç kabileden birisiniz.

Ancak isyancı kuvvetlerin parkı bir üs olarak kullanmaya başlamasıyla çarpışan isyancı Tutsiler ve hükümet kuvvetlerinden Hutuların arasında kalan kabilenizin çoğu üyesi öldüröldü. Parkı terk etmek zorunda kaldığınızda başkent Kigali'nin dış mahallelerine yerleşmek zorunda kaldınız, ancak hayvancılık, küçük ölçekli çiftçilik ve çömllekçilik dışında bir şey bilmediğiniz için herhangi bir geliriniz ve sağlıklı barınma imkânınız da yoktu. Mutlak bir yoksulluk içinde ve sağlıklı koşullarda yaşamınızı sürdürdünüz ve çocuklarınızın da eğitime erişimi yoktu. Savaş sona erdiğinde ise ülkeye geri dönen mülteciler park arazisini işgal ettiğı için Akagera'ya döndüğünüzde sınırlı topraklarda yerleşik bir hayat sürmek zorunda kaldınız. Yalnızca uluslararası insan hakları gruplarından destek göröyorsunuz ve durumunuz bu nedenle Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nde tartışıldı. Parktan ayrı bulunduğunuz süre içinde halkınız az da olsa modern ticaret ve şehir yaşamıyla tanıştı ve böylece diğer yerli halklarla birlikte CUARWA adlı STK kuruldu.

Şimdi hükümet mültecilerin isteklerine yanıt vermek amacıyla park alanını mülk olarak tahsis edecek bir yasa tasarısı hazırladı. Bu konuda UNDP tarafından düzenlenen bir toplantıda haklarınızı talep etme olanağınız var. Haklarınızı savunmak için argömanlarınızı hazırlamanız gerekiyor. Toplantıda bunları sunmak için 5 dakikanız olacak.

Toplantı Rol Kartı: Dünya Doğal Yaşamı Koruma Vakfı (WWF)

Siz dünyanın en prestijli doğa koruma örgütlerinden olan WWF'in bölgesel ofisini temsil ediyorsunuz. Ruanda'daki milli parkların ve tehlike altındaki türlerin korunmasında vakfınızın Belçika ofisi zamanında önemli bir rol oynamış, ancak bunun sonucunda park alanlarında yaşayan yerli kabileler de bölgeyi terk etmeye zorlanmış. İç savaş sırasında sizin ve diğer doğa koruma örgütlerinin çalışanları da ülkeyi terk etmeye zorlanmış ve hatta bazıları öldürölmüş. Bu arada, büyük vahşi hayvanların çoğu yiyecek ve zevk için avlanmış, koruma altındaki araziler geri dönen mülteciler tarafından işgal edilmiş, ormanlar kesilmiş, savanlar/çayırlar yakılmış ve parkların korunan arazileri böylece önemli ölçüde küçölmüş durumda. Ülkeye geri dönen mülteciler ülkenin en büyük milli parkı olan Akagera'nın büyük bölümüne yerleşerek tarım ve yerleşim için kullanmaya başlamışlar ve bu arazinin kendilerine mülk olarak tahsis edilmesini talep ediyorlar. Benzeri bir durumda iç savaşla birlikte bölgeyi terk etmeye zorlanmadan önce park alanı içinde geleneksel hayvancılık, küçük ölçekli çiftçilik ve çömllekçilik yaparak yaşayan göçmen Bahima kabilesi de bulunuyor. Ruanda'nın yeni hükümeti mültecilerin talebine yanıt vermek üzere bir yasa tasarısı hazırlıyor ve olanak tanırsa vahşi yaşam kendisini yenileyebileceğinden doğa koruma açısından da acil bir durum. Yeni hükümet aynı zamanda Batı ile iyi ekonomik ilişkiler kurmak istiyor ve parkların turizm (ve dolayısıyla gelir getirme) potansiyeli oldukça çekici.

Şimdi UNDP tarafından düzenlenen bir toplantıda görüşlerinizi dile getirme olanağına sahipsiniz. Bunun için görüşlerinizi hazırlamanız gerekiyor. Toplantıda bunları dile getirmek için beş dakikanız olacak.

2. Bölüm için küçük gruplara talimatlar:

Beş kişilik bir grupsunuz, UNDP uzmanı dışında her biriniz dört taraftan birini temsil ediyor:

- Ruanda hükümeti
- Mültecilerin temsilcisi
- CUERWA (Bahima) temsilcisi
- WWF bölge ofisi temsilcisi

Kurallar:

Sırayla herkes kendini ve temsil ettiği tarafın görüşünü anlatır.

Ardından her kişi duruşma sonundaki durum ile ilgili hislerini, çözüm bulmanın kolay ya da zor olduğu şeklinde görüşünü belirtir.

Şimdi işiniz beş üye arasında uzlaşmaya dayalı, tatmin edici bir karara ulaşmaya çalışmaktır.

Tartışmayı üç tur halinde yapabilirsiniz. Tartışmayı UNDP uzmanı yönetir ve kendi görüşünü en sonda belirtir.

- Birinci tur: Görüşünüzü açıklayın.
- İkinci tur: Çözüm için fikirlerinizi belirtin.
- Üçüncü tur: Değişik çözümler üzerinde müzakere yapın.

Uzlaşma çalışmalarının en sonunda, sonuçları diğer katılımcılara sunacak bir sözcü seçin.

Gün 4

Oturum 1: Genel Toparlama – 1,5 Dürüm

Oturumun Adı:	Toparlama - 1,5 Dürüm
Süre:	60 dakika
Gerekli Malzemeler:	Eğitim boyunca kullanılan Poster kâğıtları.
Amaç/lar:	Eğitim boyunca değinilen tüm konuların, eğitim akışı ile birlikte tekrar gözden geçirilmesi ve katılımcıların kavramsal tartışmalar-da aklına takılan soruların cevaplanması.
Hedef/ler:	Eğitimin kavramsal oturumlarına dair katılımcıların aklına takılan soruların sorulması için zemin yaratmak. Eğitimin akışının ve kavramsal çerçevesinin üstünden geçmek. 4 gün boyunca gerçekleşen oturumlardaki yaklaşımların ve içeriklerin önemli kısımlarını katılımcılarla birlikte tekrar hatırlamak.
Metot:	Eğitim Duvarı
Uygulanışı:	Eğitimin kavramsal oturumlarında kullanılan tüm poster, çıktı, hazırlanan dokümanlar, vb. malzemeler toplanır. Toplanan malzemeler büyük bir duvarda katılımcıların tek bakışta görebilecekleri şekilde eğitim günlerine ayrılarak sırayla dizilir. Daha sonra, katılımcıların özellikle kendi deneyimlerinden bahsetmesi sağlanarak, eğitim programı ve gerçekleşen oturumlar üzerinden son 4 gün hatırlatılır. Özellikle bu noktada katılımcılara oturumların öğrenme hedeflerini de göz önünde bulundurarak eğitimin hikâyesinin anlatılması önemlidir. Bu aşamada, eğitimin ilk günü anlatılan metodoloji ile birlikte yurttaşlık, kamusal alan, katılım, sivil alan, savunuculuk konularının nasıl bir akış içerisinde birbirine bağlandığı anlatılır. Sonrasında, katılımcılara söylemek ya da tartışmak istedikleri konular olup olmadığı sorulur. Gelen sorularla birlikte, eğitim boyunca eksik kalınan kavramsal noktalar tamamlanır. Bu aşamada doğrudan cevaplar vermek yerine diğer katılımcıların öğrenmelerinden yararlanmak faydalı olacaktır.

Öneriler/Görüşler:	Eğitim süresince kullanılan her türlü malzemenin yeniden üretilmemesi adına gün gün saklanması ve muhafaza edilmesi önemlidir. Özellikle eğitim esnasında kullanılan malzemeler görsel hafızayı tetiklediğinden malzemelerin üstüne sonradan bir şey eklenmemesi güvenilirlik açısından da düşünülmelidir.
--------------------	--

Oturum 2: Değerlendirme Oturumu

Oturumun Adı:	Uzaktan Eğitim Teknik Bilgilendirme
Süre:	90 dakika
Gerekli Malzemeler:	Projektör, internet bağlantısı, katılımcı kullanıcı adları ve şifreleri.
Amaç/ler:	Katılımcıların uzaktan eğitim sürecine dair bilgilendirilmesi.
Hedef/ler:	Katılımcıların uzaktan eğitim platformuyla ilk defa tanıştırılması. Platformun işleyişi (teknik olarak) ve roller konusunda bilgi paylaşımında bulunmak. Uzaktan eğitim süresinde katılımcılar, kolaylaştırıcılar ve izleyicilerin rolleri ve kendilerinden beklenenler konusunda bilgi aktarımı yapmak.
Metot:	Büyük grup bilgi aktarımı, projeksiyon üzerinden platform ara yüzü sunumu.
Uygulanışı:	Uzaktan eğitim sürecinde kolaylaştırıcı rolünü üstlenen kişiler uzaktan öğrenimin genel işleyişi hakkında bilgi paylaşırlar. Projeksiyon kullanarak platforma nasıl giriş yapılacağı ve platformun sunduğu imkânlar birlikte deneyimlenir. Katılımcılara ilk girişlerinde kullanacakları kullanıcı adları ve şifreleri dağıtılır. Uzaktan öğrenim programı içeriği paylaşılarak katılımcıların program hakkındaki soruları cevaplanır. Katılımcıların uzaktan öğrenime dair beklenti ve endişeleri hakkında kısa bir soru-cevap uygulaması yapılarak oturum kapatılır.
Öneriler/Görüşler:	Katılımcılarla sürecin geri kalanında yüz yüze görüşmek nadiren mümkün olacağından bu oturumun soru işareti bırakmayacak şekilde tamamlanması son derece önemlidir. Teknik imkânların uygun olması halinde, katılımcıların eğitim alanını terk etmeden platforma ilk girişlerini yapmaları süreci kolaylaştıracaktır.

Oturum 3: Değerlendirme Oturumu

Oturumun Adı:	Başlangıç Eğitimi – II Değerlendirme Oturumu
Süre:	120 dakika
Gerekli Malzemeler:	Değerlendirme Formu – I ve II, Üzerine hedef tahtası çizilmiş 5 ayrı poster, kalın uçlu renkli tahta kalemli (katılımcı sayısı kadar.)
Amaç/lar:	Başlangıç Eğitimi'nin katılımcılarla birlikte içerik ve süreç açısından değerlendirilmesi.
Hedef/ler:	Son test uygulamasının yapılması. (Ön test eğitimin başında uygulanmıştır). Katılımcıların eğitim sürecine ilişkin yazılı değerlendirmelerinin alınması. Katılımcıların eğitim sürecine ve etkisine dair görsel ve sözel değerlendirmelerinin büyük grupta alınması.
Metot:	Form uygulaması (Bireysel) Görsel – Sözel Değerlendirme (Büyük Grup)
Uygulanışı:	Oturuma değerlendirme oturumunun akışı ve kullanılan yöntemlerin rasyonelinin paylaşılması ile başlanır. Bireysel, yazılı değerlendirme (form uygulaması) için gerekli yönerge verilir (form numarası ile ilgili hatırlatma, B ve C sütunlarının nasıl doldurulacağı, vb.) ve formlar dağıtılır. Bütün katılımcılar formu tamamlayana kadar beklenir. Formlar tamamlandıktan sonra büyük grupta görsel – sözel değerlendirmeye geçilir. Daha önceden hazırlanan, üzerinde 1'le 5 arasında puanlar yer alan hedef tahtalarının bulunduğu 4 veya 5 poster kâğıdı sırası ile kullanılır. Uygulamaya başlamadan önce katılımcılardan kalın uçlu renkli tahta kalemli birer adet almaları istenir. Uygulamanın nasıl gerçekleşeceği açıklandıktan sonra sıra ile sorular/maddeler katılımcılar ile paylaşılır. Her sorudan/maddeden sonra katılımcılardan 1 ile 5 arasında yaptıkları değerlendirmelerini hedef tahtası üzerinde işaretlemeleri istenir ("1" bu maddeye hiç katılmadıklarını "5" ise tamamen katıldıklarını gösterir).

	Böylelikle, her bir madde için hedef tahtası üzerinde bütün katılımcıların değerlendirmelerini gösteren bir grafik oluşur. Daha sonra katılımcılardan hem ortaya çıkan grafiğe dair fikirlerini hem de kendi yanıtlarını büyük grupta paylaşımları istenir. Aynı madde ile ilgili farklı uçta fikirler ortaya çıkarsa bunlarla ilgili bir tartışma zemini oluşturulmaya çalışılır. Tartışma sonunda ortaya çıkan sonuçlar moderatör tarafından özetlenerek katılımcılarla paylaşılır ve onayları istenir. Bu süreç her bir madde için ayrı ayrı gerçekleştirilir. Oturumda kullanılan maddeler: • Eğitimin başındaki beklentilerim karşılandı. • Sivil toplum, yurttaşlık, savunuculuk kavramları ile ilgili temel, güncel tartışma alanlarına ilişkin bilgim arttı. • Eğitim süresince/sonunda değişen kanaatlerim, fikirlerim oldu (tartışmanın derinleşmesi için kullanılan ek madde: Farkına vardığım şeyler oldu.) • Uzaktan öğrenime yönelik ilgim, motivasyonum arttı.
Öneriler/Görüşler:	Katılımcılara formların ve görsel-sözel değerlendirmenin eğitim sürecine katılım sağlamalarının bir aracı olduğunun söylenmesi, genellikle değerlendirme ile ilgili motivasyon eksikliğinin azalmasında etkili olabilmektedir. Soruların doğru veya yanlış cevaplarının olmadığı ve bu çalışmanın bireysel olarak gerçekleştirilmesinin önemli olduğunun katılımcılarla paylaşılmasında fayda olacaktır. Katılımcılardan mümkünse salon içerisinde kalmaları istenir. Ancak katılımcılar salondan çıkmayı talep ederlerse birlikte bir süre belirlemek iyi olacaktır (iki form için toplam 45 dk gibi). Görsel-sözel değerlendirme esnasında, maddelerle ilgili paylaşım ve tartışmalarda birkaç katılımcı tarafından ortaya konan fikirlere, değerlendirmelere ilişkin mümkün olduğunca bütün katılımcıların fikrinin alınmaya çalışılması önemli. Karşıt değerlendirmeler çıktığında, grup içindeki dağılımın görülmesi için hızlıca hangi fikre kimlerin katıldığı sorulup el kaldırılması istenebilir. Bir madde ile ilgili grubun tamamının ne düşündüğünün ortaya çıkarılması önemli.

	Değerlendirme oturumu, eğitimin son oturumu olduğu için genellikle katılımcıların yorgun ve düşük motivasyonlu olduğu bir oturum olmaktadır. Bu nedenle, moderatörün bu durumun farkında olduğunu ancak eğitimin hâlâ devam ettiğini; aynı zamanda katılımlarının eğitimin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi için önemli olduğunu vurgulaması önerilir. Maddeler belirlenirken eğitmen ekipten değerlendirilmesinin anlamlı olacağını düşündükleri alanları paylaşmalarını isteyebilir.
Bilgi Notu:	Örnek poster kâğıdı

3.3.

Uzaktan Eğitim

Şebeke Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı'nın ikinci adımı, eğitimin ağırlıklı kısmını oluşturan ve toplamda 26 hafta ve 12 modülden oluşan uzaktan öğrenim programıdır. Uzaktan eğitim programı süresince her modülde temel kuramsal yaklaşım ile pratik uygulamaların bir bileşimi gözetilmektedir ve yurttaşlık, katılım, savunuculuk ve savunuculuk araçları üzerine tartışmalar yürütülerek katılımcılardan belirli uygulama ve alıştırmaları gerçekleştirmeleri beklenir.

Modül 1 - Uzaktan Öğrenime Giriş-Sivil Toplum ve Demokrasi: Yüz yüze açılış eğitiminde yürütülen tartışmaları uzaktan öğrenime taşıyarak geçiş yaratmayı amaçlayan ilk modülde sunulan okumalar ve ilgili forum tartışması yoluyla katılımcıların kendilerinin kamusal alanda, kuruluşlarının ise sivil alandaki konumunu belirleyebilmesi ve sivil alandaki olası gelişmelere bilgi temelli tepki verebilmesi hedeflenmektedir.

Modül 2 - Savunuculuk ve Politikaları Etkilemeye Giriş: Eğitim programının spesifik hedef ve ağırlık noktalarından savunuculuk ve politikaları etkileme ile ilgili tanımlar, yaklaşımlar ve güncel tartışmalar, başarılı savunuculuk örneklerinin sunumuyla desteklenmekte ve katılımcıların kendi kuruluşlarının var olan ve potansiyel çalışmalarını savunuculuk boyutuyla da değerlendirebilmeye yönelik okuma ve tartışmalar bu modülün içeriğini oluşturmaktadır.

Modül 3 - Haklar Temelli Çalışma: Bu modülde eğitim programının başka bir spesifik ağırlık noktası olan haklar temelli çalışma kavramının zemini olarak insan haklarının evrenselliği ve bütünselliği ile haklar temelli çalışma kavramının anlam ve pratiğinin tartışılması sonrası katılımcıların kendi kuruluşlarının çalışmalarında haklar temelli bir yöntem anlayışı geliştirebilmesi amaçlanmaktadır. İki bölümden oluşan modülde yoksulluk ve sosyal dışlanma gibi haklar perspektifinin kolayca gözden kaçabildiği bir alan mercek altına alınarak sosyal sorunlara haklar perspektifinden eleştirel bir bakış geliştirilmeye çalışılmıştır.

Modül 4 - Strateji Geliştirmeye Giriş: Programın geri kalan modüllerinde adım adım geliştirilecek olan savunuculuk stratejisi ve eylem planına hazırlık olarak strateji kavramına bir giriş yapılması ve ele alınan bir sorunu yasalar, kurumlar ve kültür boyutları açısından analiz edebilmenin adımları bu modülün içeriğini oluşturmaktadır. Programın bundan sonraki bölümünde hemen her modülde strateji belgesinin başka bir boyutu hazırlanmış, ek olarak o modülün konusuyla bağlantılı güncel bir genel tartışma yürütülmüştür.

Modül 5 - Yasamaya Yönelik Savunuculuk Faaliyetleri: Savunuculuk stratejisinin sorun analizi bölümünde ayrımı yapılan içerik/yasalar boyutunu uygun bir şekilde yapabilmeleri için yasama faaliyetleri ve prosedürleri ile aşına olmalarını hedefleyen bir modüldür. Bunun için Yasama Derneği, Toplum Gönüllüleri Vakfı ve Bilgi STK tarafından hazırlanmış kılavuz ve deneyimler temelli okuma ve görsel materyal kullanılarak STK'ların yasamaya yönelik etkili faaliyetler yürütebilmesinin yolları tartışılmıştır.

Modül 6 - Savunuculukta Yöntem ve Taktikler - Kamu Hizmetlerini ve Harcamalarını İzleme: Savunuculuk faaliyetlerinde kullanılan yöntem ve taktiklere giriş niteliğindeki modülde örnek izleme faaliyetleri tarafından üretilen materyaller ve Kamu Harcamalarını İzleme Platformu deneyiminin canlı çevrimiçi ders yoluyla paylaşılması üzerinden kamu hizmetlerinin ve harcamalarının katılımcı izlenmesi yöntemi üzerinde durulmuş, katılımcıların kendi kuruluşlarının çalışma alanındaki kamu hizmetleri ve/veya harcamaları için katılımcı izleme modeli kurgulayabilmeleri ve strateji belgelerindeki hedeflere uygun yöntem ve taktik geliştirebilmeleri amaçlanmıştır.

Modül 7 - Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar, Paydaşlar ve Güç Analizi: Katılımcıların kendi çalışma alanlarıyla ilgili ulusal ve uluslararası resmi kurumlar ve temel uluslararası insan hakları sözleşmeleri ile STK'ların bu kurum ve mekanizmalara katılım olanakları hakkında bilgiye erişebilmesi ve bu kuruluşlar ve belgeler hakkında edinilen bilgiyi paydaş ve güç analizi yaparken kullanabilmesi bu modülün içeriğini oluşturmuştur.

Modül 8 - Ağlar ve Ağ Oluşturma: Bir örgütlenme biçimi olarak ağ yapılanmaları ve şemsiye örgütlerin incelenmesi ve katılımcıların kendi çalışma alanlarıyla ilgili sivil toplum örgütleri, şemsiye kuruluşlar ve ağlar hakkında bilgi edinmesini amaçlayan modülde ayrıca strateji geliştirme için önceki modülde başlayan paydaş analizi ve güç analizi sivil aktörlere doğru genişletilmiştir.

Modül 9 - Kampanyalar ve Planlama: Strateji geliştirmenin sorun ve paydaş analizinden sonra çözümler geliştirme aşamasına geçiş olarak kurgulanan modülde ayrıca kampanyaların sorunları ele alış tarzı ve bu yöntemlerin uygunluğu somut örnekler yardımıyla ele alınmıştır. Öğrenme çıktılarının kendi stratejilerine uygulanması için ise ele aldıkları soruna yönelik çözümler geliştirerek planlama aşamasına başlamaları hedeflenmiştir.

Modül 10 - İletişim ve Sosyal Medya: Savunuculuk ve politikaları etkilemeye yönelik olarak iletişim araçlarının kullanımı ve kampanyalarda iletişim stratejisi oluşturabilme becerisinin geliştirilmesini hedefleyen modülde yazılı kılavuzlara ek olarak interaktif sunum ve videolar kullanılmıştır.

Modül 11 - Gençlik Politikaları ve Gençlik Çalışması: Gençlerin katılımını hedefleyen Şebeke projesinin bir ayağı olan eğitimin bu modülünde Türkiye’de gençlerin profili, gençlerle ilgili temel algılar ile gençlerin (STK’larda yer almaları dahil olmak üzere) toplumsal katılımlarıyla ilgili engeller önceki dönem yürütülen canlı dersin kaydı yoluyla tartışmaya açılmıştır. Ayrıca, gençler ve politika ilişkisi üzerinden Türkiye’de gençlere yönelik politikalar, bu politikalar ışığında gençlere ayrılan bütçe ve son 10 yılda gençlik politikalarıyla ilgili gelişmeler ele alınmıştır. Modülün tartışma aşamasında ise katılımcıların kendi kuruluşlarının çalışmalarına gençleri nasıl kattıkları hakkında deneyim paylaşımında bulunmaları sağlanmıştır.

Modül 12 - Örgüt Yönetimi ve Katılım: Savunuculuk ve hak temelli örgütlerde yönetim ve örgüt içi katılım ve hesap verebilirlik mekanizmalarına değinilen modülde katılımcıların örgüt içi güç ilişkilerini ve bunun katılımı kolaylaştırma ve engelleme pratikleriyle ilişkisini sorgulayabilmesi hedeflenmiştir. Uzaktan öğrenimin son canlı dersi bu modülde gerçekleştirilmiştir.

Uzaktan öğrenim programı boyunca adım adım hazırlanan strateji ve eylem planlarının bu modül sonrasında kapanış yüz yüze eğitimine kadar ekteki form yardımıyla tamamlanması ve kendi içinde sorun-hedef-yöntem tutarlılığına kavuşturulması için gerekli bilgiler ve rehberlik platform aracılığıyla kendilerine sağlanmıştır. Son olarak kapanış eğitiminde katılımcılar birbirlerinden aldıkları geribildirimleri de strateji ve eylem planlarına yansıtarak son haline getirmişlerdir.

3.4.

Kapanış Eğitimi

Şebeke eğitim programının ikinci dönemini katılımcılarla birlikte değerlendirmek ve katılımcıların kendi örgütleri için hazırladığı strateji metinlerine son hallerini vermelerine destek olmak amacıyla tasarlanan eğitim 16-20 Nisan 2014 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Kapanış eğitimi genel olarak katılımcıların strateji belgelerini tamamlamalarına destek olmak amacıyla gerçekleşen bir atölye çalışması formatında tasarlanmıştır. Eğitime katılan her katılımcı küçük gruplarda birer eğitmen/kolaylaştırıcı eşliğinde ve grubun verdiği geribildirimlerden faydalanarak strateji metinlerini tamamlamıştır.

Kapanış Eğitimi Programı

16 Nisan Çarşamba	17 Nisan Perşembe	18 Nisan Cuma	19 Nisan Cumartesi	20 Nisan Pazar
	Farklı Yöntem ve Metotlar Aktarımı - Asker Hakları Platformu	Strateji Geliştirme Modülü	Strateji Belgeleri Sunumlar & Geribildirim	Eğitim Programı Değerlendirme
	ARA	ARA	ARA	ARA
	Farklı Yöntem ve Metotlar Aktarımı – Kuzey Ormanları Savunması Forumu	Strateji Geliştirme Modülü	Strateji Belgeleri Sunumlar & Geribildirim	Eğitim Programı Değerlendirme
	ÖĞLE YEMEĞİ	ÖĞLE YEMEĞİ	ÖĞLE YEMEĞİ	ÖĞLE YEMEĞİ
	Farklı Yöntem ve Metotlar Aktarımı - Greenpeace	Kurumsal & Bireysel Strateji Geliştirme	Strateji Belgeleri Sunumlar & Geribildirim	
	ARA	ARA	ARA	
Açılış				
Tazeleme Program Tanıtımı				
	Deneyim Aktarımları Üzerine Değerlendirme			
AKŞAM YEMEĞİ	AKŞAM YEMEĞİ	AKŞAM YEMEĞİ	AKŞAM YEMEĞİ	

Gün 0

Oturum 1: Tazeleme

Oturumun Adı:	Tazeleme
Süre:	40 Dakika
Gerekli Malzemeler:	Katılımcıların rahat iletişim kuracağı bir salon, önceden hazırlanmış uzay yolculuğu biletleri.
Amaç/lar:	Katılımcıların programa hazırlanmasının sağlanması.
Hedef/ler:	Uzaktan Öğrenim Programı'nın başlangıç eğitiminin ardından geçen 6 aylık süreç sonrası katılımcıların birbirleri hakkında hafızalarını tazelemek.
Metot:	Uzay Gemisi
Uygulanışı:	Katılımcılardan bir çember halinde oturmaları istenir. Hep beraber bir uzay gemisine binip, uzay yolculuğuna çıkılacaktır. Yolculuk edebilmek için herkesin bilete ihtiyacı bulunmaktadır. Biletlerle sahip olabilmek için katılımcıların sırayla isimlerini söylemeleri ve hemen ardından "bu seyahate çıkarken yanlarına ne almak isteyeceklerini" belirtmeleri gerekiyor. Bu cevabın bir kuralı vardır ve kuralı keşfeden kişi bileti alabilir. Cevabın kuralı; cevap veren kişinin ismi ve yanına almak istediği şeyin aynı harfle başlıyor olmasıdır. İkinci turda doğru cevabı veremeyen katılımcıdan bileti geri alınır. Tüm katılımcılar bilet sahibi olana kadar devam edilir.
Öneriler/Görüşler:	Örnek Yolculuk Bileti:

Oturum 1: Tazeleme

Oturumun Adı:	Tazeleme
Süre:	70 Dakika
Gerekli Malzemeler:	Katılımcıların rahat iletişim kuracağı bir salon, sandalyeler.
Amaç/lar:	Katılımcıların programa hazırlanmasının sağlanması.
Hedef/ler:	Uzaktan Öğrenim Programı'nın başlangıç eğitiminin ardından geçen 7 aylık süreç sonrası katılımcıların hayatlarında olan değişiklikleri paylaşımlarını sağlamak.
Metot:	Nasıl Geçti Habersiz?
Uygulanışı:	Katılımcılardan beş kişilik gruplara ayrılmaları istenir. Gruplar 10'ar dakikalık sürelerde belirli sorular üzerine kişisel paylaşımlarda bulunacaklardır. İlk turda grupların üzerine konuşacakları soru "Son 7 ayda başınıza neler geldi? Hayatınızda neler değişti?" olacaktır. Her 10 dakika da kişiler içinde bulundukları grupları değiştirir ve paylaşımda bulunmadıkları katılımcılar ile paylaşımda bulunurlar. İkinci turda üzerine konuşulacak soru "Kurumunuzda neler değişti?" olacaktır. Üçüncü turun sorusu ise "Eğitim programı tamamlandıktan sonra ne gibi planlarınız var?"dır. Uygulama, strateji belgesi hazırlama sürecine ilişkin deneyimlerin paylaşıldığı dördüncü tur ile sona erer.

Gün 1

Oturum 1-2-3-4: Kampanyacılık ve Savunuculuk Alanından Örnekler

Oturumun Adı:	Kampanyacılık ve Savunuculuk Alanından Örnekler
Süre:	360 Dakika
Gerekli Malzemeler:	Konukların katılımcılar ile rahat iletişim kuracağı bir salon, konukların ihtiyaçlarına göre malzemeler.
Amaç/ler:	Uzaktan Öğrenim Programı'nın tamamlanmasının ardından katılımcıların alandan farklı savunuculuk ve kampanyacılık deneyimlerini birebir tanımaları.
Hedef/ler:	Katılımcıların kampanyacılık ve savunuculuk alanındaki çalışmaları ile birebir tanışmasını sağlamak. Katılımcıların farklı yöntem ve araçlar hakkında bilgi edinmesini sağlamak. Katılımcıların strateji belgesi hazırlığı öncesi içeriklerini zenginleştirebilecek fikirler edinmesini sağlamak.
Metot:	Konuk Konuşmacı Daveti
Uygulanışı:	4 farklı oturum için farklı konularda ve farklı yöntemlerle kampanyacılık ve savunuculuk alanlarında çalışmaları olan kişiler konuşmacı olarak davet edilir. Konuşmacılar davet edilirken, kendilerinden istenen çerçeve net olarak paylaşılır. Konuşmacılar, büyük grupta kendilerinden beklenen paylaşımı yaparlar. Her bir konuşmacı, katılımcıların sorularını ve tartışma konularını alarak oturumu tamamlar. Tüm konukların ardından, günün geneline ilişkin bir oturum yapılarak, konuşmacıların katkıları değerlendirilir.

Öneriler/Görüşler:	Kapanış eğitimine davet edilen konuk konuşmacılar ve konular şu şekildedir: Farklı Yöntem ve Metotların Aktarımı - Asker Hakları Platformu 2011 Nisan ayında kurulan www.askerhaklari.com sitesi, zorunlu askerlik sırasında maruz kalınan dayak, kötü muamele ve işkence gibi ihlalleri izleyen sivil bir girişim olan Asker Hakları Platformu'ndan gelen Yiğit Aksakoğlu konuşmumuzdu. Asker Hakları Platformu'nun zorunlu askerlik sırasında yaşanan hak ihlallerinin ortadan kalkması için gerekli yasal ve yapısal mekanizmaların ve düzenlemelerin hayata geçirilmesi için kullandıkları yöntem ve metotlar hakkında aktarımlarda bulundu. Platform, askerliği sırasında başta fiziksel şiddet (dayak), sözlü hakaret (küfür) ve işkence olmak üzere herhangi bir insan hakkı ihlaline maruz kalan ya da tanık olan kişilerin, Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'na başvurmalarına yardımcı oluyor. Şikâyetçi olmak isteyenlere dilekçe yazımında destek oluyor, askerlik sırasında yaşanan hak ihlalleri ile ilgili basında çıkan haberleri bir araya getiriyor ve düzenli olarak yayınlıyor. Daha fazla bilgiye www.askerhaklari.com sitesinden ulaşabilirsiniz. Farklı Yöntem ve Metotların Aktarımı – Kuzey Ormanları Savunması Forumu Haziran 2013'te temelleri atılan forum İstanbul Kuzey Ormanları Savunması Forumu adına Çiğdem Çıdamlı oturuma katıldı. Kuzey Ormanları Savunması, İstanbul'un kuzeyinde yer alan son orman alanları ile birlikte su havzaları, tabiat parkları, tarım alanları, çok sayıda endemik bitki ve hayvan türlerinden oluşan farklı ekosistemlerin bir arada bulunduğu bütüncül bir ekolojik alanın varlığını sürdürebilmesini savunan, bu amaç doğrultusunda; ölçeği ve gerekçesi ne olursa olsun doğaya, akla, bilime dayanan her türlü kentsel-kırsal projenin durdurulması için örgütlenen, mücadele eden, özgür ve gönüllü bireylerin oluşturduğu bir harekettir. Kuzey Ormanları Savunması Forumu'nu ve çalışmalarını http://www.kuzeyormanlari.org/ adresinden takip edebilirsiniz. Farklı Yöntem ve Metotların Aktarımı – Greenpeace Uluslararası bir çevre kuruluşu olan Greenpeace'den Greenpeace Akdeniz Kampanyalar Yöneticisi Hilal Atıcı, kampanyacılık hakkında deneyim aktarımında bulundu.
--------------------	---

	Greenpeace tüm dünyada çevreye karşı işlenen suçları hedef alan kampanyalar yürütüyor. Bu kampanyalar; barışçıl doğrudan eylemler, yetkililerle görüşmeler, uluslararası anlaşmalara gözlemci olarak katılma ve lobi faaliyetleri, seçenekler ve çözümler üretmek (bu konuda çalışmalar yapıp, onları raporlar, basın toplantıları vb. yöntemler ile kamuoyuna sunmak) gibi etkinlikleri içeriyor. Greenpeace ve yaptığı kampanyalar hakkında daha fazla bilgi almak için www.greenpeace.org/turkey sitesini inceleyebilirsiniz. Farklı Yöntem ve Metotların Aktarımı - Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPoD) 2011 baharında bir grup aktivist, akademisyen ve öğrencinin bir araya gelmesi sonucu Eylül 2011’de resmi olarak kurulmuş olan SPoD’tan Seçil Epik derneğin kuruluş süreci ve çalışmaları hakkında bilgi verdi. SPoD, toplumun her alanında yaşanan ve özelde cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli şiddet, baskı, sosyal dışlanma ve ayrımcılık durumları ile ilgili veri oluşturmayı ve bütün ayrımcılık biçimlerinin ortadan kalkmasına yönelik çalışmayı amaçlar. SPoD bu doğrultuda öncelikli olarak ekonomik, sosyal haklar ve sosyal politika alanlarına yoğunlaşır. SPoD ve yaptığı projeler hakkında daha fazla bilgi almak için http://www.spod.org.tr/ sitesini inceleyebilirsiniz.
--	--

Strateji Belgesi Geliştirme Modülü

Şebeke: Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı Eğitimini başarı ile tamamlayarak sertifika sahibi olmak için her bir katılımcının;

- Uzaktan eğitim süresince haftalık tartışmalara en az % 90 oranında katılım göstermesi ve bireysel alıştırmaları tamamlaması
- Eğitimin başında ve sonunda gerçekleşecek 4'er günlük yüz yüze eğitimlere tam zamanlı katılması
- Eğitim programının sonunda bir örgüt içi strateji geliştirme belgesi hazırlaması

gerekmekte idi. Bu kapsamda, kapanış eğitiminin iki tam günü katılımcıların kendi örgütlerine yönelik bir strateji belgesi hazırlamaları için ayrılmıştır.

Katılımcıların her biri bir eğitmen ile eşleştirilmiştir. Süreç boyunca, eğitmenler tarafından katılımcılara birebir içerik ve teknik bağlamında rehberlik sağlanmıştır. Her bir katılımcı hazırlamış olduğu strateji belgesini büyük grupta paylaşarak diğer katılımcılardan geribildirim almıştır.

**İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi,
Şebeke: Gençlerin Katılımı Projesi Uzaktan Öğrenim Ağırlıklı Eğitim Programı
2013-2014 Dönemi Strateji ve Eylem Planı**

Ad Soyad:

Kurum:

Bu form eğitimin kazanımlarını kendi kuruluşunuza nasıl aktarabileceğinizle ilgili bir yol haritası oluşturmayı amaçlıyor. Belge, savunuculuk stratejisi ile dersler boyunca yaptığımız tartışma ve bireysel uygulamaların bir birleşimi ve bunların bir araya getirilerek amaca yönelik düzenlenmesini içeriyor. Programı başarıyla tamamlamak için bu belgenin program sonunda tamamlanarak teslim edilmesi gerekmektedir; bu nedenle taslağını lütfen kapanış toplantısına getirin. Kapanış toplantısında bu taslağın sunumunu yapacak ve birbirimizden geribildirim alacağız.

A) Genel Savunuculuk ve Politikaları Etkileme Stratejisi ve Sorunun Haritalanması

1. Kurumunuzun çalışma alanında faaliyetleri ile çözümüne katkıda bulunmaya çalıştığınız sorunu (ya da sorun alanını) tanımlayın.

1.a) Yukarıda belirlediğiniz sorunun içerik boyutunu (yasal düzenlemelerdeki durum) analiz edin.

1.b) Yukarıda belirlediğiniz sorunun yapı boyutunu (kurumsal yapılanma ve uygulamadaki durum) analiz edin.

1.c) Yukarıda belirlediğiniz sorunun kültür boyutunu (toplum içindeki algı, talep ve davranış durumu) analiz edin.

2. Alan-Etki tablosunun hazırlanması

Belirlediğiniz sorunla ilgili olarak aşağıdaki tabloda ilgili kurumların organlarının hangileri doğrudan ya da dolaylı olarak etkinlik göstermektedir? İlk sütunda her bir hücreye ekleyin ve ilgi ve yetki düzeyleri ile gerçekleştirilmesini istediğiniz etkiyi yazın. İlk sütunda her bir hücreye satır olarak ekleyin ve her biri için ilgi ve yetki düzeylerini yazın. Ne kadar ayrıntılı hazırlayabilirsiniz o kadar iyi, ancak daha ileride yeniden geri dönüp revize edebilirsiniz. Gerekmeyen satırları silebilir veya boş bırakabilirsiniz.

Alan	İlgi ve Yetkisi
Devlet / Hükümet	
1) Hükümet (İlgili Bakanlar)	
2.a) Bakanlıklar (İlgili genel müdürlük, daire başkanlığı ve diğer birimler)	
2.b) Diğer Kamu Kuruluşları	
3) Mahkemeler ve ilgili yargı kararları	
4) Meclis (İlgili komisyonlar, ilgili soru/araştırma önermeleri, meclis araştırması raporları, kanun teklif ve tasarıları,...)	
5) Yerel Resmi Kuruluşlar (Belediye, mülki idare, yetkili taşra teşkilatı)	
6) Varsa uluslararası kurumlar ve ilgili alt birimleri	
6.1) Avrupa Konseyi (AİHM kararları, ilgili genel müdürlükler ve konuyla ilgili çeşitli kararlar)	
6.2) Avrupa Birliği	

6.3) Birleşmiş Milletler	
7) Diğer Uluslararası Kuruluşlar (AGİT, vs.) ve ilgili birim ve kararları	
Özel Sektör Yerel/Ulusal/Uluslararası	
Sivil Toplum 1) Ulusal STK'lar/ Ağlar/ Platformlar/ Girişimler	
2) Diğer Uluslararası STK'lar/ Ağlar/ Platformlar/ Girişimler	

B. Belirlenen Sorunlar için Çözüm Önerileri ve Hedefler Belirlenmesi

3. Yukarıda analiz ettiğiniz sorunun boyutları için stratejik çözümler önerin ve bu çözümler arasından kuruluşunuzun uzun, orta ve kısa dönemli hedeflerini seçerek belirleyin (uzun, orta ve kısa dönem olarak hangi zaman aralıklarını öngördüğünüzü belirtin.)

Kısa Dönem (..... hafta/ay/yıl):

a) İçerik:

b) Yapı:

c) Kültür:

Orta dönem (... ay/yıl):

a) İçerik:

b) Yapı:

c) Kültür:

Uzun dönem (... ay/yıl):

a) İçerik:

b) Yapı:

c) Kültür:

C) Eylem Planı

1) Yukarıdaki durum ve hedef analizini göz önüne aldığınızda ele aldığınız sorunun çözümünde kurumunuz için nasıl bir rol tanımlarsınız? Bu rol kurumunuzun vizyonu ve misyonu ile uyumlu mu?

2) Bu rolün etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi için kuruluşunuzun kendisini hangi konularda geliştirmesi gerekir? Örgütünüzün zayıf ve güçlü yönlerini belirleyerek atılması gereken adımları oluşturun.

Güçlü yanlar	Nasıl geliştirilebilir?
Zayıf yanlar	Nasıl Giderilebilir?

3) Bu strateji kapsamında bir yöntem ve taktik olarak medya (ana akım ve yeni/sosyal medya) nasıl kullanılabilir? Hedef grup ve kurumlara nasıl ulaşmayı planlıyorsunuz?

4) Yukarıdaki analiz ve hedeflerinizi göz önüne alarak aşağıda yer alan eylem planını oluşturunuz. İhtiyaç duyduğunuz kadar altbaşlık ve satır ekleyiniz.

Adımlar	Zaman Planı (ilk ve son tarihler)	İletişime geçilecek kurum ve/veya kuruluşlar	İhtiyaç duyulacak kaynaklar (maddi kaynaklar ve insan kaynağı)
1) Hazırlık			
1.1) Örgütsel kapasite ha- zırlığı			
1.2) Politik hazırlıklar ve içerik hazırlık- ları			
2) Kısa dönemli eylemler			
3) Orta dönem- li eylemler			
4) Uzun dö- nemli eylemler			

Gün 4:

Oturum 1-2: Kapanış Eğitimi – I Değerlendirme Oturumu

Oturumun Adı:	Kapanış Eğitimi – I Değerlendirme Oturumu
Süre:	180 dk.
Gerekli Malzemeler:	Uzaktan Öğrenim Değerlendirme Formu, Süreç Değerlendirme Formu, Modül Değerlendirme Formu, sunum için projektör, poster kâğıtları, Süreç Maddeleri Tablosu (katılımcı sayısı kadar).
Amaç/lar:	Uzaktan Öğrenim Programı'nın katılımcılarla birlikte içerik ve süreç açısından değerlendirilmesi.
Hedef/ler:	Son-test uygulamalarının yapılması. Katılımcıların eğitimin bilgi, beceri ve kanaatleri üzerindeki etkisine dair değerlendirmelerinin alınması. Katılımcıların eğitim sürecine ilişkin değerlendirmelerinin alınması.
Metot:	Form uygulaması (Bireysel) Görsel – Sözel Değerlendirme (Büyük Grup, Küçük Grup)
Uygulanışı:	Değerlendirme Oturumu genel değerlendirme planı ile uyumlu olarak aşağıda sunulan iki ana başlıkta yer alan üç değerlendirme alanında gerçekleştirilmiştir. A) İçerik: Bilgi, beceri ve kanaat değişiklikleri B) Süreç: 1) UÖ'ye katılım ve katılımı etkileyen faktörler 2) Program, Katılımcılar, Platform Teknik, Moderasyon, Yöntemler Oturuma değerlendirme oturumunun akışı ve kullanılan yöntemlerin rasyonelinin paylaşılması ile başlanmıştır. Son – Değerlendirme Formu, Süreç Değerlendirme Formu ve Modül Değerlendirme Formu uygulaması yapıldıktan sonra sözel değerlendirmeye geçilmiştir.

	Katılımcıların küçük grup çalışması yaparak Uzaktan Öğrenim sürecini 5 başlık altında (Program, Kolaylaştırıcılar, Katılımcılar, Yöntemler ve Platform Teknik) tartışmaları ve değerlendirmeleri istenmiştir. Katılımcılar küçük grupta yaptıkları değerlendirmeyi bir poster kâğıdına yazarak büyük grupta paylaşmıştır. Her grup kendi posterini paylaştıktan sonra söz konusu alanlardaki ortak ve farklılaşan değerlendirme sonuçları büyük grupta tartışılmıştır. Aradan sonra katılımcılarla Uzaktan Öğrenim'e katılım grafikleri paylaşılmış ve grafikteki sonuçları "1- Katılımı güçleştiren etkenler, 2 – Katılım motivasyonunu artıran etkenler ve 3 – Katılımın artması için öneriler" başlıkları altında büyük grupta tartışarak değerlendirmeleri istenmiştir.
Öneriler/Görüşler:	Oturum çıktıları Şebeke Değerlendirme Raporu'nun Uzaktan Öğrenim bölümünde detaylı olarak sunulmuştur.
Bilgi Notu:	

İZLEME VE DEĞERLENDİRME RAPORU

Bu bölüm projenin izleme değerlendirme uzmanı Erhan Okşak tarafından hazırlanmıştır.

Bu bölümde izleme değerlendirme raporuna özet olarak yer verilmiştir. Yöntem, araçlar, formlar, değerlendirmeler ve raporun tamamı için www.sebeke.org.tr adresini ziyaret ediniz.

1. İzleme Değerlendirme Yöntemi ve Araçları

Şebeke'nin izleme-değerlendirme planı ve araçları Uzaktan Öğrenim Programı ve Çalışma Ziyaretleri odaklı olarak tasarlanmış ve bu doğrultuda uygulanmıştır. Proje kapsamında gerçekleştirilen diğer faaliyetler ise proje koordinasyon ekibi ve ihtiyaç duyulduğunda faaliyetleri tasarlayan ve uygulayan uzman ve ekiplerle yapılan toplantılar yolu ile izlenmiştir.

Uzaktan Öğrenim Programı (UÖP) İzleme-Değerlendirme Süreci'nin üç temel boyutu bulunmaktadır.

- İçerik: Programın, hedefleri temelinde, katılımcılara nasıl bir katkı/etki sağladığının belirlenmesi.
- Süreç: Uygulama sürecindeki yapısal ve işlevsel aksaklıkların ve gelişmeye açık alanların belirlenmesi.
- Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda benzer öğrenim programlarının daha verimli hale getirilebilmesi için öneriler geliştirilmesi.

Farklı boyutları birbiriyle ilişkili şekilde değerlendirmek için tasarlanan izleme-değerlendirme sürecinde çok yönlü ve anlamlı bir değerlendirme yapılabilmesi için hem niceliksel hem de niteliksel verilerin toplanmasına imkân veren birden fazla yöntem ve araç kullanılmıştır.

UÖP'nin ilk aşaması olan ve dört tam gün boyunca yüz yüze gerçekleştirilen Başlangıç Eğitimi'nde, değerlendirme süreci program tasarlama toplantılarına katılım, eğitimin hedeflerine ilişkin katılımcılardaki bilgi, beceri ve kanaat değişikliklerinin tespit edilmesi, eğitim sürecinin doğrudan gözlemlenmesi, eğitim sonunda katılımcılarla yapılan değerlendirme oturumu, eğitmenlerle ve proje koordinasyon ekibi ile yapılan değerlendirme toplantıları ve önerilerin sunulması ile biçimlendirilmiştir. Başlangıç Eğitimi için iki ayrı değerlendirme formu geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

Online(çevrimiçi) bir platform üzerinden gerçekleştirilen ve 12 modülden oluşan Uzaktan Öğrenim aşamasının değerlendirilmesi için 3 ayrı online değerlendirme formu geliştirilmiş ve aralıklı olarak uygulanmıştır.

Üçüncü ve son aşama olan ve yine yüz yüze gerçekleştirilen Kapanış Eğitimi'nde ise Uzaktan Öğrenim Modülleri ile hedeflenen bilgi – beceri değişikliklerinin ölçülmesi için bir değerlendirme formu uygulanmış (İkinci dönemde bu form hem Açılış hem de Kapanış Eğitimleri'nde uygulanmıştır ve katılımcılarla birlikte bütün programın değerlendirildiği bir değerlendirme oturumu gerçekleştirilmiştir. Yine ikinci dönemde online değerlendirme formlarına yeterince katılım sağlanamadığı için Değerlendirme Oturumu'nda "Modül Değerlendirme Formu" ve "Süreç Değerlendirme Formu" uygulanmıştır.

Ek olarak, ilk uygulama döneminin bitiminden sonra proje koordinasyon ekibi ve eğitmen ekiple bir değerlendirme toplantısı yapılarak elde edilen bulgular ve sonuçlar paylaşılmış; sonraki dönem için öneriler geliştirilmiştir.

2. Uzaktan Öğrenim Programı (UÖP)

Uzaktan Öğrenim Programı (UÖP), “gençleri sivil toplum örgütlerinin karar alma süreçlerine ve politika geliştirme süreçlerine aktif katılımları konusunda güçlendirmek ve bu yolla katılım üzerine gençlerle beraber çalışan hak temelli örgütleri güçlendirmek” için tasarlanan bir eğitim programıdır.

Program birbiriyle bağlantılı üç aşamadan oluşmaktadır.

İlk aşama yüz yüze gerçekleştirilen Başlangıç Eğitimi’dir. UÖP’nin ilk buluşması olan bu eğitimde temel olarak katılımcıların sivil toplum, yurttaşlık, katılım, savunuculuk, karar alma/politika yapma mekanizmaları konularında bilgi edinmeleri/bilgilerini arttırmaları; söz konusu kavramlar etrafında gelişen temel güncel tartışma konuları ile tanışmaları ve kavramları birbirleriyle ilişkilendirebilmeleri hedeflenmiştir.

İkinci aşama olan uzaktan öğrenimde sivil toplum, savunuculuk, haklar temelli çalışma, strateji geliştirme, ulusal ve uluslararası kuruluşlar, paydaş ve güç analizi, ağlar ve ağ oluşturma, kampanyalar ve planlama, yasamaya yönelik savunuculuk, savunuculukta yöntem ve taktikler, kamu hizmetlerini izleme, kamu harcamalarını izleme, iletişim ve sosyal medya kullanımı, gençlik politikası/gençlik çalışması ve örgüt yönetimi ve örgüt içi katılım konularında içerik ve tartışma alanı sağlanmaya çalışılarak katılımcıların bu konulardaki bilgi ve becerilerinin artırılması hedeflenmiştir. Uzaktan öğrenim sürecinin sonunda hedeflenen somut çıktı ise katılımcıların yukarıda belirtilen konularda edindikleri bilgi ve becerileri (ve ilgili modüllerde aşama aşama verilen alıştırmaları) kullanarak kendi örgütleri için, kendi belirledikleri spesifik bir sorun ve çözümü hakkında bir strateji ve eylem planı hazırlamalarıdır.

Kapanış eğitiminde ise katılımcıların kampanyalar ve hak temelli savunuculuk faaliyetleriyle ilgili yeni yöntemlerle tanışmaları ve iyi örnekler görmeleri, strateji ve eylem planlarını gözden geçirip tamamlamaları ve UÖP’nin değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

2.a. Başlangıç Eğitimi - I

07–11 Kasım 2012 tarihlerinde 4 tam gün süreyle Taksim, İstanbul’da gerçekleştirilen ve UÖP’nin ilk buluşması olan bu eğitimde, tüm eğitim süresince konuşulacak kavramlarla ilgili ortak bir zeminin oluşturulması, katılımcıların bu kavramlarla ilgili bilgilerini arttırmaları, kavramlara ilişkin güncel tartışma konularıyla tanışmaları ve kavramları birbirleriyle ilişkilendirebilmeleri hedeflenmiştir. Katılımcıların birbirleri ile tanışarak grup dinamiği geliştirmeleri, programın tamamına dair bilgi edinmeleri ve uzaktan öğrenim programında kullanılacak platforma dair teknik beceriler edinmeleri ise başlangıç eğitiminin süreçle ilişkili hedefleridir.

Eğitim, sivil toplum, yurttaşlık, savunuculuk, insan hakları, demokrasi, katılım, formel olmayan eğitimler ve deneyimsel öğrenme metodolojisi konusunda deneyimli eğitmenler tarafından tasarlanmış ve uygulanmıştır. Hazırlık sürecinde gerçekleştirilen toplantılarda eğitmen ekibi, uzaktan öğrenim moderatörleri, proje koordinasyon ekibi, proje danışmanları ve değerlendirme uzmanı farklı rollerde ve sıklıkta yer almışlardır.

Eğitime, 18 farklı ilden gelen 30 STÖ temsilcisi katılmıştır. % 43’ü çalışan, % 23’ü gönüllü, %17’si başkan veya kurucu başkan, % 13’ü ise yönetim kurulu üyesi olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların % 53,3'ü kadın, % 46,7'si erkektir. Yaş ortalamaları $26,4 \pm 5,20$ 'dir. En genç katılımcı 19 yaşında, en yaşlı katılımcı ise 39 yaşındadır. % 83'ü 19-30 yaş aralığındadır.

Katılımcıların %36,7'si daha önce "insan hakları" temalı, % 20'si ise "savunuculuk" temalı bir eğitim aldığını belirtmiştir.

2.a.1. Sonuç, Tartışma ve Öneriler:

Eğitimin spesifik öğrenme hedefleri üzerinden tasarlanan Değerlendirme Formu – I sonuçlarına göre Şebeke Başlangıç Eğitimi içerik hedeflerine ulaşmıştır. Başka bir ifade ile katılımcılar bu form aracılığıyla yaptıkları değerlendirmede, eğitim sonunda program içeriğinde yer alan kavramlarla ilgili bilgilerini arttırdıklarını, kavramlara ilişkin güncel tartışma konularıyla tanıştıklarını, bu konularda tartışma becerilerini geliştirdiklerini; daha donanımlı şekilde tartışabileceklerine dair inançlarını arttırdıklarını ve kavramları birbirleriyle eğitim öncesine oranla daha iyi ilişkilendirebildiklerini belirtmişlerdir.

Sonuçlara maddeler temelinde daha detaylı bakıldığında ise kanaat maddelerinin üçünde anlamlı fark bulunmadığı görülmektedir. Diğer kanaat maddeleri ile birlikte değerlendirildiğinde eğitimin, oluşmasını veya gelişmesini hedeflediği bazı kanaatler konusunda istenen düzeyde etkili olamadığı anlaşılmaktadır.

Bilgi, beceri ve kanaat maddeleri karşılaştırıldığında ise bilgi puan ortalamalarının en yüksek olduğu, beceri ve kanaat madde puanı ortalamalarının ise bunu takip ettiği görülmektedir. Bu sonuç eğitimin bilgi ağırlıklı bir etki yaptığına işaret etmektedir. Bu durumun birbirini dışlamayan muhtemel iki sebebi olabilir. Birincisi oturum içindeki kavramsal tartışmaların, çözümlemelerin istenilen düzeyde gerçekleştirilememesi, ikincisi ise katılımcıların öncelikli ihtiyacının eğitim içeriğini oluşturan kavramlar konusunda net bilgi edinmek olmasıdır. Söz konusu net bilgi talebi, programda fark edilmesi beklenen tek bir tanım yapmanın mümkün olmayacağı anlayışı nedeniyle katılımcılarda bir engellenmeye ve dirence sebep olmuş olabilir. Eğitim sonundaki geribildirimleri, katılımcıların bir bölümünün bu farkındalığa ulaştığını da göstermektedir.

Başka bir olasılık ise, katılımcıların oldukça heterojen bir grup olması; eğitim içeriğinden beklentilerinin birbirinden anlamlı şekilde farklı olması (örneğin, bir kısmının temel düzey bilgiye ihtiyaç duyması ve başka bir kısmının ise kavramlar üzerine derinlemesine tartışmaya ihtiyaç duyması ve temel düzeydeki kavramsal tartışmaların içine girmemesi) sebebiyle hazırlanan programın grubun ihtiyaçlarını karşılayamayan bir konumda kalması olabilir. Bu durum oturumlar esnasında katılımcıların birbirlerinden çok farklı fikirlere dikkat çekmesi ve kısmen bir anlaşmazlık olduğu gözlemleri ile de desteklenmektedir. Sonraki bölümlerde daha ayrıntılı olarak tartışılacağı üzere katılımcı seçim kriterleri ve yöntemi bu durumu etkileyen önemli faktörler arasındadır. Öte yandan, eğitmen ekibin kendi içindeki dinamiği ve gün sonu değerlendirmelerin eksikliği eğitim esnasında programın katılımcıların ihtiyaçlarına göre dönüştürülmesini güçleştiren etkenler olmuştur.

Katılımcıların Değerlendirme Formu – II'de yer alan kanaat sorusuna verdikleri yanıtlar eğitimin kanaat hedeflerine kısmen ulaşıldığını, aynı zamanda eğitim öncesinde belirlenen hedeflere ek kanaat değişikliklerine yol açtığını göstermektedir. Eğitimin sonunda, farklı özelliklere sahip katılımcılarla bir arada bulunarak önyargılarını kırdığını, başkalarının taleplerine daha duyarlı olduğunu, kendi çalıştığı alandan farklı alanların varlığını fark ettiğini, kavramlar için ortak tanım yapmanın güç olduğunu, kavramların farklı algılanabildiğini fark ettiğini, kavram-

ların ve tanımların değişebilir olduğunu anladığını, kendi tanımlarını değiştirdiğini belirten bazı katılımcılar bulunmaktadır.

Geliştirilen beceriler başlığında verilen yanıtlar ise katılımcıların daha çok iletişim becerilerini (kendini ifade etme, dinleyebilme, tartışabilme, grup çalışması yapabilme) ve eleştirel düşünme becerilerini (daha derin analiz yapabilme, parçaları bir araya getirip yeni fikirler oluşturma, kavramlar üzerine daha çok düşünme) geliştirdiklerini göstermektedir.

Katılımcıların eğitimin kendi çalışmalarını nasıl etkileyeceği sorusuna verdikleri yanıtlardan tartışılan kavramlara ilişkin daha donanımlı hissettiklerini ve gerçekleştirecekleri faaliyetlerle ilişkili olarak kendilerine olan güvenlerinin arttığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, bu yanıtların, katılımcıların başlangıç eğitiminin etkileri ile uzaktan öğrenim programının bütününe dair his ve beklentilerini içerdiği görülmektedir. Katılımcıların başlangıç eğitimi sonunda programın bütününe dair motivasyonlarının arttığı ifade edilebilir.

Tüm eğitim süresince konuşulacak kavramlarla ilgili ortak bir zeminin oluşturulması hedefi tartışmalıdır. Öncelikle ifade edilmelidir ki bu hedef kavramlara dair ortak ve değişmez tanımlar oluşturulması anlamına gelmemektedir. Daha ziyade kavramların tanımlarının farklılaştığı, bu farklılığın birtakım nedenleri olduğu, uzaktan öğrenim süresince kavramlar kullanılırken bu değişkenlik ve farklılıkların anlaşılması ve gözetilmesi kast edilmektedir. Oturumlar esnasındaki gözlemler temel kavramlara ilişkin tartışmaların katılımcılarda bir belirsizlik oluşturduğuna işaret etmektedir. Değerlendirme oturumunda katılımcılardan bazıları bu belirsizliğin önemli, anlamlı ve daha çok tartışma derinliğine yol açacağı için işlevsel olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Önemli bir kısmı ise net ve belirgin tanımlara olan ihtiyaçlarını dile getirmişlerdir. Kavramsal oturumlardaki bilgi sunumları çerçeve sağlayarak belirsizliği bir miktar azaltsa da tartışmalı konuların katılımcıların zihninde bu çerçeve üzerinde nereye denk düştüğü anlaşılamamıştır. Katılımcılar, eğitim süresince tartışmalı alanlarla ilgili kendi fikirlerini ve bakış açılarını ortaya koymuşlardır. Karşıt görüşler arasında tartışmalar gerçekleşmiştir. Ancak tarafların kendi fikirlerini geliştirme ve değiştirme evresine yeterince geçemedikleri gözlenmiştir. Özetle, buna yönelik tepkileri farklı olmakla birlikte katılımcılar temel kavramların ortak ve değişmez tanımlarının yapılamadığını fark etmişlerdir.

Gözlemlere göre katılımcıların eğitim sürecinde birbirleri ile tanışarak grup dinamiği geliştirmeleri hedefine de yeterince ulaşamamıştır. Bu durum uzaktan öğrenim sürecine de yansımış ve belli ölçülerde devam etmiştir. Grup dinamiğinin istenilen düzeyde oluşmamasında katılımcıların bu konudaki motivasyonlarının düşük olması, grup dinamiği için tasarlanan uygulamaların katılımcılardaki motivasyonu yeterince arttıramamış olması ve eğitmen ekibinin kendi içindeki grup dinamiğinin niteliği belirleyici olmuştur.

Son olarak, hem değerlendirme formlarındaki yanıtlar hem de değerlendirme oturumundaki sözel bildirimler katılımcıların programın tamamına dair bilgi edindiklerini ve uzaktan öğrenim programında kullanılacak platforma dair teknik bilgi ve becerileri programa başlayacak düzeyde edindiklerini göstermektedir.

Yukarıdaki tartışmaları başlangıç eğitimi temel hedefleri çerçevesinde toparlamak gerekirse aşağıdaki sonuçlara ulaşılmaktadır.

A) Temel kavramlar

- Katılımcıların temel kavramlarla (sivil toplum, yurttaşlık, savunuculuk, karar alma mekanizmalarına etki etme, vb.) ilgili bilgileri artmıştır.
- Söz konusu kavramlarla ilgili güncel tartışma konuları ile tanışmışlardır.
- Bu konularda tartışma becerilerinin arttığını, daha donanımlı bir şekilde tartışma yapabileceklerini belirtmektedirler.
- Kavramları daha fazla birbirleriyle ilişkili olarak düşünebilmekte ve değerlendirebilmektedirler.

B) Eğitim süresince konuşulacak kavramlarla ilgili ortak bir zeminin oluşturulması

- Temel kavramların tanımlarına ilişkin değişkenlik katılımcılarda belirsizlik hissine yol açmıştır. Katılımcıların bir kısmı bu durumdan sorgulamaya, tartışmaya ve araştırmaya yönlendirmesi açısından memnunken diğer bir kısmı ise belirsizlik karşısında huzursuzluk yaşamış, daha kesin ve net bilgi talebinde bulunmuşlardır.
- Buna yönelik tepkileri farklı olmakla birlikte katılımcılar temel kavramların ortak ve değişmez tanımlarının yapılamadığını fark etmişlerdir.
- Katılımcılar, oturumlarda kavramlara ilişkin kendi fikirlerini ortaya koyabilecekleri alanlar bulmuşlardır. Bununla birlikte kendi fikirlerini savunan bir pozisyonda kalıp fikirlerini değiştirme ve geliştirme evresine beklenen düzeyde girememişlerdir.

C) Bilgi – beceri – kanaat

- Eğitim katılımcıları üzerinde bilgi ağırlıklı bir etki yapmıştır.
- Eğitimin kanaat hedeflerine kısmen ulaşılmış, aynı zamanda eğitim öncesinde belirlenen hedeflere ek kanaat değişikliklerine yol açtığı görülmüştür (Farklı özellikleri olan insanlarla bir arada çalışarak önyargıların kırılması, kavramların ve tanımların değişebilir olduğu düşüncesi , başka çalışma alanlarının, temaların fark edilmesi).
- Hedeflenen beceriler (kavramlar arasında ilişki kurabilme ve bu ilişkiler doğrultusunda tartışabilme, karar alma/politika yapma süreçlerine etki edebilme, vb.) gelişmiş olsa da programın ana hedeflerine eklenen temel düzey yan beceriler daha fazla gelişmiştir (İletişim becerileri, eleştirel düşünme becerisi).

D) Katılımcılar arasında grup dinamiği

- Katılımcıların eğitim sürecinde birbirleri ile tanışarak grup dinamiği geliştirmeleri hedefine istenilen düzeyde ulaşamamıştır. Katılımcıların bu konudaki motivasyonlarının düşük olması, grup dinamiği için tasarlanan uygulamaların katılımcılardaki motivasyonu yeterince arttıramamış olması ve eğitmen ekibinin kendi içindeki grup dinamiğinin niteliği ve ekibin motivasyonu bu sonucun muhtemel sebepleri arasındadır.

E) Programın bütünü ve teknik konularda bilgi

- Katılımcılar programın tamamına dair yeterli bilgi edinmiştir.
- Uzaktan öğrenim platformunun kullanılabilmesi için gereken teknik bilgi ve becerileri yeterince edinmişlerdir.

Başlangıç eğitiminin gelişmeye açık alanları değerlendirildiğinde en belirleyici şekilde ortaya çıkan alan hazırlık aşamasıdır. Eğitimin uygulama sürecinde yaşanan güçlüklerin önemli bir kısmı hazırlık aşaması ile ilişkilidir. Eğitimci ve koordinasyon ekibiyle yapılan değerlendirmeler sonunda katılımcı ihtiyaçları ve program hedeflerinin birbiriyle “yeterince iyi” örtüşmediği ifade edilebilir. Hazırlanan program temel düzey kavramsal bilginin ötesinde bu kavramların güncel tartışılmalı alanlar çerçevesinde derinlemesine ele alınmasına alan sağlayan bir program olmuştur. Katılımcıların önemli bir bölümü ise temel kavramların netleştirilmesine ve çerçevelenmesine ihtiyaç duymuştur. Bu durumla ilgili önemli bir değişken ise katılımcı seçimi konusunda proje sözleşmesi gereği yaşanan idari, bürokratik sıkıntılardır.

Aşağıda Başlangıç Eğitimi'ne dair yukarıda belirtilen alanlara ilişkin öneriler sunulmaktadır.

- Katılımcı seçim kriterleri ve yönteminin netleştirilmesi, katılımcıların beklentileri ve ihtiyaçlarının hazırlık aşamasında daha iyi değerlendirilmesi. Bu noktada belirtmek gerekir ki bu eğitim için İstanbul'dan seçilen katılımcıların sözleşme gereği harcırah ödemeleri yapılamadığından konaklama ve yemek ücretleri karşılanamamıştır. Bu nedenle İstanbul'dan seçilen katılımcılar eğitime katılamamıştır. Bu idari aksaklık seçim sürecinde yaşanan sorunların önemli bir belirleyicisidir.
- Eğitimin spesifik öğrenme hedeflerinin gözden geçirilmesi. Gelecek katılımcıların özelliklerine ve beklentilerine göre gerekirse daha temel düzeyde bir program içeriğinin hazırlanması.
- Eğitim esnasında benzer bir sorun yaşanması durumunda programın katılımcı ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenebilmesi için katılımcılarla günlük değerlendirme grupları oluşturulması ve eğitimci ekibin eğitim süreci içindeyken değerlendirme toplantısı yapması.
- Eğitimci ekip içinde grup dinamiğinin sağlanması (bu, katılımcı grubun da dinamiğini etkilemektedir). Eğitimci ekibin de eğitimin gerçekleştirildiği yerde konaklaması.
- Hem Başlangıç Eğitimi'nin hem de Uzaktan Öğrenim'in program içeriklerinin eğitimler başlamadan önce birbiriyle bağlantılı ve bütünlüklü bir şekilde mümkün olan en belirgin şekilde tasarlanması. Bunun için gereken hazırlık döneminin bütün ekipleri içerecek şekilde kurgulanması.

2.b. Uzaktan Öğrenim - I (UÖ - I)

Uzaktan Öğrenim Programı'nın ikinci aşaması olan **uzaktan öğrenimde** sivil toplum, savunuculuk, haklar temelli çalışma, strateji geliştirme, ulusal ve uluslararası kuruluşlar, paydaş ve güç analizi, ağlar ve ağ oluşturma, kampanyalar ve planlama savunuculukta yöntem ve taktikler, kamu hizmetlerini izleme, kamu harcamalarını izleme, iletişim ve sosyal medya kullanımı, gençlik politikası/gençlik çalışması ve örgüt yönetimi ve örgüt içi katılım konularında içerik ve tartışma alanı sağlanmaya çalışılarak katılımcıların bu konulardaki bilgi ve becerilerinin artırılması hedeflenmiştir. Uzaktan öğrenim sürecinin sonunda hedeflenen somut çıktı ise katılımcıların yukarıda belirtilen konularda edindikleri bilgi ve becerileri (ve ilgili modüllerde aşama aşama verilen egzersizleri) kullanarak kendi örgütleri için, kendi belirledikleri spesifik bir sorun ve çözümü hakkında bir strateji ve eylem planı hazırlamalarıdır.

12 modülden oluşan Uzaktan Öğrenim sürecindeki her bir modül bir veya iki haftalık bölümler halinde tasarlanmıştır. Her modülde, konuya ilişkin okumalar, notlar, web bağlantıları, videolar, sunumlar verilmiş ve forumda tartışılmak üzere katılımcılara bir veya iki soru yöneltilmiştir. Bununla birlikte, katılımcıların bireysel alıştırmalar yürütmeleri de istenmiştir. Bu alıştırma ve çalışmalar dersin niteliğine göre haftalık, iki haftalık veya ders sonu çalışması olarak belirlenmiştir. Bu şekilde katılımcıların ders konularıyla ilgili olarak özel konuları incelemelerine ve yeni kavramları kendi özel durumları için uygulamalarına olanak sağlanması hedeflenmiştir.

Uzaktan Öğrenim ile edinilmesi ve gelişmesi hedeflenen bilgi ve beceriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo – 1: Modüllere göre hedeflenen bilgi ve beceriler

Modüller		Bilgi	Beceri
1	Sivil Ttoplum ve Demokrasi	Avrupa'da ve Türkiye'de Sivil Toplum	Kendi kuruluşunun sivil alandaki konumunu belirleyebilme Sivil alandaki olası gelişmelere tepki verebilme
2	Savunuculuk ve Politikaları Etkileme (Giriş)	Savunuculukla ilgili tanımlar	Kendi çalışmalarını savunuculuk temelinde değerlendirebilme
		Savunuculukla ilgili yaklaşımlar	
		Savunuculukla ilgili güncel tartışmalar	
		Başarılı savunuculuk örnekleri	
3	Haklar temelli çalışma	Hakların evrenselliği ve bütünselliği haklar temelli çalışma kavramının ne anlama geldiği	Kendi örgütünün çalışmalarında haklar temelli bir yöntem anlayışı geliştirebilme
4	Stateji Geliştirmeye giriş	Savunuculuk stratejisi geliştirmek için sorun analizi	Sorun analizi yapabilme
			Sorunu içerik, yapı ve kültür boyutları açısından analiz edebilme
5	Ulusal ve Uluslararası kuruluşlar, Paydaş ve güç analizi	Kendi çalışma alanlarıyla ilgili ulusal ve uluslararası kurumlar hakkında bilgi Temel uluslararası insan hakları sözleşmeleri hakkında bilgi	Kurumlar, sivil toplum örgütleri ve sözleşmeler hakkında edinilen bilgiyi paydaş ve güç analizi yaparken kullanabilme
6	Ağlar ve Ağ oluşturma	Kendi çalışma alanlarıyla ilgili sivil toplum örgütleri, şemsiye kuruluşlar ve ağlar hakkında bilgi	Paydaş analizi yapabilme
			Güç analizi yapabilme
7	Kampanyalar ve Planlama	Kampanya nedir, ne demektir?	Sorunlara yönelik çözüm belirleme Çözümleri önceliklendirebilme Kısa dönem ve uzun dönemli hedef belirleme
8	Savunuculukta yöntem ve taktikler-Giriş Kamu Hizmetlerini İzleme	Savunuculuk yöntemleri ve taktikleri konusunda bilgi Kamu Hizmetlerini İzleme (Katılımcı izleme yöntemi)	Hedefe uygun yöntem ve taktik geliştirme Kendi kuruluşunun çalışma alanındaki kamu hizmetleri için katılımcı izleme modeli kurgulayabilme
9	Kamu Harcamalarını İzleme	Kamu Harcamalarını İzleme	Kendi kuruluşunun çalışma alanındaki kamu harcamaları bilgisine erişebilme
			Erişilen kamu harcama bilgisini izleme yapabilecek şekilde kullanabilme
10	İletişim, Yeni Medya kullanımı	İletişim stratejisi oluşturma	Hazırlanan savunuculuk stratejisinin paylaşılması için farklı paydaşlara yönelik farklı yöntemler geliştirebilme
			İletişim çalışmasında yeni medya araçlarını etkin şekilde kullanabilme
11	Gençlik Politikası/Gençlik Çalışması	Dünyada ve Türkiye'de gençliğin tarihi	Kendi kuruluşunun çalışmalarında gençleri göz önünde bulundurma
		Gençlik Politikaları	
		Gençlik Politikalarıyla ilgili Prensipler	
12	Örgüt Yönetimi ve Katılım	Savunuculuk ve hak temelli örgütlerde yönetim	Örgüt içi (karar alma süreçlerine) katılımı sağlayabilme
		Örgüt içi katılım	Örgüt içi güç ilişkilerini sorgulayabilme
		Örgüt içi hesap verebilirlik mekanizmaları	

UÖ, daha önce de benzer programlar yürütmüş, programda yer alan konularda deneyimli iki moderatör/kolaylaştırıcı tarafından tasarlanmış ve yürütülmüştür. 4 modülde konuyla ilgili uzmanların modül içeriği hazırlaması ve/veya canlı ders vermesi sağlanmıştır.

UÖ katılımcıları Başlangıç Eğitimi katılımcılarıdır. Bunun yanında 10 katılımcı ise programda “izleyici” olarak yer almıştır. İzleyiciler, platformdaki bütün içeriğe ulaşabilmekle birlikte tartışma forumlarında katılımcı olarak yer almamışlardır. Ayrıca, strateji ve eylem planı hazırlamakla yükümlü olmamışlardır.

2.b.1. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Uzaktan Öğrenim Programı (UÖP), “gençleri sivil toplum örgütlerinin karar alma süreçlerine ve politika geliştirme süreçlerine aktif katılımları konusunda güçlendirmek ve bu yolla katılım üzerine gençlerle beraber çalışan hak temelli örgütleri güçlendirmek” amacıyla tasarlanmış ve uygulanmıştır.

İçerik

Bu doğrultuda, program içeriği tasarlanırken katılımcıların sivil toplum, yurttaşlık, katılım, savunuculuk, haklar temelli çalışma, strateji geliştirme, ulusal ve uluslararası kuruluşlar, paydaş ve güç analizi, ağlar ve ağ oluşturma, kampanyalar ve planlama, savunuculukta yöntem ve taktikler, kamu hizmetlerini izleme, kamu harcamalarını izleme, iletişim ve sosyal medya kullanımı, gençlik politikası/gençlik çalışması ve örgüt yönetimi ve örgüt içi katılım konularındaki bilgi ve becerilerinin arttırılması hedeflenmiştir. Ayrıca, katılımcıların eğitim sonrasında kendi yürüttükleri veya yürütecekleri savunuculuk faaliyetlerini daha planlı ve stratejik bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için kendi seçtikleri bir konuda strateji ve eylem planı oluşturmaları hedeflenmiştir.

Katılımcıların, kendi değerlendirmelerine dayanan UÖ Değerlendirme Formu bulgularına göre, yukarıdaki başlıkların tamamında UÖ öncesine oranla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha fazla bilgi ve beceri sahibi oldukları görülmektedir. Başka bir ifade ile UÖ programı yukarıda sunulan konu başlıklarında katılımcılarının bilgi ve becerilerinin artmasını sağlamıştır.

Katılımcıların formlar üzerinden yaptıkları değerlendirme çok olumlu ve etkili bir tablo ortaya koyarken değerlendirme oturumundaki değerlendirmeleri ve sözel geri bildirimleri daha çok UÖ “sürecinin” olumsuz ve gelişmeye açık alanlarına işaret etmektedir. Bununla birlikte, katılımcıların modüllere beklenen şekilde katılım göstermemiş olması değerlendirme formu sonuçlarına ihtiyatlı yaklaşmayı gerektirmektedir. Dolayısıyla, gerçekçi bir değerlendirme için bu form bulgularının değerlendirme oturumundan elde edilen verilerle birlikte yorumlanması önemlidir.

Programdaki en faydalı, işlevsel olduğu/olacağı, en çok öğrenme gerçekleştiği düşünülen modüller değerlendirme formlarında ve değerlendirme oturumunda farklılıklar göstermektedir. Formlarda verilen yanıtlara göre en çok öğrenmenin gerçekleştiği modüller ilk üç modül ve son üç modüldür. Bu sonuçlar katılım verileriyle paralellik göstermektedir. Başka bir ifade ile katılım motivasyonunun görece yüksek olduğu ilk üç ve son üç modül en çok öğrenme gerçekleşen modüller olarak değerlendirilmiştir. Kapanış Eğitimi’nde, katılımcılar katılmadıkları modüllere geriye dönük olarak katıldıktan sonra farklı bir değerlendirme yapmışlardır. Buna göre işlevsel, **en çok öğrenme gerçekleşen modüller** sırasıyla “Kampanyalar”, “Gençlik, Katılım ve

Gençlik Politikası", "Strateji Geliştirme ve Taktiklere Giriş", "Örgüt Yönetimi ve Katılım", İletişim ve Yeni Medya" ve "Ağlar ve Ağ Oluşturma" olmuştur. Yine sırasıyla "Savunuculuk ve Politikaları Etkileme", "Ulusal ve Uluslararası Kurumlar" ve "Kamu Harcamalarını İzleme" modülleri **en az işlevsel, öğrenme gerçekleşen modüller** olmuştur.

Her katılımcı kendi ihtiyaçları doğrultusunda öğrenme düzeyi açısından modüllere göre farklılık göstermiştir. Bununla beraber, genel olarak katılımcıların ihtiyacı, merakı ve dolayısıyla bilgi-beceri kazanımı kavramsal ve kuramsal alanlardan çok sahadaki uygulamalara ve pratik/teknik konulara yönelik olmuştur.

Bilgi ve becerilerindeki değişiklikler ve kazanımlar ise daha çok kampanya planlama ve yürütme, yeni savunuculuk taktikleri, sivil alanda kullanılan dil ve terimler, iletişim araçları ve sosyal medya, ortaklar ve işbirliği, örgüt yönetimi ve katılımı konularında olmuştur. Teorik okumalar, fikirleri ve kendi çalışmaları için kavramsal bir çerçeve, zemin oluşturmuştur.

Katılımcıların **kanaatlerindeki değişiklikler** ise sivil alandaki yaklaşımları (hak temelli – hizmet temelli çalışma), örgüt içi yönetim, kendi kurumları ve diğer kurumların alan içindeki konumu, kampanya düzenleme ve yürütmeye yaklaşım (planlı yapılması gerektiği ve uygulanabilir/ulaşılabilir bir yöntem olduğu), yürütecekleri savunuculuk faaliyetlerinin niteliği, savunuculuk stratejisi geliştirmenin ve eylem planı yapmanın niteliği (ciddi bir planlama ve çalışma gerektirdiği) ve kendi donanım ve özgüvenleri (kendilerini daha donanımlı ve güvenli hissetmektedirler) alanlarında gerçekleşmiştir.

Yukarıda sunulan kazanımlar katılımcıların ifadelerine göre kendi kurumlarına, konularına ve konumlarına dönük olma eğilimi de göstermektedir. Başka bir ifade ile, katılımcılar edindikleri bilgileri kendi çalışmaları çerçevesinde değerlendirmeye, kullanmaya başlamışlardır. Ek olarak, katılımcıların alanı tanıyarak kendilerini daha iyi konumlandırmaya başladıkları anlaşılmaktadır.

Yine de strateji ve eylem planının katılımcıların çok küçük bir kısmı tarafından zamanında ve istenen düzeyde tamamlanmış olması, üzerine düşünülmesi gereken bir sonuçtur. Bu durum, Kapanış Eğitimi'nin katılımcıların strateji ve eylem planlarını *baştan* oluşturmalarını desteklemek üzere kurgulanmasına neden olmuştur. Bu sonucu sürece ve katılıma dair bulguların katkısıyla anlamlandırmaya çalışmak uygun olacaktır.

Süreç

Teknik açıdan uzaktan öğrenim platformu katılımcılar tarafından sürecin en sorunsuz işleyen bileşeni olarak değerlendirilmiştir. Katılımcılar tartışmalara katılırken ve takip ederken, modül içeriklerine ulaşırken teknik sorunlarla karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Yaşanan az sayıda teknik sorunda ise moderatörlerin gereken desteği verdiğini belirtmişlerdir.

Formlarda moderatörlerin yaklaşımından memnuniyetlerini dile getirmiş olan katılımcıların DO'daki değerlendirmeleri farklı yönde olmuştur. Katılımcılar, tartışmaların daha dinamik olması için daha aktif bir moderasyona; moderatörlerin yapıcı ve mümkün olduğunca bireysel geribildirimler vermelerine, geribildirimlerin geciktirilmemesine, tartışmalarda daha fazla yönlendirici soru sormalarına, daha açık soru yönergelerine ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Katılımcıların kendileri ile ilgili değerlendirmelerine bakıldığında *katılımın niteliğine* dair sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Katılımcılar, tartışma yürütemediklerini, tartışma sorularına zamanında yanıt vermediklerini, baştan savma yanıtlar verildiğini, birbirlerinin yanıtlarını pek okumadıklarını ve birbirlerini cevaplamadıklarını, okumaları yeterince yapmadıkları için tartışmalara yeterince katılmadıklarını, katılımcıların konulara dair birikimlerinin birbirlerinden çok farklı olması nedeniyle diyalog kurulamadığını belirtmişlerdir. Bu bulgular tartışmaların niteliksel açıdan zayıf kalmasını açıklayan bulgular arasındadır.

Katılımcılar modüllerde okuma ve ödev ağırlıklı yöntemler kullanıldığını, okuma yapma ve sonrasında ödev olmasının görev psikolojisi ve zorunluluk hissi yarattığını; adeta bir okul gibi olduğunu ve bu durumun bir süre sonra katılım motivasyonunu düşürdüğünü belirtmektedirler. Öte yandan, okumaların tartışmaları kolaylaştırdığını, konuya uygun örnekler içerdiğini ve öğretici olduğunu belirten katılımcıların oranı da yüksektir. Canlı ders katılımcılar tarafından en çok beğenilen ve sıklığının artırılması talep edilen yöntem olmuştur. Sunumlar, özellikle prezî sunumu yeni ve öğretici bir yöntem olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, uygulamaların daha verimli biçimde gerçekleştirilebilmesi için daha fazla örnek belgenin paylaşılması da önerilmiştir. Gözlemlerimiz katılımcıların kullanılan yöntemleri kendi öğrenme tarzlarına göre değerlendirdiklerine işaret etmektedir. Hem katılım motivasyonunun hem de öğrenme düzeyinin artması için mümkün olduğu ölçüde her modüle farklı öğrenme tarzlarına hitap eden farklı yöntemlerin aynı anda kullanılmasını önermekteyiz.

Uzaktan Öğrenim sürecinin en belirleyici unsurlarından ve göstergelerinden birisi modüllere katılım düzeyi olmuştur. Katılımcıların kendilerine dair değerlendirmeleri katılımın niteliğini anlamak için önemli bir gösterge iken katılımın sıklığı sürecin işleyişine dair önemli bir göstergedir.

Katılımın ilk 3 modülden sonra dramatik şekilde düştüğü, kapanış eğitimine yaklaşıldıkça moderatörler ve koordinasyon ekibi tarafından yapılan çağrılar ve Kapanış Eğitimi'ne kabul kriterlerinin hatırlatılması ile birlikte geriye dönük biçimde arttığı görülmektedir. Bu durum katılımın programın iç dinamikleri ile değil daha çok dışsal kriterler ve çerçeve ile sağlanabildiğini göstermektedir.

Katılımcıların modüllere yeterli katılım sağlayamama nedenlerine dair değerlendirme formlarında verdikleri yanıtlar ise katılımcıların katılımıda yaşanan aksaklıkların temel olarak yine katılımcılardan; özel olarak işlerinin yoğunluğundan kaynaklandığını düşündüğünü göstermektedir. Bu sonuç, katılımcıların moderatörler ve kullanılan yöntemlere ilişkin değerlendirmeye oturumunda yaptıkları değerlendirmelerle uyumlu değildir.

Değerlendirme oturumunda katılıma ilişkin yürütülen tartışmalar sonunda katılımcılar uzaktan öğrenim sürecinde temas ve irtibatı yitirdikleri, dolayısıyla katılım motivasyonlarının düştüğü sonucuna ulaşmışlardır.

Katılımcılar, katılım motivasyonunun artırılması için

Arada teması sağlayabilecek yüz yüze bir toplantı yapılmasını;
Modüllerin bloklar halinde parçalanması ve örneğin üç modülden sonra online bir toplantı yapılmasını;
Canlı derslerin artırılmasını;
Ve platformda sohbet etmeye ve sosyalleşmeye imkân veren bir alan oluşturulmasını önermektedirler.

Yukarıda sunulan sonuçlara göre, UÖP katılımcılarının bilgi ve becerilerinin eğitim öncesine oranla arttığı, programdan yeni fikirler, kanaatler ve bakış açıları ile ayrıldıkları ifade edilebilir.

Buna ek olarak, programın hedeflerine ulaşmasını doğrudan etkileyen katılım alanında hem niteliksel hem de niceliksel aksaklıklar olduğu görülmektedir. Katılım, istenilen düzeyde ve nitelikte gerçekleşmemiştir.

Katılımcıların kişisel sebepleri (örneğin iş yoğunluğu) katılımı doğrudan etkilemiştir. Katılımcı seçim kriterleri ve yöntemi, modüllerde kullanılan yöntemler, moderasyon biçimi ve niteliği katılımı etkileyen diğer önemli ve dönüştürülebilir etkenlerdir. Bu alanlarda gerçekleştirilebilecek iyileştirmeler kişisel nedenlere rağmen katılım düzeyinin ve niteliğinin artmasını sağlayabilir. Aşağıda bu alanlarla ilgili önerilere yer verilmiştir. Sonuçların ve bu önerilerin sonraki dönemin hazırlık sürecinde eğitimci ekip, moderatörler ve proje koordinasyon ekibiyle yapılacak olan değerlendirme toplantısında paylaşılması planlanmaktadır. Yeni uzaktan öğrenim döneminin bazı bileşenlerinin tüm bu etkenler göz önüne alınarak yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

- Katılımcı seçim kriterleri ve yönteminin netleştirilmesi, katılımcıların beklentileri ve ihtiyaçlarının hazırlık aşamasında daha iyi değerlendirilmesi (Bu noktada belirtmek gerekir ki bu eğitim için İstanbul'dan seçilen katılımcıların sözleşme gereği harcırah ödemeleri yapılamadığından konaklama ve yemek ücretleri karşılanamamıştır. Bu nedenle İstanbul'dan seçilen katılımcılar eğitime katılamamıştır. Bu idari aksaklık seçim sürecinde yaşanan sorunların önemli bir belirleyicisidir).
- Tasarlanan eğitimle katılımcıların alana dair deneyim düzeylerinin dengelenmesi.
- Yüz yüze gerçekleştirilen başlangıç ve kapanış eğitimi eğitimci ile uzaktan öğrenim programı moderatörlerinin koordinasyon içinde çalışan daha büyük bir ekip oluşturması için yöntemler geliştirilmesi.
- Koordinasyon ekibinin, eğitimci ekibin ve moderatörlerin UÖP sürecindeki görev tanımlarının gözden geçirilip netleştirilmesi.
- Hem Başlangıç Eğitimi'nin hem de Uzaktan Öğrenim programı içeriklerinin eğitimler başlamadan önce birbiriyle bağlantılı ve bütünlüklü bir şekilde, katılımcıların ihtiyaç ve düzeyleri göz önünde bulundurularak mümkün olan en belirgin şekilde tasarlanması. Bunun için gereken hazırlık döneminin bütün ekipleri içerecek şekilde gerçekleştirilmesi.
- Saha ziyaretlerinin içeriğinin yeniden yapılandırılması ve sıklık açısından yeniden kurgulanması.
- Moderasyonun daha dinamik hale gelmesi için moderatörlerin tartışmalara daha doğrudan katılacağı bir düzenlemenin geliştirilmesi (Gerekirse moderatör sayısının artırılması).

- Programda mümkün olduğunca az gecikmenin olmasına dikkat edilmesi (Süreçte modüllerin yüklenmesi üç kez gecikmiştir. Bu durum katılımcılarda “ben de geç yanıt verebilirim, erteleyebilirim” düşüncesini güçlendirebilmektedir).
- Hem katılım motivasyonunun hem de öğrenme düzeyinin artması için her modülde farklı öğrenme tarzlarına hitap eden farklı yöntemlerin mümkün olduğu ölçüde aynı anda kullanılması.
- Platformda sohbet etmeye ve sosyalleşmeye imkân veren bir alan oluşturulması.
- Arada teması sağlayabilecek yüz yüze bir toplantı yapılması veya
- Modüllerin bloklar halinde ayrılması ve örneğin üç modülden sonra online bir toplantı yapılması.
- Canlı derslerin arttırılması (Canlı derslerin çok sık kullanımı sıradanlaşmasına ve etkisini yitmesine de neden olabilir).

2.c. Başlangıç Eğitimi - II

04–08 Eylül 2013 tarihlerinde 4 tam gün süreyle Beyazıt, İstanbul’da gerçekleştirilen ve ikinci dönem UÖP’nin başlangıç evresini oluşturan bu eğitimde ilk dönemde olduğu gibi tüm eğitim süresince konuşulacak kavramlarla ilgili ortak bir zeminin oluşturulması, katılımcıların bu kavramlarla ilgili bilgilerini arttırmaları, kavramlara ilişkin güncel tartışma konularıyla tanışmaları ve kavramları birbirleriyle ilişkilendirebilmeleri hedeflenmiştir. Katılımcıların birbirleri ile tanışarak grup dinamiği geliştirmeleri, programın tamamına dair bilgi edinmeleri ve uzaktan öğrenim programında kullanılacak platforma dair teknik beceriler edinmeleri ise başlangıç eğitiminin süreçle ilişkili hedefleridir.

Eğitim, sivil toplum, yurttaşlık, savunuculuk, insan hakları, demokrasi, katılım, formel olmayan eğitimler ve deneyimsel öğrenme metodolojisi konusunda deneyimli eğitmenler tarafından tasarlanmış ve uygulanmıştır. Tasarım süresince önceki dönemden elde edilen deneyim ve ortaya konulan öneriler çerçevesinde eğitimin hedefleri gözden geçirilmiş ve bu doğrultuda uygulamalar geliştirilmiştir. Hazırlık sürecinde gerçekleştirilen toplantılarda eğitmen ekibi, uzaktan öğrenim moderatörleri, proje koordinasyon ekibi, proje danışmanları ve değerlendirme uzmanı farklı rollerde ve sıklıkta yer almışlardır.

Eğitime, 13 farklı ilden gelen 32 STÖ temsilcisi katılmıştır. (Uzaktan Öğrenim kısmına katılan 51 “izleyici” ile birlikte 68 farklı kuruluştan 83 kişi katılmıştır.) Aktif katılımcıların % 38’i çalışan, % 35’i gönüllü, % 19’u yönetim/yürütme kurulu üyesi, % 8’i ise kurucu olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların % 46,7’si kadın, % 53,3’ü erkektir. Yaş ortalamaları $26,57 \pm 3,94$ ’tür. En genç katılımcı 20 yaşında, en yaşlı katılımcı ise 40 yaşındadır. Katılımcıların yaşlarının mod ve medyanı 26’dır.

Katılımcıların % 23’ü daha önce “insan hakları” temalı, % 10’u ise “savunuculuk” temalı bir eğitim aldığını belirtmiştir.

2.c.1. Sonuç, Tartışma ve Öneriler:

Eğitimin spesifik öğrenme hedefleri üzerinden tasarlanan Değerlendirme Formu – I sonuçlarına göre Şebeke Başlangıç Eğitimi içerik hedeflerine ulaşmıştır. Bütün maddelerde istatistiksel olarak anlamlı öğrenme gerçekleştiği görülmektedir. Başka bir ifade ile katılımcılar bu form aracılığıyla yaptıkları değerlendirmede, eğitim sonunda program içeriğinde yer alan kavramlarla ilgili bilgilerini arttırdıklarını, kavramlara ilişkin güncel tartışma konularıyla tanıştıklarını, bu konularda tartışma becerilerini geliştirdiklerini; daha donanımlı şekilde tartışabileceklerine dair inançlarını arttırdıklarını ve kavramları birbirleriyle eğitim öncesine oranla daha iyi ilişkilendirebildiklerini belirtmişlerdir. Ek olarak yurttaşlık, sivil toplum, sivil alandaki yaklaşımlar, temsiliyet, katılım ve karar alma süreçlerine ilişkin kanaatlerinin beklenen yönde anlamlı bir şekilde değiştiğini belirtmektedirler.

Değerlendirme Formu – I'deki kanaat maddelerinde ortaya çıkan anlamlı değişiklikte birlikte katılımcıların Değerlendirme Formu – II'de yer alan kanaat/düşünce sorusuna verdikleri yanıtlar eğitimin kanaat hedeflerine ulaştığını, aynı zamanda eğitim öncesinde belirlenen hedeflere ek kanaat değişikliklerine yol açtığını göstermektedir. Eğitimin sonunda katılımcıların kendi önyargılarını, değer yargılarını ve sivil alan içindeki konumlarını sorguladıkları, kendi çalışma alanlarından farklı alanların varlığını fark ettikleri, bakış açılarının genişlediği, var olan bilgilerindeki eksiklikleri fark ettikleri, kavramların birbirleriyle olan ilişkilerini gördükleri, kavramların anlamlarının neye göre farklılaşabildiklerini anladıkları ve meraklarının arttığı görülmektedir.

Geliştirilen beceriler başlığında verilen yanıtlar ise katılımcıların kavramlar arasında daha iyi bağlantılar kurabilmeye başladıklarını, yeni bakış açısı ve farklı çözüm yolları geliştirebilme, ötekini anlayabilme, düşünme, sorgulama, gözlem yapma ve güncel tartışmaları yakından takip edebilme becerilerinin arttığını göstermektedir.

Katılımcıların eğitimin kendi çalışmalarını nasıl etkileyeceği sorusuna verdikleri yanıtlardan tartışılan kavramlara ilişkin daha donanımlı hissettiklerini ve gerçekleştirecekleri faaliyetlerle ilişkili olarak kendilerine olan güvenlerinin arttığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, bu yanıtların, katılımcıların başlangıç eğitiminin etkileri ile uzaktan öğrenim programının bütününe dair his ve beklentilerini içerdiği görülmektedir. Katılımcıların başlangıç eğitimi sonunda programın bütününe dair motivasyonlarının arttığı ifade edilebilir.

Tüm eğitim süresince konuşulacak kavramlarla ilgili ortak bir zeminin oluşturulması hedefi kavramlara dair ortak ve değişmez tanımlar oluşturulması anlamına gelmemektedir. Daha ziyade kavramların tanımlarının farklılaştığı, bu farklılığın birtakım nedenleri olduğu, uzaktan öğrenim süresince kavramlar kullanılırken bu değişkenlik ve farklılıkların anlaşılması ve gözetilmesi kast edilmektedir. Değerlendirme Formu – I'deki "Yurttaşlık tanımları coğrafyaya, kültüre, anayasaya, vb. göre değişkenlik gösterir ve "Sivil toplum kavramı bağlam ve aktörlere bağlı olarak değişiklik gösterir. maddelerinde ortaya çıkan anlamlı öğrenme katılımcıların bu konuda yaşadığı farkındalığa işaret etmektedir. Yine de katılımcıların bir bölümü kavramlarla ilgili tanımların net bir şekilde ortaya konulmadığı değerlendirmesinde bulunmuşlardır. Katılımcılardan önemli bir kısmı ise bu belirsizliğin önemli, anlamlı ve daha çok tartışma derinliğine yol açacağı için işlevsel olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar, eğitim süresince tartışmalı alanlarla ilgili kendi fikirlerini ve bakış açılarını ortaya koymuşlardır. Katılımcılardan gelen "Herkesin kendi düşüncelerini özgür bir biçimde ifade edebildiği bir ortam vardı" değerlendirmesi bu gözlemi destekler niteliktedir. Özetle, genel geçer bazı tanımların net bir şekilde ortaya koyulması görüşüne dair tepkileri farklı olmakla birlikte katılımcılar te-

mel kavramların ortak ve değişmez tanımlarının yapılamadığını fark etmişlerdir.

Katılımcıların eğitim sürecinde birbirleri ile tanışarak grup dinamiği geliştirmeleri hedefine yeterli düzeyde ulaşılmıştır. Her günün sonunda bir eğitmen eşliğinde gerçekleştirilen Günlük Değerlendirme Grupları, STK fuarı öncesi gerçekleştirilen grup çalışması ve eğitmen ekibinin kendi içindeki grup dinamiğinin niteliği katılımcılarda beklenen düzeyde bir grup dinamiği oluşmasını etkileyen en önemli unsurlar olmuştur. Günlük Değerlendirme Gruplarının oturumlar arasında en çok öğrenmenin gerçekleştiği alan olması bu sonucu desteklemektedir.

Son olarak, hem değerlendirme formlarındaki yanıtlar hem de değerlendirme oturumundaki sözel bildirimler katılımcıların uzaktan öğrenim sürecinin işleyişine dair bilgi edindiklerini ve uzaktan öğrenim programında kullanılacak platforma dair teknik bilgi ve becerileri programa başlayacak düzeyde edindiklerini göstermektedir.

Yukarıdaki tartışmaları başlangıç eğitimi temel hedefleri çerçevesinde toparlamak gerekirse aşağıdaki sonuçlara ulaşılmaktadır.

A) Temel kavramlar

- Katılımcıların temel kavramlarla (sivil toplum, yurttaşlık, savunuculuk, karar alma mekanizmalarına etki etme, vb.) ilgili bilgileri anlamlı düzeyde artmıştır.
- Söz konusu kavramlarla ilgili güncel tartışma konuları ile tanışmışlardır.
- Bu konularda tartışma becerilerinin arttığını, daha donanımlı bir şekilde tartışma yapabileceklerini belirtmektedirler.
- Kavramları daha fazla birbirleriyle ilişkili olarak düşünebilmekte ve değerlendirebilmektedirler.
- Yurttaşlık, sivil toplum, sivil alandaki yaklaşımlar, temsiliyet, katılım ve karar alma süreçlerine ilişkin kanaatleri beklenen yönde anlamlı bir şekilde değişmiştir.

B) Eğitim süresince konuşulacak kavramlarla ilgili ortak bir zeminin oluşturulması

- Temel kavramların tanımlarına ilişkin değişkenlik katılımcıların bir bölümünde belirsizlik hissine yol açmıştır. Katılımcıların bir kısmı bu durumdan sorgulamaya, tartışmaya ve araştırmaya yönlendirmesi açısından memnunken diğer bir kısmı ise belirsizlik karşısında huzursuzluk yaşamış, daha kesin ve net bilgi talebinde bulunmuşlardır.
- Buna yönelik tepkileri farklı olmakla birlikte katılımcılar temel kavramların ortak ve değişmez tanımlarının yapılamadığına dair farkındalık kazanmışlardır.
- Katılımcılar, oturumlarda kavramlara ilişkin kendi fikirlerini ortaya koyabilecekleri alanlar bulmuşlardır.

C) Bilgi – beceri – kanaat

- Eğitim katılımcıları üzerinde beklenen yönde bilgi, beceri ve kanaat değişikliğine yönelik etki yapmıştır.
- Eğitimin kanaat hedeflerine ulaşılmış, aynı zamanda eğitim öncesinde belirlenen hedeflere ek kanaat değişikliklerine yol açtığı görülmüştür (kendi önyargılarını, değer yargılarını ve sivil alan içindeki konumlarını sorgulamaları, kendi çalışma alanlarından farklı alanların varlığını fark etmeleri, bakış açılarının genişlemesi, var olan bilgilerindeki eksiklikleri fark etmeleri, kavramların birbirleriyle olan ilişkilerini görmeleri, kavramların anlamlarının neye göre farklılaşabildiklerini anlamaları).
- Katılımcılar kavramlar arasında daha iyi bağlantılar kurabilmeye, yeni bakış açısı ve farklı çözüm yolları geliştirebilmeye, ötekini anlayabilmeye, düşünmeye, sorgulamaya, gözlem yapmaya ve güncel tartışmaları yakından takip edebilmeye başlamışlardır.

D) Katılımcılar arasında grup dinamiği

- Katılımcıların eğitim sürecinde birbirleri ile tanışarak grup dinamiği geliştirmeleri hedefine yeterli düzeyde ulaşılmıştır. Her günün sonunda bir eğitmen eşliğinde gerçekleştirilen Günlük Değerlendirme Grupları, STK fuarı öncesi gerçekleştirilen grup çalışması ve eğitmen ekibinin kendi içindeki grup dinamiğinin niteliği katılımcılarda beklenen düzeyde bir grup dinamiği oluşmasını etkileyen en önemli unsurlar olmuştur.

E) Programın bütünü ve teknik konularda bilgi

- Katılımcılar uzaktan öğrenim programının işleyişine dair yeterli bilgi edinmiştir.
- Uzaktan öğrenim platformunun kullanılabilmesi için gereken teknik bilgi ve becerileri yeterli düzeyde kazanmışlardır.

Bir önceki dönemde gerçekleştirilen Başlangıç Eğitimi'nden elde edilen bulgular ışığında bu dönem belli konularda gelişim gösterilmiştir. Öncelikle katılımcı seçim kriterleri gözden geçirilmiş, katılımcıların beklentileri ve ihtiyaçları hazırlık aşamasında değerlendirilmiştir. Eğitmen ekibin başvuru formlarını incelemesi eğitim programı hedeflerinin oluşturulması ve programın tasarlanması aşamasında önemli ve daha gerçekçi bir sürecin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Yine önceki dönemin deneyimi üzerinden eğitmen ekibin eğitimin gerçekleştiği mekânda konaklamasına imkân sağlanmış böylelikle ekip içerisinde de daha güçlü bir grup dinamiği sağlanmıştır. Günlük Değerlendirme Gruplarının varlığı ise hem eğitmenlerin sürecin içine daha çok girip katılımcılarla daha yakın bir ilişki kurmasını sağlamış hem de katılımcıların daha bütünlüklü bir yapı içerisinde hissetmelerine yol açarak katılım niteliklerini arttırmıştır.

2.d. Uzaktan Öğrenim - II (UÖ - II)

Uzaktan Öğrenim Programı'nın ikinci aşaması olan uzaktan öğrenimde spesifik olarak **sivil toplum, sivil alan-yurttaşlık ilişkisi, haklar temelli çalışma, savunuculuk, strateji geliştirme, ulusal ve uluslararası kuruluşlar, paydaş ve güç analizi, ağlar ve ağ oluşturma,**

kampanyalar ve planlama savunuculukta yöntem ve taktikler, kamu hizmetlerini izleme, kamu harcamalarını izleme, iletişim ve sosyal medya kullanımı, gençlik politikası/gençlik çalışması ve örgüt yönetimi ve örgüt içi katılım konularında içerik ve tartışma alanı sağlanmaya çalışılarak katılımcıların bu konulardaki bilgi ve becerilerinin artırılması hedeflenmiştir. İkinci dönemde programa **“Yasamaya Yönelik Savunuculuk”** modülü eklenmiştir. Uzaktan öğrenim sürecinin sonunda hedeflenen somut çıktı ise katılımcıların yukarıda belirtilen konularda edindikleri bilgi ve becerileri (ve ilgili modüllerde aşama aşama verilen alıştırmaları) kullanarak kendi örgütleri için, kendi belirledikleri spesifik bir sorun ve çözümü hakkında bir *strateji ve eylem planı* hazırlamalarıdır.

11 modülden oluşan Uzaktan Öğrenim sürecindeki her bir modül bir veya iki haftalık bölümler halinde tasarlanmıştır. Her modülde, konuya ilişkin okumalar, notlar, web bağlantıları, videolar, sunumlar verilmiş ve forumda tartışılmak üzere katılımcılara bir veya iki soru yöneltilmiştir. Bununla birlikte, katılımcıların bireysel alıştırmalar yürütmeleri de istenmiştir. Bu alıştırma ve çalışmalar dersin niteliğine göre haftalık, iki haftalık veya ders sonu çalışması olarak belirlenmiştir. Bu şekilde katılımcıların modül konularıyla ilgili olarak özel konuları incelemelerine ve yeni kavramları kendi özel durumları için uygulamalarına olanak sağlanması hedeflenmiştir.

Uzaktan Öğrenim - II ile edinilmesi ve gelişmesi hedeflenen bilgi ve beceriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo – 2: Modüllere göre hedeflenen bilgi ve beceriler, UÖ-II

Modüller		Bilgi	Beceri
1	Kamusal Alan ve Yurttaşlık	Açılış eğitimindeki tartışmaları uzaktan eğitime taşımak	Kamusal Alan ve Yurttaşlıkla ilgili kendi bakış açısını geliştirebilme
2	Haklar Temelli çalışma (Hizmet temelli)	Hakların Evrenselliği ve Bütünselliği	Kendi örgütünün çalışmalarında haklar temelli bir yöntem anlayışı geliştirebilme
		Haklar Temelli çalışma kavramının ne anlama geldiği	
3	Strateji Geliştirmeye Giriş	Savunuculuk Stratejisi geliştirmek için sorun analizi	Sorun Analizi yapabilme Sorun içerik, yapı ve kültür boyutları açısından analiz edebilme
4	Yasamaya Yönelik Savunuculuk	Meclis nasıl çalışıyor. Meclisin (yasa-manın) çalışma biçimi, yöntemi	Yasama sürecine etki edebilme
		STK'ların yasama sürecine etkisi.	
5	Yürütme		
	Savunuculukta yöntem ve taktikler-Giriş	Savunuculuk yöntemleri ve taktikleri konusunda bilgi	Hedefe uygun yöntem ve taktik geliştirme
	Kamu Hizmetlerini İzleme	Kamu Hizmetlerini İzleme (Katılımcı izleme yöntemi)	Kendi kuruluşunun çalışma alanındaki kamu hizmetleri için katılımcı izleme modeli kurgulayabilme
	Kamu Harcamalarını İzleme	Kamu Harcamalarını İzleme	Kendi kuruluşunun çalışma alanındaki kamu harcamaları bilgisine erişebilme Erişilen kamu harcama bilgisini izleme yapabilecek şekilde kullanabilme
6	Ulusal ve Uluslararası kuruluşlar, Paydaş ve güç analizi	Kendi çalışma alanlarıyla ilgili ulusal ve uluslararası kurumlar hakkında bilgi Temel uluslararası insan hakları sözleşmeleri hakkında bilgi	Kurumlar, sivil toplum örgütleri ve sözleşmeler hakkında edinilen bilgiyi paydaş ve güç analizi yaparken kullanabilme
7	Ağlar, Ağ oluşturma ve Sivil toplum kuruluşları	Kendi çalışma alanları ile ilgili sivil toplum örgütleri, şemsiye kuruluşlar ve ağlar hakkında bilgi	Paydaş analiz yapabilme
			Güç analizi yapabilme
8	Kampanyalar ve Strateji Geliştirme	Kampanya nedir, ne demektir (genel çerçeve olarak kampanya)	Sorunlara yönelik çözüm belirleme Çözümleri önceliklendirme Kısa dönem ve uzun dönemli hedef belirleme
9	İletişim, Yeni Medya, Digital Aktivizm	İletişim stratejisi oluşturma	Hazırlanan savunuculuk stratejisinin paylaşılması için farklı paydaşlara yönelik farklı yöntemler geliştirebilme
			İletişim çalışmasında yeni medya araçlarını etkin şekilde kullanabilme
10	Gençlik Politikası/Gençlik Çalışması	Dünyada ve Türkiye'de gençliğin tarihi Türkiyede Gençlik Politikaları Gençlik Politikalarıyla ilgili Prensipler	Kendi kuruluşunun çalışmalarında gençleri göz önünde bulundurma
11	Örgüt Yönetimi ve Katılım	Savunuculuk ve hak temelli örgütlerde yönetim	Örgüt içi (karar alma süreçlerine) katılımı sağlayabilme
		Örgüt içi katılım	Örgüt içi güç ilişkilerini sorgulayabilme
		Örgüt içi hesap verebilirlik mekanizmaları	

UÖ-II, daha önce de benzer programlar yürütmüş, programda yer alan konularda deneyimli iki moderatör/kolaylaştırıcı tarafından yürütülmüştür. 4 modülde konuyla ilgili uzmanların modül içeriği hazırlaması ve/veya canlı ders vermesi sağlanmıştır.

UÖ-II katılımcıları Başlangıç Eğitimi katılımcılarıdır. Bunun yanında 50 katılımcı ise programda “izleyici” olarak yer almıştır. İzleyiciler, platformdaki bütün içeriğe ulaşabilmekle birlikte tartışma forumlarında katılımcı olarak yer almamışlardır. Ayrıca, strateji ve eylem planı hazırlamakla yükümlü olmamışlardır.

2.d.1. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Uzaktan Öğrenim Programı (UÖP), ikinci dönemde de “gençleri, sivil toplum örgütlerinin karar alma süreçlerine ve politika geliştirme süreçlerine aktif katılımları konusunda güçlendirmek ve bu yolla katılım üzerine gençlerle beraber çalışan hak temelli örgütleri güçlendirmek” amacıyla tasarlanmış ve uygulanmıştır.

İçerik

Bu doğrultuda, program içeriği tasarlanırken katılımcıların *sivil toplum, yurttaşlık, katılım, savunuculuk, haklar temelli çalışma, strateji geliştirme, ulusal ve uluslararası kuruluşlar, paydaş ve güç analizi, ağlar ve ağ oluşturma, kampanyalar ve planlama, yaşamaya yönelik savunuculuk, savunuculukta yöntem ve taktikler, kamu hizmetlerini izleme, kamu harcamalarını izleme, iletişim ve sosyal medya kullanımı, gençlik politikası/gençlik çalışması ve örgüt yönetimi ve örgüt içi katılım* konularındaki bilgi ve becerilerinin artırılması hedeflenmiştir. Ayrıca, katılımcıların eğitim sonrasında kendi yürüttükleri veya yürütecekleri savunuculuk faaliyetlerini daha planlı ve stratejik bir şekilde gerçekleştirilebilmeleri için kendi seçtikleri bir konuda, daha sonra kendi çalışmalarında da kullanabilecekleri bir *strateji ve eylem planı oluşturmaları* hedeflenmiştir.

Katılımcıların, kendi değerlendirmelerine dayanan UÖ Değerlendirme Formu (1 ve 5) bulgularına göre, yukarıdaki başlıkların tamamında UÖ öncesine oranla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklar olduğu görülmektedir. Başka bir ifade ile UÖ programı yukarıda sunulan konu başlıklarında programı başarıyla tamamlayan katılımcılarının bilgi ve becerilerinin anlamlı biçimde artmasını sağlamıştır.

Kapanış Eğitimi sonunda; katılımcıların yaptıkları değerlendirmeye göre en işlevsel, **en çok öğrenme gerçekleşen modüller** sırasıyla “Strateji Geliştirme ve Taktiklere Giriş”, “Haklar Temelli Çalışma”, “Ulusal ve Uluslararası Kuruluşlar” ve “Savunuculukta Yöntem ve Taktikler” olmuştur. Yine sırasıyla “İletişim ve Yeni Medya”, “Gençlik, Katılım ve Gençlik Politikaları” ve “Yaşamaya Yönelik Savunuculuk” modülleri **en az işlevsel, öğrenme gerçekleşen modüller** olmuştur. Strateji Geliştirme ve Taktiklere Giriş modülünün açık ara farkla en çok öğrenme gerçekleşen modül olarak ortaya çıkmasında Kapanış Eğitimi’nde yoğun bir şekilde yüz yüze gerçekleştirilen Strateji Belgesi oluşturma çalışmasının söz konusu modülün bilgi ve beceri hedeflerine (Savunuculuk stratejisi geliştirmek için sorun analizi yapabilme ve sorunu içerik, yapı ve kültür boyutlarında analiz edebilme) yaptığı katkının etkili olduğu düşünülebilir.

UÖ Değerlendirme Formu bulgularına ek olarak değerlendirme oturumunda uygulanan Modül Değerlendirme Formu’ndan elde edilen açık uçlu yanıtlar katılımcıların bilgi, beceri ve kanaatlerindeki değişikliklerin kendi ihtiyaçları doğrultusunda ve daha çok, katılım gösterdikleri modüllere bağlı olarak farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Genel olarak katılımcıların bilgi-beceri kazanımı sahadaki uygulamalara ve pratik/teknik konulara yönelik olarak

gerçekleşmiş olmakla birlikte özellikle Kamusal Alan ve Yurttaşlık ile Haklar Temelli Çalışma konularında kavramsal, teorik bir zemin edindikleri de anlaşılmaktadır. Sivil alanda kullanılan kavramlar, kamu harcamalarını izleme, strateji geliştirme, sorun analizi yapabilme, farklı kampanya stratejileri, programda kullanılan eğitsel yaklaşım ve yöntemler, uluslararası kuruluşlar, Türkiye'nin dahil olduğu sözleşme ve süreçler, örgüt içi yönetim ve karar alma süreçleri katılımcıların bilgi ve beceri kazandıklarını ifade ettikleri belirgin konulardır.

Katılımcıların süreç içerisinde değişen veya gelişen kanaat ve düşüncelerinde öne çıkan alanlar ise kendi kurumlarının ve diğer kurumların alan içindeki konumunu gözden geçirme, sivil alandaki kendi bireysel konum ve motivasyonlarını sorgulama ve farklı motivasyonlarla karşılaştırma, daha önce ilgilerini çekmemiş yeni konulara yönelik artan ilgi ve araştırma isteği, kendi donanım ve özgüvenleri (kendilerini örgüt içinde ve sivil alanda daha donanımlı ve güvenli hissetmektedirler) ve savunuculuk stratejisi geliştirmenin ve eylem planı yapmanın bir planlama, araştırma ve emek gerektirdiği anlayışıdır.

Yukarıda sunulan kazanımlar katılımcıların ifadelerine göre kendi kurumlarına, konularına ve konumlarına dönük olma eğilimi de göstermektedir. Başka bir ifade ile katılımcılar edindikleri bilgileri kendi çalışmaları çerçevesinde düşünmeye, değerlendirmeye, kullanmaya başlamışlardır (Örneğin, "Örgütümün en sorunlu olduğu alanlar örgüt yönetimi, katılım ve hak temelli çalışma alanları. Bu alanlarda edindiğim bilgiler uygulamada en çok işime yarayacak olanlar", "Örgüt içi tartışmalara katılımı daha etkin olmamı sağladı bu eğitim", "Kendi örgütüme daha önce bakmadığım açılardan, içeriden bakma şansım olurken, farklı bir örgüt gözünden kurumumun nasıl görüldüğünü, neyi ifade ettiğini yakalama şansım oldu", "Kendi örgütüm adına, şahsım üzerinden aktaracaklarım örgütün pratik mücadele geleneğine akademik çalışmaların verileri ışığında teorisinin güçlenebileceği fikrini oluşturdu"). Ek olarak, katılımcıların alanı daha yakından tanıyarak kendilerini yeniden konumlandırmaya başladıkları anlaşılmaktadır.

Strateji ve eylem planının katılımcıların çok küçük bir kısmı tarafından zamanında ve istenen düzeyde tamamlanmış olması, üzerine düşünülmesi gereken bir sonuçtur. Bu durum katılım düzeyinin istenen düzeyde sağlanamamasıyla doğrudan ilişkilidir ve Kapanış Eğitimi'nin katılımcıların strateji ve eylem planlarını *baştan* oluşturmalarını desteklemek üzere kurgulanmasına neden olmuştur. Bu sonucu sürece ve katılıma dair bulguların katkısıyla anlamlandırma-ya çalışmak uygun olacaktır.

Süreç

Programın süreç açısından değerlendirilmesi daha güçlü ve verimli bir etki sağlaması; sonraki dönemler için gelişmeye açık alanlarının tespit edilmesi ve öneriler geliştirilmesi açısından önemlidir.

Katılımcılar programın genelini beklentilerini ortalama düzeyde karşılayan bir program olarak görmektedirler. Programın, sivil toplum alanına dair zengin bir çerçeve sağladığını, modüllerin bilgi içeriği açısından tatmin edici olduğunu ve birbirini tamamlar nitelikte olduğunu, yeni bilgi ve beceriler kazandırdığını ve kimi konularda araştırma yapmaya teşvik ettiğini belirtmektedirler.

Teknik açıdan uzaktan öğrenim platformu katılımcılar tarafından olumlu ve kullanıcı dostu olarak değerlendirilmiştir. Katılımcılara göre, dokümanlara ulaşma konusunda kimi zaman yaşanan aksaklıklar kısa sürede çözülmüştür. Bununla birlikte, modüllerin düzensiz aralıklarla verilmesini motivasyonu düşüren bir etken olarak yorumlamaktadırlar. Canlı derslerle ilgili kimi zaman yaşanan zamanlama ve teknik sorunlar da belirttikleri bir diğer gelişmeye açık alandır. Son olarak, modül başlıklarının ve tarihlerinin daha belirgin şekilde verilmesini talep etmişlerdir.

Katılımcılar moderatörleri içeriğe ilişkin donanımları konusunda yeterli bulmuşlardır. Teknik konulardaki sorularına gerekli ve yeterli cevabı alabildiklerini belirtmektedirler. Genel olarak verilen yönergelerin açık ve anlaşılır olduğunu düşünmektedirler. Öte yandan, tartışmalarda ve strateji belgesi uygulamalarında yeterince geribildirim alamadıklarını ve Uzaktan Öğrenim için planlanan küçük grupların gerçekleştirilemediğini belirtmektedirler. Bazı katılımcılar ise strateji belgesi uygulamalarında sordukları sorulara moderatörlerden yanıt aldıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca tartışmaların daha dinamik olması için moderatörlerin mümkün olduğunca bireysel geribildirimler vermelerine, geribildirimlerin geciktirilmemesine, kimi modüllerde tartışma forumları öncesi verilen yönergelerin daha açık ve anlaşılır olmasına ihtiyaç duyduklarını ifade etmektedirler.

Katılımcıların kendileri ile ilgili yaptıkları değerlendirmeler *katılımın niteliğine* dair göstergeler ortaya koymaktadır. Katılımcılar, yüz yüze iletişimde iyi olmakla birlikte (Farklı alan ve şehirlerden katılımcıların birbiriyle kaynaşması ve paylaşımda bulunması, birbirinden öğrenme sürecinin gerçekleşmesi) online platformda yeterince katılım sağlamadıklarını; tartışmaların bireysel gerçekleştiğini, birbirlerinin düşüncelerine yorum yapmadıklarını, yeterince geribildirim vermediklerini ifade etmektedir. Bu ortak ifadeler tartışmaların niteliksel açıdan zayıf kalmış olduğunun göstergeleridir.

Katılımcılar okumaların katılımı kolaylaştırdığını, konuya uygun örnekler içerdiğini ve öğretici olduğunu, ancak kimi zaman uzun ve anlaşılması zor olduğunu, uzun video ve okumaların etkili olmadığını belirtmektedirler. Başka bir ifade ile okumaların içeriğinden ve niteliğinden memnun olan katılımcılar uzun olan okumaların takibi zorlaştırdığını ve motivasyonlarını düşürdüğünü düşünmektedirler. Canlı ders katılımcılar tarafından en çok beğenilen ve sıklığının artırılması talep edilen yöntem olmuştur. Canlı dersleri uzaktan öğrenim sürecinde tartışmaların gerçekten yaşandığı tek alan olarak görmektedirler. Ayrıca, uygulamaların daha verimli biçimde gerçekleştirilebilmesi için saha deneyimlerinin ve vaka çalışmalarının canlı dersler aracılığıyla aktarılmasının daha sık gerçekleştirilmesini talep etmektedirler. Uygulamalar konusundaki diğer bir talepleri ise daha çok örnek belgenin paylaşılmasıdır.

Katılımın önemli destek mekanizmalarından biri olabilecek saha ziyaretleri, moderasyon ve koordinasyonda yaşanan çeşitli güçlükler nedeniyle planlanan şekilde gerçekleştirilememiştir. Süreç boyunca iki saha koordinatörü tarafından altı farklı saha ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bazı katılımcılar saha ziyaretlerinin geç yapıldığını, bazıları ise içeriğinin zayıf olduğunu belirterek daha yapılandırılmış; uzaktan öğrenim içeriği ile de doğrudan ilişkili bir biçimde gerçekleştirilmesini talep etmişlerdir. Saha ziyaretleri, katılımcıların programla tekrar bağlantı kurmaları açısından bir miktar faydalı olmuş ancak içerikle ilişkilerini yeniden sağlama konusunda yetersiz kalmıştır.

Uzaktan Öğrenim sürecinin en belirleyici unsurlarından ve göstergelerinden birisi modüllere katılım düzeyi olmuştur. Katılımcıların kendilerine dair değerlendirmeleri katılımın niteliğini anlamak için önemli bir gösterge iken katılımın niceliği sürecin işleyişine dair önemli bir gös-

tergedir.

Katılımın ilk 3 modülden sonra dramatik şekilde düştüğü, kapanış eğitimine yaklaşıldıkça moderatörler ve koordinasyon ekibi tarafından yapılan çağrılar ve Kapanış Eğitimi'ne kabul kriterlerinin hatırlatılması ile birlikte geriye dönük biçimde arttığı görülmektedir. Bu durum katılımın programın iç dinamikleri ile değil daha çok dışsal kriterler ve çerçeve ile (programı tamamlama ve katılım belgesi almaya hak kazanma) sağlanabildiğini göstermektedir.

Katılımcıların modüllere yeterli katılım sağlayamama nedenlerine dair hem değerlendirme formlarında hem de değerlendirme oturumunda verdikleri yanıtlar iki farklı alanda toplanmaktadır.

Kendilerine atfettikleri nedenler arasında işlerin, okulun yoğunluğu, kişisel yoğunluk, özel sorunlar, zamanı iyi kullanamama, tartışmalara katılım için yeterli cesareti gösterememe, ilk uzaktan deneyim olması, motivasyon düşüklüğü bulunmaktadır.

Programa atfettikleri nedenler ise forumların tartışmadan çok monolog olarak yürümesi, modüllerin gecikmeli yüklenmesi, verilen uzun okumaları yapmak için yeterli vakitlerinin olmaması, canlı derslerle ilgili teknik aksaklıklar yaşanması, tartışmalara katılım dışında kendilerini ifade edebilecekleri alanlar ve yöntemlerin eksikliği olarak belirginleşmektedir.

Değerlendirme oturumunda katılıma ilişkin yürütülen tartışmalar sonunda katılımcılar uzaktan öğrenim sürecinde gerek kişisel nedenlerle gerekse programa ilişkin nedenlerle temas ve irtibatı yitirdikleri, dolayısıyla katılım motivasyonlarının düştüğü sonucuna ulaşmışlardır.

Katılımcılar, katılım motivasyonunun artırılması için

- Programla temasın kesilmesini veya programla bağın azalmasını önlemek için açılış ve kapanış arasına bir buluşma daha eklenmesini,
- Modüllerin düzenli aralıklarla verilmesini,
- Program takviminin tamamının önceden belirlenerek paylaşılmasını,
- Takvimde gerçekleşen değişikliklerin zamanlı bir şekilde paylaşılmasını,
- Uzaktan Öğrenim için oluşturulan küçük grupların hayata geçirilmesini,
- Daha kısa okuma ve videolara yer verilmesini,
- Canlı derslerin ve vaka çalışmalarının artırılmasını ve saha deneyimlerinin bu yöntemlerle aktarılmasını,
- Haftalık tartışmaların daha iyi başlıklandırılmasını, tartışmaların özetlerinin başlık altına açıklama şeklinde eklenmesini,
- Tartışmalarda ve strateji metni belgeleri için verilen geribildirimlerin artırılmasını,
- Saha ziyaretlerinin katılımcıların program içeriğiyle ilişkilerini yeniden sağlayabilecek şekilde yapılandırılmasını,
- Ve platformda kendini ifade etmeye ve sosyalleşmeye imkân veren bir alan oluşturulmasını önermişlerdir.

Yukarıda sunulan sonuçlara göre, UÖP katılımcılarının sivil toplum, yurttaşlık, katılım, savunuculuk, haklar temelli çalışma, strateji geliştirme, ulusal ve uluslararası kuruluşlar, paydaş ve güç analizi, ağlar ve ağ oluşturma, kampanyalar ve planlama, yaşamaya yönelik savunuculuk, savunuculukta yöntem ve taktikler, kamu hizmetlerini izleme, kamu harcamalarını izleme, iletişim ve sosyal medya kullanımı, gençlik politikası/gençlik çalışması ve örgüt yönetimi ve örgüt içi katılım konularında bilgi ve becerileri eğitim öncesine oranla artmıştır. Bun ek olarak katılımcılar, Strateji Belgesi ve Eylem Planı oluşturma deneyimi yaşamış ve programdan

yeni fikirler, kanaatler ve bakış açıları ile ayrılmışlardır.

Bununla birlikte, programın hedeflerine ulaşmasını doğrudan etkileyen katılım alanında hem niteliksel hem de niceliksel aksaklıklar olduğu görülmektedir.

Katılım her iki uzaktan öğrenim döneminde de hem niceliksel hem de niteliksel açıdan yeterince sağlanamamıştır. Bu ortak sonucun sebepleri araştırıldığında ortaya temel bir durum çıkmaktadır. Uzaktan öğrenim sürecinde katılımın istenilen düzeyde sağlanması; özellikle formel eğitim anlayışını içselleştirmiş; bir otorite figürünün yokluğunda kişisel motivasyonla çalışmaya alışkın olunmayan durumlarda katılımcıların sürecin içinde kalmasının sağlanması zorlu bir süreç haline dönüşmektedir. Her iki dönemin katılımcılarının ortak deneyiminde ilk üç modülden sonra teması yitirmeye başladıkları ve sonrasında süreçten koptukları ve yavaş yavaş ilgilerini ve programa verdikleri önemi yitirdiklerine tanıklık edilmiştir. Katılımcıların kişisel sebepler, iş yoğunlukları, hayatlarında yaşadıkları beklenmedik ani güçlükler şüphesiz ki katılımı etkileyebilecek nedenler arasındadır. Ancak katılımcıların çoğunluğunda gözlenen yetersiz katılım düzeyi sadece bu nedenlerle açıklanabilir gibi gözükmemektedir. Katılımcıların kişisel nedenlerine rağmen katılımcı seçim kriterleri ve yöntemi, koordinasyon, kullanılan teknik altyapı (platform ve uzantıları), modüllerde kullanılan yöntemler, moderasyon biçimi ve niteliği alanlarında gerçekleştirilebilecek iyileştirmeler kişisel nedenlere rağmen katılım düzeyinin ve niteliğinin artmasını sağlayabilir. Bu nedenle öneriler bu başlıklar altında toplanarak aşağıda paylaşılmıştır. Yeni bir uzaktan öğrenim programı tasarlanırken katılımın niceliği ve niteliği ile programın etkisini arttırmak için bu etkenlerin göz önünde bulundurulmasını önermekteyiz.

Program Tasarlama ve Katılımcı Seçim süreci

- Katılımcı seçim sürecine yeterli zamanın ayrılması.
- Katılımcı seçim sürecine eğitmen ve moderatörlerin dahil edilmesi.
- Hem Başlangıç Eğitimi'nin hem de Uzaktan Öğrenim programı içeriklerinin program başlamadan önce birbiriyle bağlantılı ve bütünlüklü bir şekilde, katılımcıların beklenti, ihtiyaç ve düzeyleri göz önünde bulundurularak mümkün olan en belirgin şekilde tasarlanması. Bunun için gereken hazırlık döneminin bütün ekipleri içerecek şekilde gerçekleştirilmesi.

Koordinasyon

- Yüz yüze gerçekleştirilen başlangıç ve kapanış eğitimi eğitmenleri ile uzaktan öğrenim programı moderatörlerinin koordinasyon içinde çalışan daha büyük bir ekip oluşturması için yöntemler geliştirilmesi.
- Koordinasyon ekibinin, eğitmen ekibin ve moderatörlerin UÖP sürecindeki görev tanımlarının gözden geçirilip netleştirilmesi.
- Saha ziyaretlerinin içeriğinin yeniden yapılandırılması ve sıklık açısından yeniden kurgulanması. Saha ziyaretlerinin katılımcıların program içeriğiyle ilişkilerini yeniden sağlayabilecek şekilde yapılandırılması (Durum ve ihtiyaç analizi yapılabilecek şekilde).

Platform Teknik

- Arşiv ve kaynakların bir arada olduğu online bir kütüphane düzenlenmesi.
- Modül başlıklarının, numaralarının ve tarihlerinin daha belirgin şekilde verilmesi.

Yöntemler

- Hem katılım motivasyonunun hem de öğrenme düzeyinin artması için her modülde farklı öğrenme tarzlarına hitap eden farklı yöntemlerin mümkün olduğu ölçüde aynı anda kullanılması.
- Görsel malzemeye daha fazla yer verilmesi.
- Canlı derslerin artırılması, vaka çalışmalarının ve saha deneyimi paylaşımlarının canlı dersler aracılığıyla yapılması.
- Uygulama bölümleri için daha fazla örnek belgenin paylaşılması.
- Uygulamalara mümkün olduğunca belli aralıklarla canlı geri bildirimler verilmesi.
- Okumaların uzunluklarının gözden geçirilmesi.

Moderasyon

- Program takviminin tamamının katılımcılarla program başında paylaşılması.
- Programda mümkün olduğunca az gecikmenin olmasına dikkat edilmesi. Oluşan gecikmelerin katılımcılara zamanında bildirilmesi.
- Moderasyonun daha dinamik hale gelmesi için moderatörlerin tartışmalara daha doğrudan katılabileceği bir düzenlemenin geliştirilmesi (Gerekirse moderatör sayısının artırılması).
- Katılımcı – moderatör ilişkisi güçlendirecek uygulamalar kullanılması:
 - Küçük grup çalışmaları ve daha sık geri bildirim sağlanması (özellikle uygulama modülleri sürecinde), arada teması sağlayabilecek yüz yüze bir toplantı yapılması veya modüllerin bloklar halinde ayrılması ve örneğin üç modülden sonra online bir toplantı yapılması (Bu toplantıya katılımı teşvik edecek küçük ödüller konulması).
- Katılımcı – katılımcı ilişkisini güçlendirebilecek yöntemler kullanılması:
 - Platformda forumlar dışında katılımcıların kendini ifade edebilecekleri ve sosyalleşmelerine imkân veren bir alan oluşturulması.
 - Eşlik sistemi kullanılması; her katılımcının takip ettiği ve sorumlu olduğu başka bir katılımcı olması.

Temasın ve ilişkilerin kopması uzaktan öğrenim sürecinde katılımın belirleyicileri olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla değerlendirme süreci sonunda ortaya çıkan bu önerilerin (ve belki daha fazlasının) katılımcı – katılımcı ilişkisinin, katılımcı – moderatör ilişkisinin ve katılımcı – içerik ilişkisinin artırılması yoluyla temasın kopmamasına veya koptuğu durumlarda yeniden sağlanabilmesine; katılımcıların süreçten uzaklaşmayıp birliktelik hislerini korumalarına yönelik olarak değerlendirilmesini önermekteyiz.

Kaynaklar

- Aksakoğlu** (2009) Sivil Toplum Örgütleri için Savunuculuk Rehberi, STGM, Ankara,
- Butler, R. N.** (1969) Age-ism: Another Form of Bigotry, *Gerontologist* , no. 9, s. 243-246.
- Edwards, M.** (2004) *Civil Society*, Londra: Polity.
- Freire, P.** (1972) *Pedagogy of the oppressed*, Penguin. (Türkçesi Freire P. (1991) *Ezilenlerin Pedagojisi*, çev: Hattatoğlu D. ve Özbek E., Ayrıntı Yayınları)
- Honey P. ve Mumford A.** (1992) *The Manual of Learning Styles*, s. 3, Maidenhead: Honey.
- İHOP** (2012) Yaş Ayrımcılığı: Kanun Önünde Eşitlik ve Çocuk Hakları Politika Belgesi, (http://www.ihop.org.tr/dosya/cocukadalet/Politika_Yas-Ayrimciligi.pdf).
- Iversen, T. N., Larsen, L. ve Solem, P. E.** (2009) A conceptual analysis of ageism, *Nordic Psychology*, cilt 61, no. 3, s. 4–22.
- Keyman, F.** (2004) Avrupa’da ve Türkiye’de Sivil Toplum, İstanbul Bilgi Üniversitesi, STK Eğitim ve Araştırma Birimi, Sivil Toplum ve Demokrasi Konferans Yazıları, no. 3, 2004.
- Kolb, D.** (1984) *Experiential Learning*, Prentice Hall Inc.
- Kymlicka, W. ve Norman, N.** (2008) Vatandaşın Dönüşü: Vatandaşlık Kuramındaki Yeni Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme, Ayşe Kadioğlu, Vatandaşlığın Dönüşümü Üyelikten Haklara içinde, İstanbul, Metis Yayınları.
- Marshall, T. H. ve Bottomore, T.** (2006) Yurttaşlık ve Toplumsal Sınıflar, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Miessen, M.** (2013) *Katılım Kabusu*, İstanbul, Metis Yayıncılık.
- Nayef R. F. Al-Rodhan** (2006) Program on the Geopolitical Implications of Globalization and Transnational Security - Historical Milestones of Globalization
http://www.academia.edu/2969716/Historical_Milestones_of_Globalization
- Nemutlu G. ve Akyüz A.** (2005) Kolaylaştırıcılık ve eğitim teknikleri eğitim ders notları, İstanbul Bilgi Üniversitesi, STK Eğitim ve Araştırma Birimi, Eğitim ve Sertifika Programı.
- Tuckman, B. W. ve Jensen, M. A. C.** (1977) Stages of Small-Group Development Revisited. *Group & Organization Management*, cilt 2, no. 4, s. 419-427, Sage Publications.
- Turner, B.S.** (1993) *Citizenship and Social Theory*, Sage.
- Veneklasen, L. ve Miller, M.** (2002) *A New Weave Of Power, People & Politics: The Action Guide For Advocacy And Citizen Participation*. www.justassociates.org/ActionGuide.htm
- Yentürk, N. Kurtaran, Y. ve Nemutlu (der.)** (2012) Türkiye’de Gençlik Çalışması ve Politikaları, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Yentürk, vd.** (2010) Savunuculuk ve Politikaları Etkileme -STK Çalışmaları Eğitim Kitapları Dizisi No: 10.

**İstanbul
Bilgi Üniversitesi**
LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

İSTANBUL BILGI ÜNİVERSİTESİ
**Sivil Toplum Kuruluşları
Eğitim ve Araştırma Birimi**

İSTANBUL BILGI ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

"Bu yayın Avrupa Birliği'nin yardımıyla hazırlanmıştır. Bu yayının içeriğinden yalnızca kitabın yazar(lar)ı sorumlu olup, herhangi bir şekilde AB'nin görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz."